ПОЛИТИКА

Београд, субота 4. јануар 2025.
Број 39905 година CXXI

Основана 1904. године
Оснивач Владислав Рибникар

Примерак 75 динара

ДАНАС

УКРШТЕНИЦА

ИНТЕРВЈУ: ТАМАРА ЏАМОЊА ИГЊАТОВИЋ, психолог
Потребни су нам регионални центри за ментално здравље
стр. 7

Тероризам опет куца на врата САД
стр. 3

Лекови се враћају на рафове „Апотеке Београд”
стр. 14

ИНТЕРВЈУ: АНЂЕЛИКА СИМИЋ, глумица
Бирам коме ћу и шта рећи
стр. 13

Ледена тишина оковала Цетиње

Фото АП/ Р. Божовић

Становници Подгорице пале свеће за 12 жртава масакра

Од нашег дописника
Новица Ђурић

Подгорица – Јуче су сахрањене жртве масовног убице Аца Мартиновића, који је у граду под Ловћеном починио незапамћени злочин. Тугују Цетиње, пела Црна Гора, сви добри људи у региону...

На Цетињу и даље траје ледена тишина након што је, за свега 30 минута, Цетињанин Ацо Мартиновић (45) првог дана ове године суровo и безобзирно лишио живота 12 сугрђана, међу којима и двоје деце. Није свирепо убио незнанце, побио је кумове, другове, комшије, чак и чланове своје породице.

„Један од четири пацијента рањена на Цетињу и даље је у веома критичном стању, с неизвесним исходом”, саопштио је Клинички центар Црне Горе (КЦЦГ).

„Тај пацијент има прострелне ране главе, у потенцираној је коми, седирање и његово стање се редовно прати”, прецизирано је.
страна 5

Бити храбар данас у Србији

Мирјана Чекеревац

Дуго већ у Србији траје борба за право сваког да слободно, без страха, изнесе своје мишљење. Исто толико и залагање за владавину права, да закон важи подједнако за све. Зашто је нешто што би требало да буде нормално и што ником није спорно, тако кажу, прерасло у непрестану борбу? Зато што, по овим борцима, изражавати се слободно значи делити њихово мишљење. Ко

Код нас је и слобода постала релативан појам. „Ослободиоци” кажу да људи ћуте из страха од власти. Може бити. Али има и оних, није их мало, који су, примери сведоче, у страху од „ослободилаца”

мисли другачије, у најбољем случају је уплашен човек, кога треба ослободити, колико год се он томе опирао. Ако се у том „ослобађању” прекрши закон, не може се одговарати. Ипак је то борба за слободу.

У овакво схватање слободе изражавања и владавине права највећих бораца за те „европске вредности” могли смо се уверити много пута до сада, али у овим данима студентских и других протеста, јасније се види. Према тренутним мерилима ових бораца, слободан је само онај човек који подржава оне студенте који блокирају факултете и свим срцем их бодри да, како кажу, издрже и изборе се за испуњење својих захтева.
страна 6

Куртијев правни вакуум за блокаду Српске листе

Фото „Косово онлајн”

Златан Елек

Албин Курти у нама види највећег политичког противника и урадиће све како би нас спречио да учествујемо на предстојећим изборима, упозорава др Златан Елек за „Политику”

Биљана Радомировић

Косовска Митровица – Уколико представници међународних мисија на Косову и Метохији не притисну премијера привремених институција у Приштини Албина Куртија, он ће наставити игру око покушаја забране Српске листе, најснажније политичке организације Срба у покрајини, на предстојећим косовским изборима 9. фебруара ове године.

Да Курти „у Српској листи види свог највећег политичког противника, јер у њој нема своје подобне Србе и не може њом да манипулише”, упозорава за „Политику” и председник Српске листе др Златан Елек.

„Курти ће урадити све како би нас спречио да учествујемо на предстојећим парламентарним изборима”, наглашава.
страна 5

ИНТЕРВЈУ: ЂЕОРЂЕ СИМИОН, председник Алијансе за уједињење Румуна

Никад нећу прихватити косовски преседан

Фото EPA-EFE/ Robert Ghement

Поништавање председничких избора у Румунији је историјска срамота

Василије Филиповић

Не тако давно неки су предвиђали наш пад. Не само да смо из ових избора изашли бројнији већ и много јачи, каже за „Политику” Ђеорђе Симион, председник Алијансе за уједињење Румуна, која је на изборима у децембру освојила 18 одсто гласова и постала друга највећа политичка снага у парламенту, са скоро дупло више посланика и сенатора него пре четири године. Наш саговорник био је претходно и кандидат своје странке за председника Румуније, али ни он ни актуелни премијер Марсел Чолаку нису ушли у други круг, иако су важили за фаворите. Неочекивано је тријумфовао независни десничар Калин Ђорђеску, док је другопласирана била либералка Елена Ласкони.
страна 2

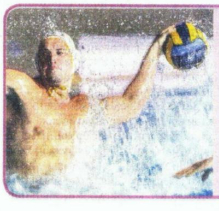
€ 117,1155 дин

www.politika.rs redakcija@politika.rs

ДАНАС -11°/3° СУТРА -2°/1°

ISSN 0350 – 4395

ЦРНА ГОРА 1,20 EUR; РЕПУБЛИКА СРПСКА 1,20 КМ; ХРВАТСКА 0,00 ХРК/1,06 EUR; МАКЕДОНИЈА 50,00 ДЕН; СЛОВЕНИЈА 1,20 EUR; ФЕД. БиХ 1,20 КМ;

У СУТРАШЊЕМ БРОЈУ

ТЕМА НЕДЕЉЕ
СРПСКИ СПОРТ И СВЕТ У 2025. ГОДИНИ

РАЗГОВОР НЕДЕЉЕ
Др МИРЈАНА РАШЕВИЋ, чланица САНУ

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Kultura
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Biram kome ću i šta reći

Napomena:
Površina: 891

Strana: 1,13

ИНТЕРВЈУ: АНЂЕЛИКА СИМИЋ, глумица

Бирам коме ћу и шта рећи

стр. 13

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Kultura
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Biram kome ću i šta reći

Napomena:
Površina: 891

Strana: 1,13

ИНТЕРВЈУ: АНЂЕЛИКА СИМИЋ, глумица

Бирам коме ћу и шта рећи

Можда данас нисмо дорасли „Сабљи", као што онда нисмо били дорасли идејама Зорана Ђинђића, али има светла за овај народ – Србија ће преживети

Желим вам, желим нам свима, нову Србију у којој ћемо живети: без неправде, репресије и угњетавања, губитка и немаштине, страдања људи, слободе криминала, неслободе за поштене грађане, крађе и корупције. Желим нам свима ново доба...

Ово је, поред осталог, читаоцима „Политике" пожелела драмска уметница Анђелика Симић која је иза себе оставила годину згусnуту сценским обавезама, а судећи по најавама и у 2025. чекају је занимљиви глумачки изазови. И поред тога што је поклонике уметности изненадила оригиналним драмским креацијама, наша саговорница не воли медијски да се експонира, већ са својим улогама, како каже, осветљава своје огледало стварности: Ирина Николић, Радица, Горица Марчетић, Дона Елвира, Карменсита, Хана, Сибила Хул, Отилија...

Анђелика Симић рођена је у Великим Црљенима, надомак Лазаревца. Имала је дивно детињство, често боравећи у Брвенику поред Рашке и средњовековне цркве Павлица на оближњем брду што јој је дало снагу да траје. Дипломирала је глуму на Академији уметности у Новом Саду, у класи професора Боре Драшковића, а своју сценску магију дели са колегама у матичном Југословенском драмском позоришту, али и на другим сценама где је увек радо виђена.

Протеклу јесен, а и прве зимске дане провели сте уз рукописе Душана Ковачевића најпре у Звездара театру, а затим и у матичном ЈДП-у. Ковачевићева поетика вам, рекло би се, лежи будући да је лик Нане у комаду „Удовици живот човека" наменио вама. Како сте доживели ту, ретку, привилегију?

Душан Ковачевић иде у сусрет глумцу. Он пише тако као да је све већ одиграно. Сваки глумац треба да га следи и усвоји као да је баш тај комад за њега писан, њему намењен. То је формула за креирање његових ликова. И не сме се упасти у замку и помислити да ту нешто треба да се „доигра". Све је већ написано, све је у центру. Из тог центра је сва глумачка моћ стварања његових ликова.

По чему је карактеристична Тетка Славка у делу „Свети Георгије убива аждаху" са којом сте се управо представили публици ЈДП-а? Ко је ваша Тетка Славка коју је својевремено тумачила Мира Бањац?

Удовица официра. Строга, ауторитативна, јака, доминантна госпођа из богате грађанске ваљевске породице. Образована, школована у иностранству. Поред општег образовања овладала је и учењем вештина: клавир, лепо понашање, ручни рад. Педантна и вредна, држи кућу и имање „под конац". Код ње се зна ред. Одана је супруга и још одданија удовица свом покојном супругу Михајлу. Разуме се у живот, а још више у ратове. Катарина јој је све... Ово је моја Славка. Има још тога, али оставићемо нешто и публици да препозна.

Које недоумице муче Ковачевићеве јунакиње? Коју радост глуме, запитаности су вам донеле?

Лепо је, а и захтевно бити жена у Ковачевићевим комадима. Приче његових јунакиња нису лаке, а ни њима самима није лако у мушком свету. Међутим, оне нису мученице, нити напаћене жене, већ хероине које су само изабрале тежи пут. У „Удовици живот човека", комаду за који се може рећи да је „женски комад", све жене су жене са великим првим словом те речи. То нису жене које су само за кућу, за авлију, за рађање, црнчење, плакање и чекање, оне иступају из свих животних тешкоћа, материјалних ограничења, неверних и превртљивих мушкараца (који су њихови избори) и једноставно иду даље, уздигнуте главе. Као њихове преткиње. Тетка Славка и Катарина прекинуле су генетски низ напаћених жена скрајнуте од друштва и преокренуле ситуацију. На генетском нивоу зауставиле су тај код. Имала сам добру прилику да заредом, један за другим, радим два Ковачевићева комада најновији „Удовицу.." и класик „Свети Георгије убива аждаху". Моја Нана је дошла као припрема за моју Тетка Славку. Две потпуно различите јунакиње, по свему различите, срећу се са мном у тренутку када ја, у свом животу снажније, као никад пре, јасно и гласно стављам НЕ испред сваког ко прекорачи границу доброг укуса, елементарне пристојности, слушљивости, ућудности, границу подношљивог, допустивог, издрживог, сарадљивог, границу кућног одгоја, поштења, бонтона, фер-плеја, џентлменског понашања, толеранције, колегијалног и професионалног односа, ко угрози етику живота и рада. Њих две у томе су ми помогле и обема им хвала.

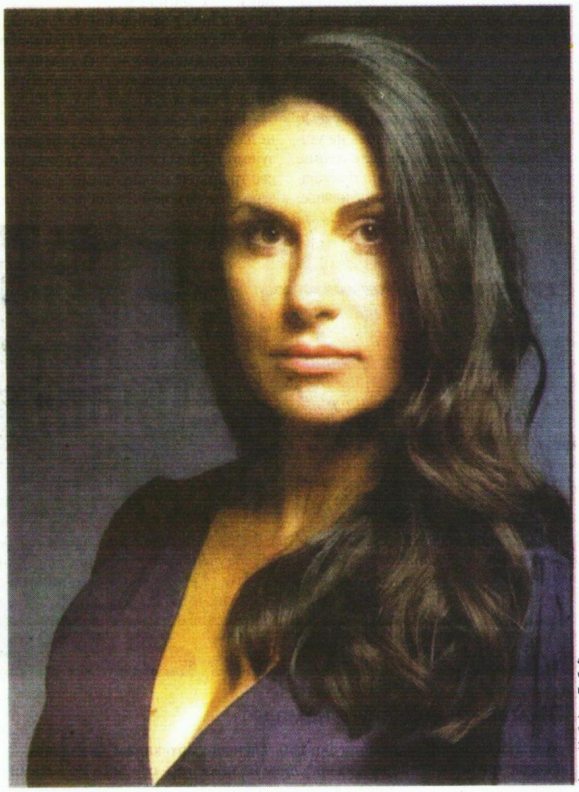

Фото Небојша Бабић

> Две потпуно различите јунакиње, по свему различите, срећу се са мном у тренутку када ја, у свом животу снажније, као никад пре, јасно и гласно стављам НЕ испред сваког ко прекорачи границу доброг укуса

Телевизијска публика вас је помно пратила кроз лик Љиљане Бухе, у серији „Сабља".

Кад говорим о „Сабљи" почела бих најпре од два имена – Горана Станковића и Владимира Тагића. Јединствени уметници, велики аутори и знаоци, благо наше кинематографске и телевизијске уметности. Као аутори и редитељи, творци серије најзаслужнији су за то да се „Сабља" рачуна као важна и значајна серија са високим дометом квалитета у свим сегментима. Сви остали сарадници пружили су максималну посвећеност и труд да се оствари ово достојанствено дело. После првог викенда приказивања, „Сабља" је већ проглашена за најбољу и најважнију регионалну серију, месецима пре свог емитовања награђена је на најпрестижнијем фестивалу у Кану наградом за најбољу глумачку интерпретацију целог ансамбла, касније наградом и у Чешкој. Серија је, такође пре емитовања, добила великог светског дистрибутера у немачкој продуцентској дистрибутерској кући „Бета" и продата је на 15 територија, у Немачкој, Француској, Шпанији, Португалу, Аустралији, Пољској, Чешкој, Словачкој, Мађарској, Хрватској, Словенији, Босни, Северној Македонији, Црној Гори, Румунији и Бугарској. Од прве епизоде била је у врху гледаности и најгледанија телевизијска серија. То је за сада.

Како сте ви доживели серију? Како памтите ту 2003. годину?

Од првог тренутка прочитаног сценарија имала сам жив осећај тог периода као да је било јуче. После биоскопске премијере прве две епизоде: притисак у грудима и дисање на кратком даху, болно сазнање да је све исто, или још горе него пре 21 годину. Да је највећа трагедија српског друштва у новијој историји била узалуд. Крај серије – нокдаун. Али, има устајања! То нам поручује крај серије. Можда данас нисмо дорасли „Сабљи", као што онда нисмо били дорасли идејама Зорана Ђинђића, али има светла за овај народ. Србија ће преживети. Верујем у то. А у неком даљем, будућем времену серија „Сабља" ће сигурно наставити да има велики културолошки, уметнички и друштвени утицај и „зато јој је већ сада осигурано место у свим антологијама хималајских телевизијских висина" (цитат из једне критике о „Сабљи").

Како сте изучавали биографију Љиљане Бухе? Од чега сте кренули у грађењу ове захтевне јунакиње?

Имала сам прецизан договор са Владом и Гораном како желимо да је правимо. Нисмо се водили намером да пошто-пото досегнемо физичку сличност. Било ми је важно да постигнем две ствари: да се јасно види из ког света она долази и стање те жене након десет месеци заточеништва, претњи, уцена и присиле од стране земунског клана. Проучавала сам је кроз писани материјал, чланке и фотографије на које сам наилазила. Оне су ми доста помогле. По изразима лица на тим фотографијама „хватала" сам њен карактер и добијала увид о каквој се жени ради. Дословно сам пиљила у слике те жене и тако успевала да продрем у сржњеног бића.

Не би ваљало да не поменемо и Јелицу у популарној серији „Јужни ветар". Како вам је пошло за руком да „окренете леђа" Марашу кога тумачи Милош Биковић?

Обожавам ту улогу. Нема ништа лепше него кад се у једној тако „мушкој" серији нађе добро написан маркантан женски лик. Јелица ми стоји на полици мојих најомиљенијих ликова!

Успели сте, рекло би се, током изутено брижљиво грађене каријере да сачувате своју приватност? Како вам то полази за руком?

Једноставно – избором. Бирам коме ћу и шта рећи. И то је закон.

Борка Г. Требјешанин

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Beograd
Autori: Branka Vasiljević
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 757

Naslov: Lekovi se vraćaju na rafove „Apoteke Beograd”

Strana: 1,14

Лекови се враћају на рафове „Апотеке Београд”
стр. 14

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Beograd
Autori: Branka Vasiljević
Teme: ostalo
Naslov: Lekovi se vraćaju na rafove „Apoteke Beograd”

Napomena:
Površina: 757

Strana: 1,14

Лекови се враћају на рафове „Апотеке Београд”

Да би избегли приватизацију, издвајања за плате смањена су за 35 милиона динара, од 107 објеката ради 75 и број запослених је мањи – неки су отишли у пензију, други прешли код приватника, па сада, уместо 800, има око 630 радника

Једна од важних здравствених установа у граду „Апотека Београд”, нашла се, претходних месеци, у лошој финансијској ситуацији. Због тога је део запослених и штрајковао, а било је и најава да би могла да пређе у приватне руке. Идеја није била блиска многим Београђанима који су на ову апотеку навикли па су у њене огранке свраћали и када их је са рафова „гледала” празнина. Али, помак набоље изгледа да је на видику.

Никола Прелевић

Циљ нам је да установа опстане, а не да дођемо у ситуацију да је приватизујемо

Јер, град је недавно изгласаним буџетом предвидео средства за репрограм дугова ове значајне институције. То би требало да значи да ће део дуговања повериоцима бити исплаћен, после чега би рафови поново требало да буду пуни, купци подмирени, а и запосленима би се исплатиле заостале зараде.

– Претходних месеци нисам хтео да се оглашавам јер смо напорно радили да спасемо ову установу чији је рачун, када сам ја дошао, био готово празан. Лошој финансијској ситуацији, подсетићу, доприноси и неравноправан положај државне апотеке у односу на приватнике. Прво је 2013. године донесена одлука да приватне апотеке као и државне могу да издају лекове на рецепт. С тим што приватници нису имали обавезу да отварају своје објекте у мањим насељима, а ми се као државна установа нисмо водили само профитом. Наставили смо да радимо са истим бројем апотека и са истим бројем запослених, што је у конкуренцији у којој смо се нашли јело постојећа средства – објашњава Никола Прелевић, в. д. директора „Апотеке Београд”.

Он наглашава да им наруку није ишло ни то што више нису самостално спроводили јавну набавку лекова јер су на тај начин остали без одређеног дела прихода. И та одлука смањила је приходе у каси ове установе. Сви ти кораци утицали су да је дефицит апотеке достизао чак и у време пандемије вируса корона до 900.000.000 динара на годишњем нивоу. Дугогодишњи дефицит топио је оно што се годинама стварало па је „Апотека Београд” осетно почела да тоне.

– Тражили смо тада да оснивач, а то је град, помогне и да ми сами повучемо неке потезе да се ова установа не угаси. Град нам је још од прошле године излазио у сусрет, а и ми смо покушавали да унапредимо наше пословање. Све, је међутим, било успорено због гломазног и застарелог система који смо наследили. Опстајали смо захваљујући дневним пазарима одакле смо и исплаћивали плате. У јуну је наступио најлошији период за нас, када су први пут почеле да касне зараде запосленима. Ушли смо тада у разговоре са градом. Градоначелник је поверио тај део посла Николи Никодијевићу, председнику Скупштине града, а закључак разговора са њим био је да ми изађемо са нашим предлогом мера. Неке од тих мера биле су болне и за нас, али и за град – објашњава Прелевић.

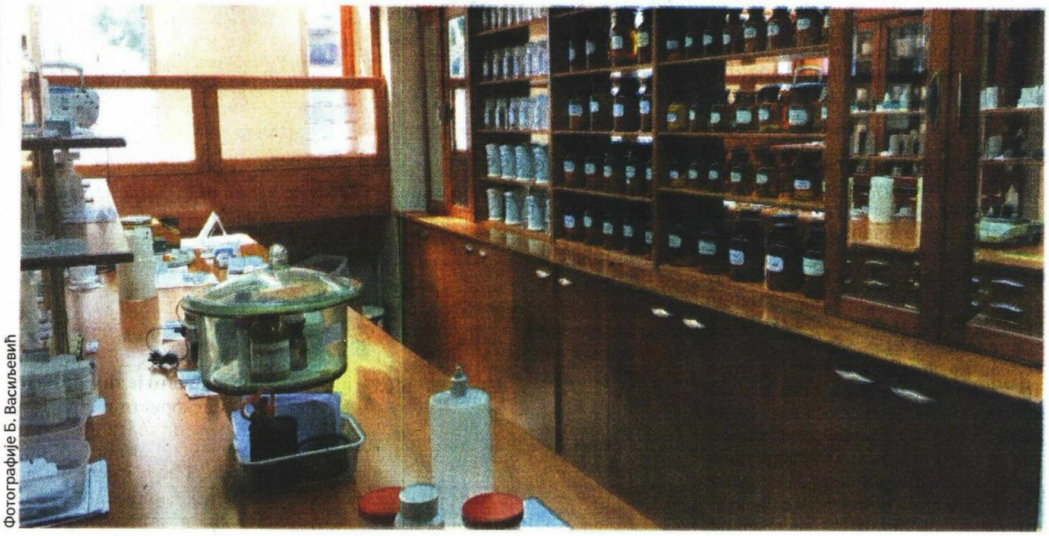
Успели су након тога да средства потребна за плате смање за 35.000.000 динара, неке апотеке које су биле непрофитабилне су затворили па тако сада ради 75 објеката, а не 107. И број запослених је смањен – неки су отишли у пензију, неки прешли код приватника па сада уместо 800 имају око 630.

– Циљ нам је да установа опстане, а не да дођемо у ситуацију да је приватизујемо. Наш задатак био је да смањимо све трошкове и направимо здраво језгро апотека које би са добрим и квалитетним снабдевањем могле саме себе да издржавају. Најважнији наш предлог, који је град усвојио, јесте да се направи репрограм дуговања. Добили смо зелено светло и град је за ову годину предвидео средства за плаћање репрограма. Реч је о око 30.000.000 динара месечно у наредне три године. Тренутно смо у преговорима који иду у добром правцу. Надамо се да ће већ ових дана наше апотеке поново бити пуне, а да ће пацијенти и сугрђани у њима наћи оно што је им потребно – рекао је Прелевић.

Он је наглаасио да се нада да ће успети да са добром снабдевеношћу направе добитак.

– Тако бисмо исплатили и заостале плате запосленима. Иначе, није реч о три зараде, како се могло чути од појединаца, већ ће у овом месецу заостатак радницима бити сведен на ниво једног и по примања. Наши запослени имају плате као здравствени радници и дипломирани фармацеут који код нас тек почиње да ради има нето зараду 119.000 динара – рекао је он.

Неке од апотека затворене су трајно, неке привремено. Оно што се у пр-

Фотографије Б. Васиљевић

Препарати које други немају

„Апотека Београд” производи око 150 галенских артикала и однедавно има још три нова препарата за негу лица на тржишту – серум са Це-витамином, серум са ниацинамидом и серум са ретинолом, а недавно је представила пантенол крему и маст.

– Ми једини производимо магистралне лекове, односно лекове који се праве по рецептима. Ево, примера ради, сада је несташица гентамицина, а ми га имамо јер га наши запослени праве – истакао је Никола Прелевић.

ви мах говоркало јесте да су локације апотека разлог зашто се спомиње њихова приватизација. Али на око 90 одсто места где се налазе апотеке простори су у јавном власништву, односно власништву града, док остале локације, око десетак одсто, они изнајмљују.

– Трудимо се максимално да опстанемо па се надам да ће град и држава препознати значај наше установе. Јер, сада имате ситуацију да приватници намерно праве дефицит лекова или не набављају неке јер им се не исплати. Ми смо једини који можемо да одговоримо тим изазовима јер нама интерес није профит, већ смо ми установа примарне здравствене заштите – наглашава Прелевић.

Бранка Васиљевић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Svet
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 856

Naslov: Nikad neću prihvatiti kosovski presedan

Strana: 1,2

ИНТЕРВЈУ: ЂЕОРЂЕ СИМИОН,
председник Алијансе за уједињење Румуна

Никад нећу прихватити косовски преседан

Фото EPA-EFE/Robert Ghement

Поништавање председничких избора у Румунији је историјска срамота

Василије Филиповић

Не тако давно неки су предвиђали наш пад. Не само да смо из ових избора изашли бројнији већ и много јачи, каже за „Политику" Ђеорђе Симион, председник Алијансе за уједињење Румуна, која је на изборима у децембру освојила 18 одсто гласова и постала друга највећа политичка снага у парламенту, са скоро дупло више посланика и сенатора него пре четири године. Наш саговорник био је претходно и кандидат своје странке за председника Румуније, али ни он ни актуелни премијер Марсел Чолаку нису ушли у други круг, иако су важили за фаворите. Неочекивано је тријумфовао независни десничар Калин Ђорђеску, док је другопласирана била либералка Елена Ласкони. страна 2

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Svet
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 856

Naslov: Nikad neću prihvatiti kosovski presedan

Strana: 1,2

ИНТЕРВЈУ: ЂЕОРЂЕ СИМИОН, председник Алијансе за уједињење Румуна

Никад нећу прихватити косовски преседан

Са прве стране

Како оцењујете то што је уставни суд Румуније два дана пре другог круга поништио резултате председничких избора због наводног руског мешања преко друштвене мреже „Тик-ток" у Ђорђескуову корист?

То је био државни удар и невиђена одлука на европском тлу. Чули смо за сличне ситуације у Папуа Новој Гвинеји, Малавију и Абхазији. Али ово што се догодило у Румунији је историјска срамота. Нигде у цивилизованом свету цео изборни процес не може бити поништен на овакав начин, након што је иста институција, Уставни суд, валидирала први круг само четири дана раније. Обавестили смо релевантне међународне актере, Венецијанску комисију, ОЕБС, Парламентарну скупштину Савета Европе и ГРЕЦО. За само неколико дана прикупили смо више од милион потписа Румуна који су свесни страшног злоупотребљавања које је почињено поништавањем избора. Захтевамо да се други круг одржи што је пре могуће. Румунија је већ требало да има новог председника, али Клаус Јоханис узурпира ову функцију, иако је требало да напусти положај 21. децембра.

Ако се на поновљеним изборима деси иста ситуација и Калин Ђорђеску уђе у други круг, да ли ћете га подржати?

Хоћу, јер је то глас Румуна и морамо поштовати демократију, чак и када нам се не свиђа. То је уједно и савет актуелном режиму с тоталитарним рефлексима. Румунији је потребан патриотски председник, а не нови Јоханис или још један глобалиста који би потпуно подредио Румунију агенди Урсуле фон дер Лајен и сахранио земљу. Ако тренутни ауторитарни режим, подржан од стране европских бирократа, Ђорђескуу не дозволи да се кандидује, онда ћу се ја кандидовати.

Ђорђеску је 2022. напустио странку на чијем сте челу, због критика партијских званичника да је пруски и антинатовски оријентисан. И вас често оптужују за везе са Москвом. Па какав је ваш став према рату у Украјини и по чему се разликује од његовог?

Сматрамо да је Русија прекршила све међународне споразуме и нелегитимно ушла на суверену територију Украјине. Међутим, решење није даље ескалирање рата коме ће ускоро бити три

Фото приватна архива

године, а једини ко профитира је војноиндустријски комплекс, док невина крв и даље тече. Радујемо се мировном плану који је најавио новоизабрани председник САД Доналд Трамп. Што се тиче Ђорђескуа, мислим да овде има сличан став као и ја: мир, а не сукоб, треба да буде примарна брига сваке рационалне особе. По мом мишљењу, ипак, мир не би требало правити по сваку цену. Цео регион чека нове безбедносне гаранције које ће се поштовати и које ће спречити нове територијалне повреде. Српски народ је био жртва похлепе великих сила и верујем да разуме да нико не може интервенисати ван граница признатих од стране УН.

Ако будете управљали Румунијом, које конкретне мере ћете предузети? Описали сте владу Ђорђе Мелони као „мелонизацију" Европе, а пре председничких избора предвиђали сте „симионизацију" Старог континента.

„Мелонизација" и „симионизација" су у суштини исто: политике заштите националног капитала и природних ресурса, развој производних капацитета, заштита националног идентитета и борба против такозване културе отказивања и „воук" лудила, стимулисање наталитета и доследна спољна политика. Током председничке кампање промовисао сам свој план широм Румуније, у којем сам изнео низ конкретних мера, укључујући: одбијање било каквом покушају ограничавања суверенитета држава чланица од стране ЕУ, покретање Националног плана за заштиту породице, оснивање банкарских институција за кредитирање локалних предузећа, обнову традиционалних индустрија и праву реформу централне и локалне јавне администрације. Чврсто верујем да Румунија може поново процветати само под сувереним вођством.

Раније сте се залагали за уједињење Румуније и Молдавије, због чега су вам молдавске власти забраниле улазак у земљу. Који је ваш садашњи став према овом питању?

Реунификација румунске нације, која је данас подељена у две државе које дели река Прут, наш је најважнији циљ. Нисам променио свој став ни по овом питању. Румунија и Молдавија треба да формирају једну државу унутар Европске уније, по моделу две немачке државе. Истина је да ми је забрањено путовање тамо, иако сам државни званичник, због мог пронационалног активизма за реинтеграцију. Чини се да власти у Кишињеву имају велики проблем с румунским духом и идеалом уједињења.

Румунија је једна од пет чланица ЕУ које нису признале независност тзв. Косова, што српски народ изузетно цени...

Још као студент сам певао на Маракани, заједно са српским навијачима на фудбалској утакмици између наших репрезентација: „Косово је срце Србије!" Сада као одрастао, али и као најмлађи политички лидер у Румунији, верујем у исто.

Косовско питање је једно од оних о којима румунска држава није променила свој став – и драго ми је што смо на државном нивоу остали доследни. Дан након што је тзв. независност проглашена од стране Приштине, румунски парламент усвојио је декларацију према којој „једнострано проглашење независности није признато". Данас, шеснаест година касније, подржавамо исти став, односно поштовање суверенитета и територијалног интегритета Србије. Што се мене тиче, никада нећу прихватити „легитимитет" територијалног сепаратизма, а ова самопроглашена независност је један од најопаснијих геополитичких преседана у овом делу Европе. Не занимају ме псеудоаргументи „елита", Косово је било и остаје покрајина Србије. Косово је Србија – јуче, данас и заувек.

С обзиром на то да су Србија и Румунија комшијске земље, где видите највећи потенцијал за сарадњу?

Био сам у Београду много пута и жалим што ових година нема веће сарадње између наших земаља. Тако смо слични и фасциниран сам нашом заједничком историјом. Уместо да боље повежемо Букурешт и Темишвар са Београдом, наши односи често иду преко Берлина или Брисела. Код нас постоји изрека да имамо само два суседа с којима се никада нисмо борили: Србију и Црно море. Трговина између земаља повећана је последњих година, што је природно, јер је прекогранична сарадња је од великог значаја. Међутим, потребни су нам континуирани напори за јачање наше енергетске сигурности, а интерконекција гасних система је кључна у том смислу. Још један стратешки пројекат који нам је хитно потребан јесте ауто-пут који би требало да повеже Темишвар и Београд, о којем власти говоре већ превише година, а чија изградња се предуго одлаже. Изградња тог инфраструктурног пројекта треба да буде апсолутни приоритет, па чак и релевантан корак ка приступању Србије Европској унији.

Да ли то значи да можемо рачунати на вашу подршку на нашем европском путу?

Био сам и остајем присталица интеграције Србије. Ваша земља је остварила јасан напредак ка чланству, али нажалост, Брисел не гледа позитивно на неке кораке Београда. С друге стране, настављају се разговори о поштовању права етничких мањина, укључујући румунску мањину у Тимочкој Крајини – то су принципијелни и легитимни захтеви. У том смислу, видели смо велику отвореност вашег премијера Вучевића, изузетног лидера који је показао да поштује фундаменталне вредности хуманости. Иако можда изгледи за чланство нису баш оптимистични у наредним годинама, странка АУР остаје један од највећих подржавалаца наших српских суседа у ЕУ. Као и у вези с Косовом, наши посланици у Европском парламенту биће снажни заговорници вашег народа.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Svet
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 638

Naslov: Terorizam opet kuca na vrata SAD

Strana: 1,3

Тероризам опет куца на врата САД

стр. 3

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Svet
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Terorizam opet kuca na vrata SAD

Napomena:
Površina: 638

Strana: 1,3

Тероризам опет куца на врата Америке

Нападе у Њу Орлеансу и Лас Вегасу извели бивши и активни припадник војске САД. – Исламска држава поново прети

Америка је у нову годину закорачила суочена са терористичким нападом у Њу Орлеансу, а неколико сати касније и експлозијом најновијег „теслиног сајбер-трака" пред Трамповим хотелом у Лас Вегасу. Иако су у оба случаја умешани бивши и активни припадник америчке војске, ФБИ тврди да нема неспорних веза између ова два напада.

Напад војног ветерана Шамсуда Дин Џабара (42), који је камионетом убио 14 и ранио више од 30 људи у Њу Орлеансу поново је оживео претње терористичким акцијама инспирисаних идеологијом Исламске државе. Аналитичари сматрају да ће овај случај натерати САД које су се у последње време углавном фокусирала на Русију и Кину, да преиспита приоритете заштите националне безбедности када су у питању ризици од напада исламиста.

Али мотиви због којих је припадник елитних јединица Метју Ливелсбергер (37) пуцао себи у главу и дигао у ваздух „теслин" пикап напуњен канистерима пуним горивом, што је довело до експлозије у којој је седам људи повређено, још нису јасни. Оно што за сада повезује поменута два случаја, то јест припадника „зелених беретки" за кога кажу да је био Трампов присталица, и ветерана који је на камионету истакао заставу Исламске државе, јесте да су обојица служила у „Форт брагу" у Северној Каролини и Авганистану 2009. године. Међутим, нема потврда да су се и Ливелсбергер и Џабар уопште познавали и да су служили у истој војној јединици у исто време.

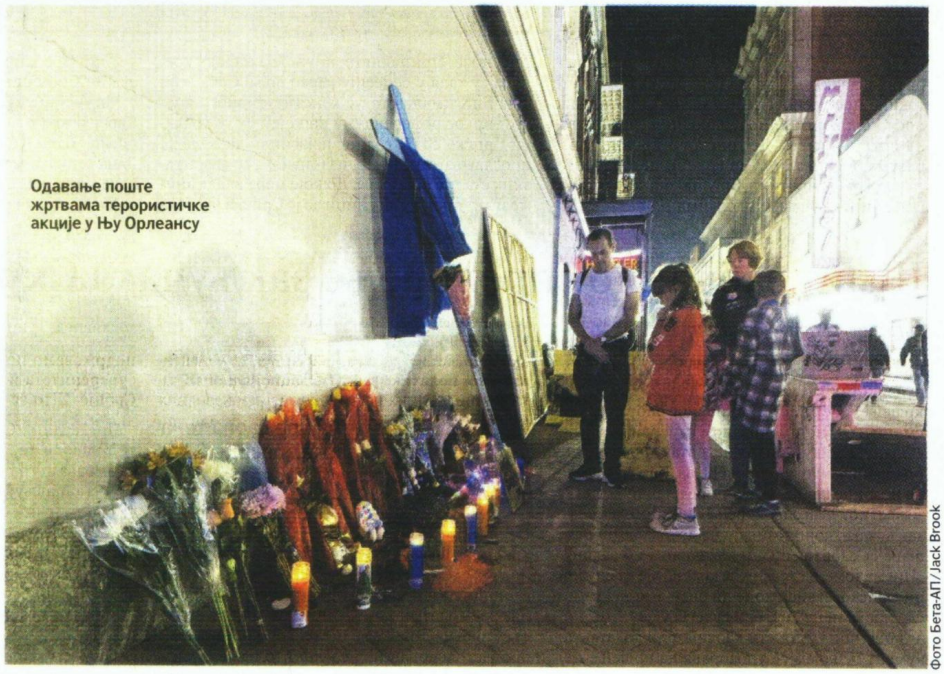
Истрага је утврдила да је возач камионета у Њу Орлеансу амерички држављанин из Тексаса и да је у сатима пре напада на свом фејсбук налогу поставио пет видео-снимака у којима је рекао да се прошлог лета придружио милитантној Исламској држави (ИД), пренео је АП. Стручњаци већ дуже време упозоравају да би превирања на Блиском истоку могла да утичу на пораст исламистичких напада на САД. Након Хамасовог напада на Израел у октобру 2023. године огласили су се и друге исламистичке милитантне групе које су најављивале да ће покушати сличне акције у САД.

Америчке безбедносне агенције су последњих месеци уочиле на друштвеним мрежама пораст „наскања" која сугеришу планирање напада. ФБИ је почетком децембра издао упозорење да би екстремисти могли да искористе предстојеће празнике за нападе на велики број људи у богослужбеним просторима парадама и божићним сајмовима.

„Идеја да би тероризам могао једноставно да нестане као безбедносна претња показала се само као лепа жеља", каже за „Волстрит џорнал" Асфандијар Мир, виши стручњак за питања борбе против тероризма у Америчком институту за мир.

Прошле године дошло је до отказивања три концерта Тејлор Свифт у Бечу због обавештајних сазнања да ИД спрема масакр више хиљада фанова популарне америчке певачице на стадиону. Јавни простори на којима се окупља велики број људи постали су „терористички модус операнди" исламских милитаната, што би требало да забрине Американце. Поготово што је почетком октобра прошле године ФБИ већ осујетио планирану терористичку акцију Исламске државе Корасана (покрајина у Авганистану). Агенти су ухапсили 27-годишњег авганистанског мигранта који је планирао да купи две пушке АК-47 и 10 кутија муниције за напад на дан избора.

ИД је настала из огранка Ал Каиде која се борила против америчких снага након инвазије на Ирак предвођене САД 2003. Војна коалиција предвођена САД је 2019. године у великој мери поразила ову групу као војну силу, али поједини огранци су остали витални не само на простору Блиског истока већ и Африке.

Одавање поште жртвама терористичке акције у Њу Орлеансу

Фото Бета-АП/Jack Brook

Повратак талибана на власт у Авганистану, ратови у Гази и Либану и пад Башара ел Асада у Сирији поново су оживели џихадистичке покрете међу којима се посебно истиче Исламска држава Корасан. Два терористичка напада у прошлој години су показала моћ ове џихадистичке организације чији је сан да успостави калифат у јужној и централној Азији.

Почетком прошле године њени припадници су извели бомбашки напад у Ирану приликом одавања поште генералу Револуционарне гарде Касему Солејманију и том приликом је убијено скоро 90 људи. Потом је у марту уследио још стравичнији напад на тржни центар „Крокус сити хол" у Москви, где су живот изгубиле 143 особе.

Миленко Пешић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Događaji dana
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Ledena tišina okovala Cetinje

Napomena:
Površina: 924

Strana: 1,5

Ледена тишина оковала Цетиње

Фото АП/Р. Божовић

Становници Подгорице пале свеће за 12 жртава масакра

Од нашег дописника
Новица Ђурић

Подгорица – Јуче су сахрањене жртве масовног убице Аца Мартиновића, који је у граду под Ловћеном починио незапамћени злочин. Тугују Цетиње, цела Црна Гора, сви добри људи у региону...

На Цетињу и даље траје ледена тишина након што је, за свега 30 минута, Цетињанин Ацо Мартиновић (45) првог дана ове године сурово и безобзирно лишио живота 12 суграђана, међу којима и двоје деце. Није свирепо убио незнанце, побио је кумове, другове, комшије, чак и чланове своје породице.

„Један од четири пацијента рањена на Цетињу и даље је у веома критичном стању, с неизвесним исходом", саопштио је Клинички центар Црне Горе (КЦЦГ).

„Тај пацијент има прострелне ране главе, у потенцираној је коми, седиран је и његово стање се редовно прати", прецизирано је.

страна 5

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Događaji dana
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Ledena tišina okovala Cetinje

Napomena:
Površina: 924

Strana: 1,5

Ледена тишина оковала Цетиње

Са прве стране

Док сви очекују да се обелодани мотив крвавог пира, јавност као да олако прелази преко мајке хероине Марије Мартиновић, супруге убијеног Марка, која је, након што је тешко рањена, са дететом у наручју успела да побегне убици. Утрчала је у кућу првог комшије и једва изговорила: „Богом вас кумим, нека мене, спасите ми дете." Комшије су преузеле дете, а она је хитно пребачена у КЦЦГ у Подгорици.

Мартиновић, који се на крају убио, претходно је на пет локација починио крвави пир – прво у кафани, а потом у четири куће. Најмлађе жртве масакра су дечаци из породице Вулетић, браћа од девет и 14 година, Ј. В. и В. В., а у убилачком походу Мартиновића страдао је и њихов стриц Мирко Вулетић (45). Мартиновић је убио и своју сестру Зорицу Вулетић, као и кумове Радована и Радмилу Мартиновић и њихове синове, близанце Милоша и Марка Мартиновића, затим супругу свог друга Драгану Драшковић (53), Бранислава Мудрешу (60), Радивоја Марковића (70) и Јоша Оташевића (55).

Крвави пир на Цетињу још једном је актуелизовао причу о опасности ширења оружја у илегалном поседу у Црној Гори. Према истраживању „Small Arms Survey", последњем доступном на интернету, Црна Гора је шеста у свету по броју нелегалног наоружања по глави становника. Криминолог Велимир Ракочевић истиче да је највећи број најтежих злочина извршен нелегалним оружјем.

„Много већи изазов је, планетарно посматрано, разорити то илегално тржиште оружја, као један од изражених облика транснационално организованог криминалитета. Ми ту општу изложеност насиљу морамо да редукујемо. И ту насилничку идентификацију која је врло опасна. Дакле, како да наше друштво припремимо, поготово младе људе, да ненасилно решавају спорове", казао је Ракочевић за ТВЦГ.

Цетиње је било поприште и масовног убиства од пре две и по године, када је Вук Бориловић брутално убио 10 особа, међу којима и двоје деце. Вршилац дужности директора Управе полиције (УП) Лазар Шћепановић казао је јуче на конференцији за медије да је полиција била немоћна да спречи злочин јер ништа није указивало да ће до њега доћи. Казао је да убиства „нису била планирана" и да је евентуалну реакцију „којом би се можда могле смањити последице, отежала и погрешна дојава." Крвави пир Мартоновић је почео у кафани „Велестово". Погрешна локација на коју је упућена полиција је удаљена око три и по километара од места догађаја.

Ко је масовни убица Ацо Мартиновић? Према саопштењу полиције, он је 2005. године био условно осуђен због насилничког понашања.

„Полиција је раније код њега приметила антисоцијално понашање уз захтев за психијатријски преглед. Мартиновићу је тада прописана терапија у дому здравља, али није упућен у специјализовану здравствену установу", казао је новинарима вршилац дужности директора Управе полиције (УП) Лазар Шћепановић.

„Он је био регистрован као извршилац кривичних дела са елементима насиља. Тачније, 2005. године је правоснажно осуђен за КД насилничко понашање, када га је суд осудио на условну казну затвора од три месеца," саопштио је јуче Шћепановић.

А током 2022. године, службеници Управе полиције су располагали оперативним сазнањима да Мартиновић поседује ватрено оружје у илегалном поседу. Полиција је тада претресла Мартиновићеву породичну кућу и пронашла две ваздушне пушке, 43 комада метака различитог калибра, једну већу импровизовану експлозивну направу велике разорне моћи. Шћепановић је објаснио да је Мартиновић за то кривично дело осуђен првостепено на казну затвора у трајању од три месеца. Али, та пресуда није била правоснажна, а поступак по жалби води се у Вишем суду у Подгорици.

Фото АП/Р. Божовић

Опраштање од убијених чланова породице Вулетић

Вучић предлаже за сутра дан жалости

Влада Србије данас ће одржати седницу на којој ће се одлучивати о предлогу председника Александра Вучића да у Србији сутра буде проглашен дан жалости поводом трагедије на Цетињу, потврђено је за Танјуг у влади.

Ђурић се уписао у књигу жалости

Министар спољних послова Србије Марко Ђурић јуче је поводом убиства 12 људи на Цетињу изразио најдубље жаљење и саучешће, нагласивши да „Србија жали заједно и раме уз раме са Црном Гором". „Са неизмерном тугом и дубоком болом примили смо вести о трагедији на Цетињу, у којој је дванаест недужних људи брутално лишено живота, међу њима, нажалост, и двоје деце", написао је Ђурић у књизи жалости која је отворена у амбасади Црне Горе у Београду, преноси Бета.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Događaji dana
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 720

Naslov: Kurtijev pravni vakuum za blokadu Srpske liste

Strana: 1,5

Куртијев правни вакуум за блокаду Српске листе

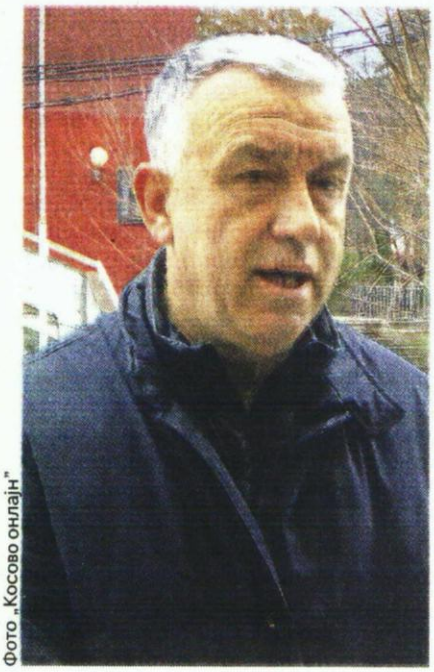

Фото „Косово онлајн"

Златан Елек

Албин Курти у нама види највећег политичког противника и урадиће све како би нас спречио да учествујемо на предстојећим изборима, упозорава др Златан Елек за „Политику"

Биљана Радомировић

Косовска Митровица – Уколико представници међународних мисија на Косову и Метохији не притисну премијера привремених институција у Приштини Албина Куртија, он ће наставити игру око покушаја забране Српске листе, најснажније политичке организације Срба у покрајини, на предстојећим косовским изборима 9. фебруара ове године.

Да Курти „у Српској листи види свог највећег политичког противника, јер у њој нема своје подобне Србе и не може њом да манипулише", упозорава за „Политику" и председник Српске листе др Златан Елек.

„Курти ће урадити све како би нас спречио да учествујемо на предстојећим парламентарним изборима", наглашава.

страна 5

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Događaji dana
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 720

Naslov: Kurtijev pravni vakuum za blokadu Srpske liste

Strana: 1,5

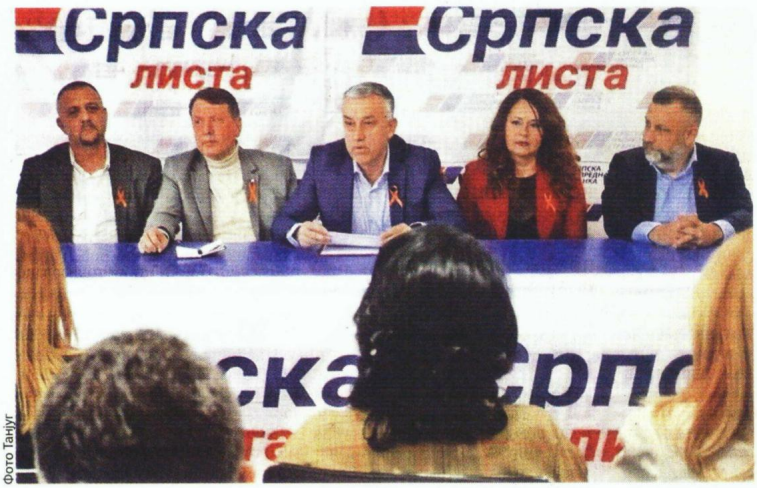

Фото Танјуг

Куртијев правни вакуум за блокаду Српске листе

Са прве стране

О томе на које све начине челник режима у Приштини и његов покрет Самоопредељење покушавају да оспоре кандидатуру ове српске странке, сведочи и чињеница да не одустају од жалби на одлуку да јој се одобри учешће на изборима. Како за наш лист каже извор добро упућен у изборни процес на Косову и Метохији, иако је Централна изборна комисија (ЦИК) у Приштини „званично, мејлом обавестила Српску листу да јој је одобрен сертификат, а самим тим и одобрено учешће на изборима", јер је Врховни суд одбио жалбу Самоопредељења, овај политички покрет је 2. јануара поново поднео жалбу Изборном панелу за жалбе и представке (ИПЖП). Рок од 48 сати за одговор истиче данас.

Митровички КБЦ два пута на мети, није искључен ни нови упад

Доктор Златан Елек подсећа и на два упада до зуба наоружаних специјалаца у Клиничко-болнички центар (КБЦ) у Косовској Митровици, а на наше питање да ли постоји бојазан од упада, односно заузимања митровичке болнице и домова здравља који на северу функционишу под окриљем КБЦ, односно Министарства здравља Републике Србије, као и шта је поводом пређашњих упада учинила међународна заједница којој су се запослени у КБЦ Косовска Митровица, али и Српска листа обраћали, одговара: „Не би ме изненадио упад у просторије КБЦ, с обзиром на то да су два пута упадали у болнички круг, али и просторије болнице, и то наочиглед пацијената. У котларници и вешерају су направили праву пременатчину, оставили су за собом поломљена врата, прозоре, а све наводно у потрази за оружјем. И Курти добро зна да су Бриселским споразумом здравство и просвета под системом Републике Србије, али и да није за свога мандата желео да формира Заједницу српских општина и да је то перфидно избегавао. А што се тиче међународне заједнице, познато је да она само декларативно, форме ради, осуђује и на томе се завршава сва прича која се односи на њу."

Наиме, Самоопредељење тврди да је „одлука комисије супротна Закону о општим изборима да свака одлука комисије мора да буде предмет гласања чланова тог тела", упркос томе што је добро познато да је двоје чланова Самоопредељења, од укупно 11 колико броји ЦИК, у првом гласању било против. Дакле, испоставило би се да би и ново гласање било идентично, а самим тим би укључивало и поновну жалбу ИПЖП. Тиме се наставља „игра мачке и миша", а уколико ИПЖП поново одбије жалбу Самоопредељења као неосновану, као што је то урадио и крајем прошле године, наш извор каже да ће се „Курти поново жалити Врховном суду".

На наше питање да ли постоји неки законски рок, или нека законска клаузула која би онемогућила Куртија да и даље спроводи самовољу, али и подсећање да је за 6. јануар заказано жребање политичких субјеката који су добили сертификат ЦИК-а, наш извор одговара: „Не постоји никаква законска могућност да се Курти спречи у науму да онемогући учешће Српске листе. У делу закона који се тиче политичких субјеката постоји правни вакуум, који је смишљено одрађен. Све је то Курти смишљено радио, као што смишљено спроводи терор над српским народом. Зар није цинично и то што су жребање политичких субјеката најавили баш за 6. јануар, за Бадњи дан?"

А др Златан Елек, говорећи о 48 кандидата Српске листе, каже да су међу њима „интелектуалци, али и Драгица Гашић, једина српска повратница у Ђаковицу, која је пример како се храброшћу и истрајношћу бори за свој праг на Косову и Метохији". „Српској листи је циљ да освоји свих десет мандата, па се из тог разлога Курти боји, јер би тиме спречили усвајање правних аката и онемогућили га да даље малтретира српску заједницу", наводи за наш лист Елек, додајући да ће и „промене на међународном плану, избор Доналда Трампа за председника САД, али и слабљење Куртија, уз свих десет мандата Српске листе довести до тога да акти не буду на штету ни српског народа, ни Српске православне цркве".

Председник Српске листе каже и да је од доласка Куртија на чело привремене косовске владе на Косову и Метохији било 500 етничких напада, а и „ова година је почела терором над Србима, па је тако породици Ђокић запаљен помоћни део и уништен део имања". „Сваки сантиметар северног Косова и Метохије је покривен дугим цевима, народ је окупиран. Срби на северу живе у гету. Али и сви Срби на Косову и Метохији. Курти је укинуо динар, затворио је поште, банке, а свакодневно смо суочени с нападом у институције које функционишу у систему Републике Србије. Људи су приморани да по плате, пензије и социјална давања, али и за све принадлежности Републике Србије, путују по неколико сати, што изискује и трошак и време. Курти заборавља да међу онима који подижу динаре има старих, болесних и немоћних, али и да је међу корисницима и неколико хиљада Албанаца", каже Елек, уз нагласак да „Куртијев цинизам иде дотле да је забранио и београдску штампу", која у покрајину не стиже већ 18 месеци.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Politika
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Biti hrabar danas u Srbiji

Napomena:
Površina: 761

Strana: 1,6

Бити храбар данас у Србији

Мирјана Чекеревац

Дуго већ у Србији траје борба за право свакога да слободно, без страха, изнесе своје мишљење. Исто толико и залагање за владавину права, да закон важи подједнако за све. Зашто је нешто што би требало да буде нормално и што ником није спорно, тако кажу, прерасло у непрестану борбу? Зато што, по овим борцима, изражавати се слободно значи делити њихово мишљење. Ко

Код нас је и слобода постала релативан појам. „Ослободиоци" кажу да људи ћуте из страха од власти. Може бити. Али има и оних, није их мало, који су, примери сведоче, у страху од „ослободилаца"

мисли другачије, у најбољем случају је уплашен човек, кога треба ослободити, колико год се он томе опирао. Ако се у том „ослобађању" прекрши закон, не може се одговарати. Ипак је то борба за слободу.

У овакво схватање слободе изражавања и владавине права највећих бораца за те „европске вредности" могли смо се уверити много пута до сада, али у овим данима студентских и других протеста, јасније се види. Према тренутним мерилима ових бораца, слободан је само онај човек који подржава оне студенте који блокирају факултете и свим срцем их бодри да, како кажу, издрже и изборе се за испуњење својих захтева. страна 6

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Politika
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Biti hrабar danas u Srbiji

Napomena:
Površina: 761

Strana: 1,6

Бити храбар данас у Србији

Са прве стране

Којих тачно захтева? Онај ко поставља ово питање, по наведеним критеријумима, јесте несвесно биће, противник „наше младости", која је, како рече један професор, показала огромну храброст да се бори за своју будућност у овој земљи. Студенти се боре, тумачи њихове идеје професор, против оних који су отели државу, уништили институције, против медијског мрака, за владавину права, за то да свако одговара за своја (не)дела, за слободне медије... Професор је поносан на „те младе људе, сви су положили најважнији испит у животу".

Док га, ових дана, нису учинили поносним, професор-тумач био је страшно љут на студенте што се не буне против „узурпаторске власти", објашњавао им јавно да треба да се освесте и у томе имао подршку извесног броја колега истомишљеника. Сада, пун поноса, бодри „освешћене" студенте да издрже. У чему и до када? Пленуми још нису срочили. Политичари и „независни" интелектуалци и многи који бодре студенте у „издржавању", све чешће се оглашавају објашњењима шта би требало да буде на крају – смена „узурпаторске, диктаторске власти". Слобода. Међутим, код нас је и слобода постала релативан појам. „Ослободиоци" кажу да људи ћуте из страха од власти. Може бити. Али има и оних, није их мало, који су, примери сведоче, у страху од „ослободилаца".

Недавно смо у директном преносу могли да видимо демонстранте на, како су објавили „професионални" медији, студентском протесту испред РТС-а, који су терали новинарку „Информера" са тог скупа, али јој практично нису дозволили да оде. Док је покушавала да се извуче, пратили су је у стопу, уносили јој се у лице, викали, гурали је... Била је то врло мучна сцена, толико мучна да је једна Београђанка изашла из зграде и позвала новинарку да се склони унутра. Једва је успела да затвори врата иза ње, будући да су „мирни" демонстранти покушавали да уђу. Ова Београђанка имала је довољно храбрости да изађе на улицу и помогне Бранки Лазић, али је дала све од себе да остане анонимна. Покрила је главу капуљачом и чим је затворила врата брзо побегла уз степенице. Уплашила се реакције власти? Неће бити. Овај догађај био је страшно забаван „професионалним" медијима, новинарска удружења нису видела ама баш никав проблем, а још мање им је пало на памет да се огласе неким макар протоколарним саопштењем. Да се у оваквој ситуацији нашао неки „професионални" новинар, огласила би се не само наша, него сва светска новинарска удружења, европарламентарци, Стејт департмент...

Док га, ових дана, нису учинили поносним, професор-тумач био је страшно љут на студенте што се не буне против „узурпаторске власти". Сада, пун поноса, бодри „освешћене" студенте да издрже. У чему и до када? Пленуми још нису срочили

Драган Стојановић

Професор Слободан Антонић, под својим именом, написао је текст „Никоме не бити корисни идиот", где је навео да је његово „поколење у четири наврата било у прилици политички, па и животно изманипулисано". Пише: „Но, научио сам лекцију. Трећи пут већ нисам падао на приче 'само да ови оду'. Одмах сам гледао ко треба да дође." Писао је о „луксембуршким медијима", студентским протестима, ђутошовинизму... Изнео човек, оштар критичар власти, своје мишљење и доживео да буде „звезда" у „професионалним" медијима, где колумниста пише да га је Антонићев текст „дубоко погодио и узнемирио" и истиче: „Колико је потребно књига прочитати, написати, предавања одржати и слушати испита да би релативно функционална особа схватила да проблем друштва нису корисни идиоти, већ они други идиоти који уништавају сопствену земљу, бесомучно је пљачкају и гуше сваки могући демократски потенцијал." Много је тога колумниста спочитао Антонићу и, као и увек кад му се не свиђа нечије мишљење, све то „бираним" речима срочио.

Слично Антонићу, прошао је, не први пут, амерички амбасадор Кристофер Хил, који је рекао да се „Србија креће у правом смеру". Одмах је рекао да ће „неки људи имати велики проблем с тим одговором, али кад имате перспективу коју сам ја имао, да сте одсутни и да се вратите, видите да је то држава која има амбицију". Хил каже да види земљу „у којој све више људи може да испуни своје личне амбиције и националне тиме што су овде, сматрам да је то охрабрујуће". Констатовао је: „Сигуран сам да ћу због овога добити поруке мржње, али мислим да Србија иде у правом смеру. Морате да се упоредите с другим земљама да бисте разумели зашто верујем да идете у правом смеру." И није дуго чекао на ново писмо лидера ССП-а Драгана Ђиласа. У оном првом му је објаснио шта се од њега очекивало да уради, а у овом га пита да ли, између осталог, „жмури на оно што режим ради, због уносних послова америчких компанија у Србији", наводи да „они који су будућност Србије блокирају факултете, иако их власт оптужује да су под утицајем страних обавештајних служби, иако их БИА позива на разговоре". Пише и да је Хил разочарао људе овде и да нико од њега није тражио помоћ и да се не меша у наше унутрашње ствари... Дугачко је то писмо.

Антонић, сасвим сигурно, неће одустати од изношења свог мишљења, колико год то „узнемиравало" колумнисту и његове истомишљенике. Да је размишљао шта ће рећи колумниста, не би ни написао текст. Ни овај, ни многе друге, који су такође били баш „узнемирујући". Данас је у Србији то велика храброст, зато што су они који се с њим слажу тихи. Ћуте, страх их је порука на друштвеним мрежама, а и није фенси не бити безусловно уз „нашу младост". Хилу је, шта год рекао, сасвим свеједно што ће његово мишљење изазвати „поруке мржње", он је овде, што је и сам у истом интервјуу казао, да заступа интересе своје земље. Она анонимна Београђанка и даље ће давати све од себе да остане анонимна, да се не би нашла на оним списковима које, како сами изјављују, ових дана праве разни страначки лидери, и не само они. Спискове оних којима ће бити забрањено не само да износе шта мисле, неки ће, по списковима, у затвор, други ће остати без посла, неће моћи да се „ваде да су само радили свој посао", а неки би могли да остану и без права гласа, уколико би се некако могао озаконити предлог глумице Весне Чипчић да се свима изнад 60–65 година забрани да гласају, младост има да одлучује. А младост као младост. Тек кад дође у ове године које Чипчићева помиње, или мало раније, научиће ону народну – да ми је ова памет, а оне године.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Društvo
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 1058

Naslov: Potrebni su nam regionalni centri za mentalno zdravlje

Strana: 1,7

ИНТЕРВЈУ: ТАМАРА ЏАМОЊА ИГЊАТОВИЋ, психолог

Потребни су нам регионални центри за ментално здравље

стр. 7

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Društvo
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 1058

Naslov: Potrebni su nam regionalni centri za mentalno zdravlje

Strana: 1,7

ИНТЕРВЈУ: ТАМАРА ЏАМОЊА ИГЊАТОВИЋ, председница Друштва психолога Србије

Потребни су нам регионални центри за ментално здравље

Ако смо у случају масовних убистава могли да говоримо о одговорности појединца и породице, у Новом Саду је фактор друштвених услова много директнији, нарочито оних одговорних за грађење јавних објеката

Ако је прво масовно школско убиство, које је починио тринаестогодишњи ученик ОШ „Владислав Рибникар" у Београду, и након кога се догодио масакр у Дубони и Малом Орашју, највише узнемирило наше суграђане у 2023. години, онда је пад надстрешнице у Новом Саду испод које је смртно страдало 15 особа, догађај који је имао најтрауматичнији ефекат у 2024. години, каже др Тамара Џамоња Игњатовић, председница Друштва психолога Србије и професорка на Филозофском факултету у Београду. Нажалост, од почетка пандемије вируса корона смењивали су се догађаји који су узнемиравали и трауматизовали наше суграђане, а када су се догодила два масовна убиства, то је добило квалитет социјалне трауме, посебно имајући на уму да се једно од њих догодило у основној школи у центру Београда. Јер након тога смо схватили да деца нису сигурна ни у школској клупи.

– Тај доживљај да нисмо безбедни само је појачала перцепција да нам деца нису безбедна и да младе особе нису безбедне чак ни у једној мирној и идиличној средини у којој свако свакога познаје, као што су Дубона и Мало Орашје, у којима је Урош Блажић убио десеторо младих – усред бела

Фото лична архива

> Све те речи које су обележиле 2024. годину, код нас и у свету говоре о нашем времену, а истовремено су то термини који су у вези и са стањем ума и са психологијом. И термин 'труљење мозга', који је изабран за Оксфордову реч године, упозорава да се наши мождани капацитети смањују јер нас замењују компјутери

дана, на улици, испред школе и на фудбалском терену, односно околностима и местима која нису садржала ни трунку безбедносних ризика. Због тога смо ми били преплављени осећајем туге и небезбедности. Сличност са падом надстрешнице у Новом Саду само је у броју жртава и осећањем небезбедности – када стојиш на улици не очекујеш да ти плафон падне на главу и то на реновираној железничкој станици. Ако смо у случају масовних убистава могли да говоримо о одговорности појединца и породице, у Новом Саду је фактор друштвених услова много директнији, нарочито оних одговорних за грађење јавних објеката, а већ одавно се суочавамо са чињеницом да се на важна и одговорна места постављају нестручне особе. Пошто јавних објеката има на све стране, све то подстиче осећање небезбедности у јавном простору – објашњава Тамара Џамоња Игњатовић у разговору за „Политику".

На питање колико је у психолошком смислу важно да сазнамо позадину злочина у школи „Владислав Рибникар" и селима у околини Смедерева, иако смо током суђења малолетном К. К. сазнали да никада нећемо сазнати шта је мотивисало тринаестогодишњег дечака да почини масовно убиство, јер је злочин починио у годинама које га чине кривично неодговорним, наша саговорница каже:

– За оне који су директно погођени трагедијом у Основној школи „Владислав Рибникар" и селима Дубона и Мало Орашје важно је да сазнају мотиве ових злочина. Психолози су доста говорили о околностима под којима се сличне ствари дешавају, а у Србији је недавно преведена књига о масовним убиствима Питера Лангмана „Зашто деца убијају", у којој су дати описи личности малолетних убица и њихова типологија, јер они не припадају истом типу личности, а околности под којима су они починили злочине се разликују. То, међутим, не значи да када се завршe судски поступци, не може јавно да се прича о таквој личности. Када су ствари од јавног интереса, јавност има право на информације које се тичу свих нас.

Друштво психолога Србије (ДПС) недавно је јавно демантовало неистине које су се појавиле у јавном простору око Нацрта закона о обављању психолошке делатности, међу којима се налазе и тврдње да овим нацртом психологи „присвајају" психотерапију. Након тога, огласио се и Савез друштава психотерапеута Србије (СДПС), који истиче да се овим нацртом закона значајно угрожава аутономија и професионални интегритет психотерапије у нашој земљи. Постоји ли могућност дијалога између два струковна удружења и на који начин се могу заштити корисници психотерапијских услуга?

Потпуно је контрапродуктивно да тумачимо нацрте и предлоге закона једни другима, јер смо ми професије које се међусобно допуњују. Ми треба да усагласимо наше нацрте закона, а не да се јавно саплићемо и свађамо. Закон о обављању психолошке делатности, кога предлаже ДПС, и Закон о психотерапији, кога предлаже СДПС, важни су да би корисници психотерапије били заштићени, а веома је важно да стручњаци који су те законе предлагали седну заједно и усагласе око чега се не слажу. Међутим, важно је и водити рачуна о условима под којима друге струке могу да се баве психотерапијом. Многе европске земље имају проблем да дефинишу границе бављења психотерапијском делатношћу, у некима само психолози и психијатри могу да се баве психотерапијом, а у другима и представници других струка који претходно морају да испуне предуслове за полазак на едукацију из психотерапије.

За реч године изабрана је „расаница". Да ли видите симболику у томе што је „расаница" заменила „духоклонуће", која је била изабрана за реч 2023. године? Расаница је у потпуној супротности и од термина „труљење мозга" који је изабран за Оксфордову реч године и означава мождано „затупљивање" настало услед прекомерне и некреативне употребе интернета и друштвених мрежа.

Оно што имплицира значење речи „расаница" јесте буђење из магновења, сна и стања у коме нисмо у контакту са реалношћу, након чега постајемо свесни себе, реалности и људи у њој. У сну нисмо свесни ни себе, ни реалности, па је расаница важна метафора за јасну перцепцију сопствене и друштвене реалности. Све те речи које су обележиле 2024. годину код нас и у свету говоре о нашем времену, а истовремено су то термини који су у вези и са стањем ума и са психологијом. И термин „труљење мозга" који је изабран за Оксфордову реч године упозорава да се наши мождани капацитети смањују јер нас замењују компјутери. Ми све мање употребљавамо мозак, а истовремено смо затрпани гомилом небитних података, па престајемо да разликујемо битно од небитног. То обиље информација наш мозак не може брзо да селектује, нити да их обради – мозак је постао проточни бојлер кроз који само пролећу информације, а све то утиче на пажњу, концентрацију и (критично) мишљење. Такав мозак постаје идеална подлога за манипулацију.

Цетињска траума шири се ван граница Црне Горе

Масовна убиства која су се догодила последњег дана старе и првог дана нове године у Ариљу и на Цетињу, у којима је страдао брачни пар и дванаест мештана овог црногорског града, у великој мери су узнемирили јавност. Да ли ови трагични догађаји имају обележје социјалне трауме?

Убиство на Цетињу у највећој мери подсећа на масакре у Дубони и Малом Орашју, јер се догодио у малом месту у коме се сви познају и налазе се у пријатељским, рођачким и кумовским везама. Када се злочин деси у тако малој средини, онда је цело место много директније погођено, али по реакцијама које су уследиле схватамо да је овај злочин узнемирио цео регион и да не постоје границе за емпатију и солидарност. Друштво психолога Србије изразило је најдубље саучешће породицама жртава и истакло да само заједничким снагама, суочени с проблемима насиља у својим срединама, можемо превродити последице ових трагедија. Ова убиства имају и обележје кумулативне трауме и социјалне трауме, која се шири изван граница Црне Горе, али и симболичко значење, јер су се догодила 31. децембра и 1. јануара, означивши трагичан крај протекле и почетак нове године. С обзиром на то да смо непосредно након масакра на Цетињу сазнали да убица има историјат проблематичног понашања, овај догађај опомиње да морамо озбиљније схватити потребу препознавања и лечења особа које показују знаке антисоцијалног понашања.

У јавности се 2024. године доста полемисало да ли стручњаци за ментално здравље имају право на друштвени активизам ако процене да ситуација у друштву утиче на ментално здравље особа које им се обраћају за помоћ, а истраживање Мреже психосоцијалних иновација (ПИН) дало је одговор на то питање. Какав је ваш став према овој теми?

Осим што смо представници наших струка, ми смо и грађани ове земље и наша дужност је да се бавимо заједницом у којој живимо, а као психолози смо обавезни да из свог угла своје струке томе допринесемо. Бављење политиком је наша грађанска дужност и не треба је поистовећивати са страначком политиком, јер је политика синоним и за безбедност деце у школама, и закон о психолошкој делатности. Страначка политика је нешто друго и не треба је мешати са нашом жељом да утичемо на побољшање друштва. Ми смо као психолози дужни да скренемо пажњу на ризичне факторе у заједници који утичу на наше ментално здравље – превенција је део наше делатности, што је дефинисано и законом о психолошкој делатности.

Крајем априла у Београду је отворен Центар за младе (ЦЕЗАМ) у коме све особе од 10 до 30 година могу да добију бесплатну психосоцијалну помоћ и подршку, без упута и здравственог картона. Ако знамо да у Србији постоји само 47 психијатара за децу и омладину, колико је важно да се широм земље отворе овакви центри?

Важно је да се отворе центри за ментално здравље и психосоцијално саветовање у заједници како би што већи број особа добио психолошку помоћ и подршку. Потребно је формирати и дневне боравке за младе са проблемима у понашању, као и саветовалишта за брак и породицу. Један ЦЕЗАМ не решава проблем, ни у Београду, ни у Србији. Свугде су нам потребни регионални центри за ментално здравље и мислим да је довољно искористити капацитете домова здравља или саветовалишта у којима раде психолози – важно је да се направе бесплатни и доступни центри јер је брига о менталном здрављу право, а не привилегија, а правовремена реакција спречава настанак тежих менталних обољења. Стратегијом за развој менталног здравља у Србији предвиђено је отварање двадесет центара за ментално здравље, а њих има само пет у нашој земљи.

Катарина Ђорђевић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Ekonomija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 494

Naslov: Lane zaustavljen uvoz 165 pošiljaka voća i povrća

Strana: 10

Лане заустављен увоз 165 пошиљака воћа и поврћа

Један одсто од укупног броја производа увезених у Србију никада није стигао до потрошача

Домаћи потрошачи протекле године помпезно су обавештавани, углавном преко регионалних медија, о намирницама заустављаним на њиховим границама пореклом из Србије. У јавности је мање познато да је већи број пошиљака воћа и поврћа из иностранства прегледан и на нашим граничним прелазима. Као и да одређени број, због утврђених неправилности, никад није стигао до тржишта и потрошача.

Како сазнајемо, приликом службених контрола у 2024. години 165 пошиљака воћа и поврћа није испунило законске услове за увоз. Односно, у узорцима је утврђено присуство штетних организама, остатака средстава за заштиту биља или тешких метала и такве пошиљке су враћене или уништене.

– Проценат производа који нису одговарали законским одредбама је свега један одсто у односу на укупан број увезених производа – наводе за „Политику" из Министарства пољопривреде.

Подсећају да се контрола свежег воћа и поврћа при увозу обавља на граничним прелазима на којима је присутна гранична фитосанитарна инспекција. Циљ ових контрола је спречавање уношења производа који нису безбедни за исхрану људи, али и штетних организама, који иначе нису присутни у Србији и који би могли да нанесу велике штете нашој пољопривредној производњи. Ако се приликом службених контрола утврди неисправност, односно неусаглашеност одређених производа, фитосанитарни инспектор предузима одговарајуће мере, односно забрањује увоз таквог производа и налаже враћање или уништење такве пошиљке.

Прошле године појачане су и контроле у предизвозном поступку.

– До сада је у предизвозном поступку узето више од 750 узорака, од којих три нису била усаглашена. Забрањен је промет и наложено да буду уништени на безбедан начин – наводе из ове инспекције за наш лист.

Већина ових информација о безбедности хране која се прометује размењује се посредством РАСФФ-а. Ово је систем за узбуњивање који омогућава брзу размену података између надлежних служби за безбедност хране различитих држава.

Фото EPA-EFE/Christophe Petit Tesson

Европска комисија је у последњем извештају за 2023. објавила да је видан пораст оваквих упозорења, и то за осам одсто у односу на претходну годину. Било је укупно 4. 695 обавештења, а као и раније, највећи број пријава односио се на остатке пестицида и патогених микроорганизама откривене у намирницама. Земље одакле је стигло највише упозорења и даље су Немачка, Холандија и Белгија.

Надлежни потврђују да су у Србију прошле године враћене 42 пошиљке воћа и поврћа пореклом из домаће производње. Али само једна због утврђеног присуства остатака средстава за заштиту биља. Остале су послате назад из других разлога – због неодговарајућег квалитета, калибраже или због непотпуне документације. Такође, биле су три нотификације које су се односиле на воће и поврће због повећаног садржаја остатака средстава за заштиту биља, али те пошиљке нису враћене назад у земљу.

И. Албуновић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Ekonomija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 197

Naslov: NBS: više od tri miliona korisnika usluge „prenesi”

Strana: 10

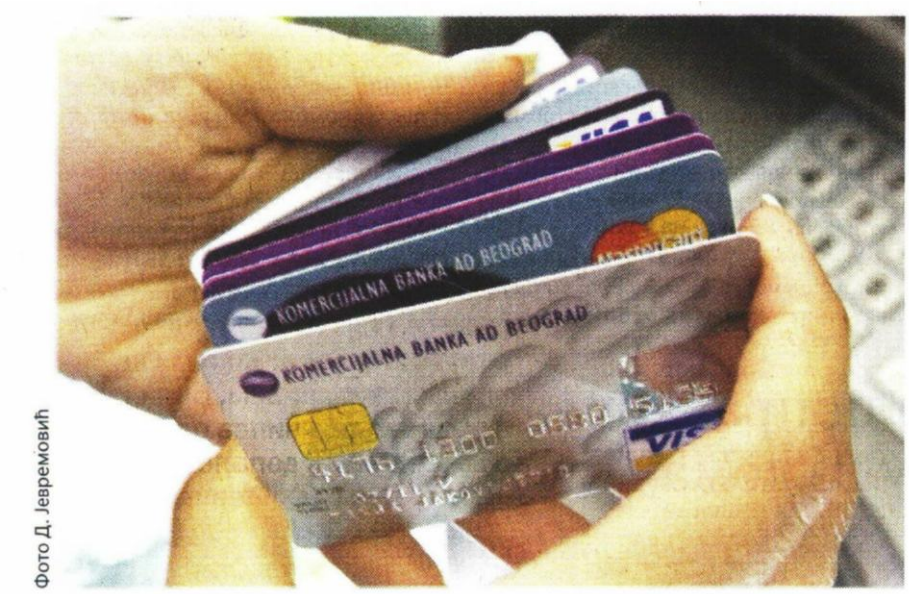

Фото Д. Јевремовић

НБС: више од три милиона корисника услуге „пренеси”

Више од три милиона корисника апликација мобилног банкарства у Србији користи услугу „пренеси”, објавила је Народна банка и навела да ова услуга омогућава најједноставније преношење новца с рачуна на рачун, пошто је за њено коришћење неопходно само познавање броја телефона примаоца плаћања. Кликом на ту опцију кориснику се приказује формулар у који уписује износ који жели да пренесе и број телефона примаоца плаћања, или број уноси из именика на телефону и ка њему обавља трансакцију. Да би корисници апликације мобилног банкарства постали примаоци плаћања за услугу пренеси, неопходно је да се региструју путем апликације у неколико једноставних корака, преноси Танјуг.

Регистрацијом ће повезати свој број мобилног телефона с бројем рачуна, након чега ће сви корисници апликација мобилног банкарства моћи да им пренесу новац на рачун знајући само број телефона и то за свега неколико секунди.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Ekonomija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 127

Naslov: Dug za struju „Politike AD" prema EPS-u konvertuje se u kapital

Strana: 10

Дуг за струју „Политике АД" према ЕПС-у конвертује се у капитал

Електропривреда Србије (ЕПС) је 25. децембра прошле године од „Политике АД" (што није исто што и „Политика" ПНМ, која издаје новине „Политика") из Београда потраживала укупно 1,384 милијарде динара, а дуг ће бити конвертован у капитал након емитовања акција „Политике" и преноса на власнички рачун ЕПС-а.

Како је наведено у списку 20 највећих дужника, који је објавио ЕПС, потраживање те компаније од купца „Политика АД" закључно са 27. јуном 2024. обухваћено је правоснажно усвојеним Унапред припремљеним планом реорганизације (УППР), којим је дефинисана конверзија дуга у капитал, преноси Танјуг.

Објављено је и да ЕПС од „Политике АД" Београд на дан 25. децембра 2024. потражује укупно 1.384.691.624,05 динара, од којих је утужено потраживање 1.078.455.380,03 динара, а репрограмом или споразумом обухваћено је 306.236.244,02 динара.

„Политика АД" је у већинском државном власништву, а ЕПС спада у 10 највећих акционара, са уделом од 5,97 одсто у капиталу компаније. „Политика АД" је на петом месту листе 20 највећих дужника ЕПС-у, а пре ње су „Железара Смедерево" у стечају, чија су дуговања процењена на око 6,29 милијарди динара, „Инфраструктура железнице Србије" с дугом од око 2,87 милијарди динара, „Енергетика Крагујевац", која ЕПС-у дугује око 2,39 милијарди динара, и ЈП ПЕУ „Ресавица", са дугом од око 1,96 милијарди динара.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Ekonomija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 172

Naslov: Svetske cene hrane i dalje su na visokom nivou

Strana: 10

Светске цене хране и даље су на високом нивоу

Рим – Светске цене хране у децембру су благо пале у односу на новембарске вредности, али су и даље на високом нивоу, објавила је јуче Организација за храну и пољопривреду Уједињених нација (ФАО). Вредност индекса светских цена прехрамбених производа (ФФПИ) за децембар износи 127 поена, што представља пад за 0,5 одсто у односу на новембарских 127,6 поена, наводи ФАО. Резултат је последица месечног пада вредности индекса у категоријама шећера, млечних производа и биљних уља, цене житарица се нису битно промениле, а цене меса су благо порасле, преноси Танјуг. Индекс цена шећера је месечно пао за 5,1 одсто, подстакнут већом производњом шећера у Бразилу од очекивање у другој половини новембра и слабљењем бразилског реала у односу на амерички долар, као и побољшаним изгледима за жетву шећерне трске од априла.

Просечна вредност индекса цена млечних производа у децембру је међумесечно пала за 0,7 одсто, на 138,9 поена, што представља први пад након седам узастопних месеци раста. На међугодишњем нивоу цене млечних производа веће су за 17 одсто у односу на децембар 2023. Индекс цена биљних уља у децембру је месечно пао за 0,5 одсто, на 163,3 поена, али треба имати у виду да су цене уља на годишњем нивоу порасле за чак 33,5 одсто у односу на исти месец 2023. Цене житарица се такорећи нису промениле на месечном нивоу, док су на међугодишњем нивоу ниже за 9,3 одсто. Индекс цена меса међумесечно је порастао за 0,4 одсто и међугодишње за 7,1 одсто. Укупна вредност индекса светских цена прехрамбених производа (ФФПИ) за децембар је за 6,7 одсто већа него у истом месецу 2023, али је истовремено за 20,7 одсто мања у односу на врхунац из марта 2022. године, додаје се у извештају на веб страници ФАО.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Ekonomija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 296

Naslov: Apel da se ne smanjuje otkupna cena sirovog mleka

Strana: 11

Апел да се не смањује откупна цена сировог млека

Министарство пољопривреде упутило је јуче допис свим млекарама и откупљивачима млека уз апел да не смањују откупну цену сировог млека, након што је дошло до забринутости произвођача млека поводом могућег снижења откупне цене за пет до осам динара у јануару. Из министарства кажу да су тим поводом хитно реаговали, а министар пољопривреде Александар Мартиновић подсетио је млекаре на мере које је влада предузела како би, према његовим речима, допринела повећању сточног фонда, преноси Танјуг. „Сигурно вам је познато да су напори Владе Србије и Министарства пољопривреде усмерени на оживљавање сточарства у нашој земљи. Такође, познато вам је да је из буџета Србије исплаћено додатних 100.000 динара лицима која су остварила право на подстицаје за квалитетне приплодне млечне и товне краве сходно важећем пропису, за квалитетне приплодне првотелке, као и да ће се ове године повећати подстицаји за квалитетне приплодне млечне и товне краве са 40.000 динара на 55.000 динара. Мишљења смо да ће ове мере, поред свих осталих мера које Србија планира да предузме, допринети повећању сточног фонда, да ће довести до веће производње и бољег квалитета млека и млечних производа", поручио је Мартиновић.

Фото Д. Јевремовић

Истовремено Мартиновић је апеловао да се не смањује откупна цена сировог млека, као и да не одбијају произвођаче млека од откупа, наводи се у саопштењу министарства. „У случају да се на тржишту појави млеко које није задовољавајућег квалитета, молимо вас да посаветујете произвођаче млека на који начин да хране краве у зимском периоду, као и како да воде рачуна о хигијенско-санитарним условима. Такође, желимо да вас обавестимо да су се све пољопривредне саветодавне и стручне службе укључиле у саветовање произвођача млека управо у вези с начином исхране млечних крава, имајући у виду да је иза нас изузетно тешка година кад је у питању квалитет сточне хране. У нади да ћете прихватити овај апел, сагледавајући укупну друштвену ситуацију, као и све напоре председника Србије и Владе Србије да се напетости у друштву смање, срдачно вас поздрављамо", наводи Мартиновић у допису млекарима.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Ekonomija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 105

Naslov: ZVANIČNI DEVIZNI KURS NBS

Strana: 10

Званични девизни курс НБС

Курсеви се примењују од 8 часова 3. јануара 2025. и важиће до 8 часова на дан када ће бити формирана наредна курсна листа

Земља	Ознака	Валута	Куповни	Средњи	Продајни
Евр. мон. унија	EUR	1 евро	116,7642	117,1155	117,4668
Аустралија	AUD	1 долар	70,6505	70,8631	71,0757
Канада	CAD	1 долар	78,9641	79,2017	79,4393
Кина	CNY	1 јуан	15,5682	15,6150	15,6618
Данска	DKK	1 круна	15,6495	15,6966	15,7437
Јапан	JPY	100 јена	72,2595	72,4769	72,6943
Норвешка	NOK	1 круна	9,9814	10,0114	10,0414
Руска Федерација	RUB	1 рубља	1,0237	1,0268	1,0299
Шведска	SEK	1 круна	10,2003	10,2310	10,2617
Швајцарска	CHF	1 франак	124,6681	125,0432	125,4183
Велика Британија	GBP	1 фунта	140,8494	141,2732	141,6970
САД	USD	1 долар	113,6169	113,9588	114,3007

Курс за ефективу евра износи: куповни 116,2957 продајни 117,9353.
Званични средњи курс динара према евру за 6. јануар је 117,0989.

ДОБРОВОЉНИ ПЕНЗИЈСКИ ФОНДОВИ

Вредност инвестиционе јединице на дан 31. 12. 2024.

02400223-2

GENERALI	Generali Basic Tel. 011/222-05-05 www.penzijskifond.rs		3.732,15 RSD
GENERALI	Generali Index Tel. 011/222-05-05 www.penzijskifond.rs	16,90 EUR	1.977,47 RSD
ДУНАВ	ДОБРОВОЉНИ ПЕНЗИЈСКИ ФОНД 011/3036-360 www.dunavpenzije.com		3.460,03 RSD
DDOR GARANT EKVILIBRIO Member of Prva Group	Телефон 011/3036-142 www.garant-penzije.eu		2.799,70 RSD
DDOR GARANT ŠTEDNJA Member of Prva Group	Телефон 011/3036-142 www.garant-penzije.eu		3.134,36 RSD
Raiffeisen FUTURE	Raiffeisen *FUTURE* 011/220 71 80 www.raiffeisenfuture.rs		3.439,03 RSD
Raiffeisen FUTURE	Raiffeisen *EURO FUTURE* 011/220 71 80 www.raiffeisenfuture.rs	10,66 EUR	1.247,95 RSD

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Ekonomija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 364

Naslov: Živković: Ključni projekat u 2025. izgradnja RHE „Bistrica

Strana: 11

Живковић: Кључни пројекат у 2025. изградња РХЕ „Бистрица”

Директор „Електропривреде Србије” (ЕПС) Душан Живковић најавио је јуче да ће кључни пројекат у 2025. бити изградња реверзибилне хидроелектране (РХЕ) „Бистрица”, на којем би радови ускоро требало да почну, као и да ће бити настављен процес трансформације и модернизације ЕПС-а. У јуну је усвојен план трансформације ЕПС-а, који подразумева промену организационе структуре и унапређење оперативних и финансијских процеса, а Живковић каже за Танјуг да је реч о једној од најзначајнијих активности ЕПС-а у протеклој години, очекујемо да се заврше све неопходне припремне радње и евентуално послови који су везани за инфраструктурне активности. За 'Бистрицу' знамо локацију, али постоје пратећи инфраструктурни радови који би ускоро требало да почну”, рекао је Живковић.

РХЕ „Бистрица”, чија ће снага бити око 650 мегавата, јесте пројекат који је у свим стратешким документима препознат као приоритетан. То је „природна батерија” за балансирање растуће производње енергије из соларних и ветроелектрана. Кад је реч о другим важним пројек-

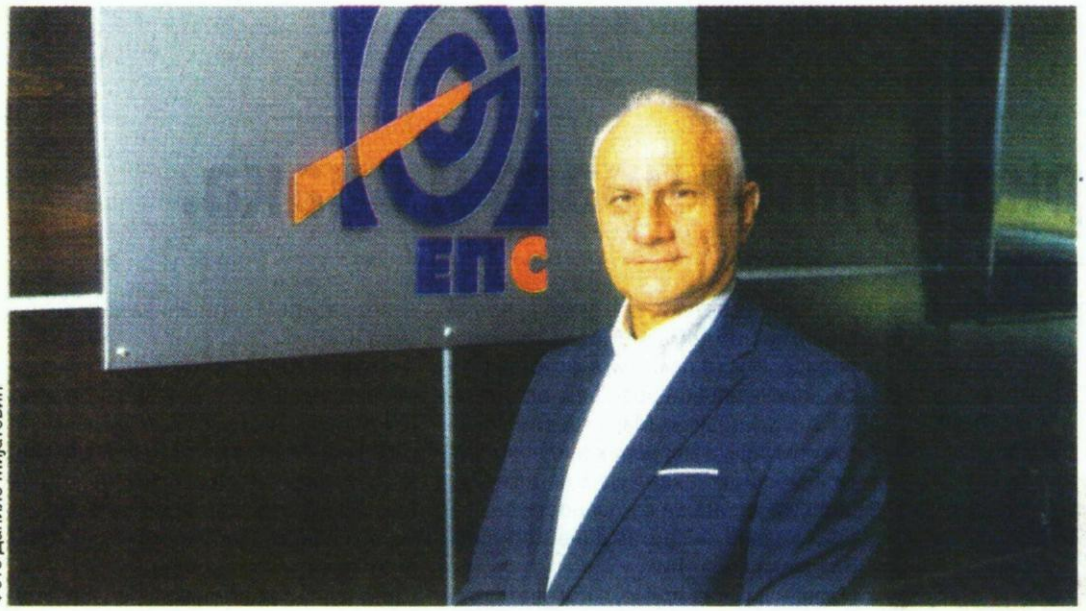

Фото Данило Мијатовић

Душан Живковић

која ће сигурно трајати и у години пред нама. На питање могу ли грађани и привреда да очекују промену цене струје у 2025. години, Живковић наводи да трансформација ЕПС-а треба да створи услове за знатне уштеде, што би као последицу могло да елиминише потребу за повећањем цена електричне енергије, посебно када су у питању грађани Србије. „Идеја нам је да кроз процесе оптимизујемо своје пословање и створимо неке услове да, кад су у питању комерцијални потрошачи, који су просто изложени тржишту, за њих важе тржишни услови. Они су у доброј мери и наши партнери, окренути нама и свакако ћемо с њима даље развијати сарадњу, али и на комерцијалној основи”, закључио је за Танјуг директор „Електропривреде Србије”.

Када је реч о пројекту изградње РХЕ „Бистрица”, Живковић наводи да је његова вредност близу 950 милиона евра. „У 2025. години тима, Живковић очекује да ће већ крајем овог месеца соларна електрана „Петка” у Костолцу ући у процес испитивања. Такође, истиче да ће радови на изградњи ветропарка у Костолцу, снаге 66 мегавата, бити готови до 1. априла. Ветропарк „Костолац” биће први производни капацитет „Електропривреде Србије” из енергије ветра, који ће са 20 ветротурбина, снаге по 3,3 мегавата, снабдевати зеленом енергијом око 30.000 домаћинстава. Говорећи о хидроенергетском систему Србије, Живковић истиче њихов велики значај у снабдевању електричном енергијом. „Ревитализацијом реверзибилне хидроелектране 'Бајина Башта' створићемо услове да у наредних 30–35 година можемо да кажемо да око 80 одсто наших хидрокапацитета, у добром стању и са скромним одржавањем, производи електричну енергију поуздано и сигурно”, нагласио је Живковић.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Ekonomija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 96

Naslov: Dizel i benzin skuplji za dva dinara

Strana: 10

Дизел и бензин скупљи за два динара

Максималне малопродајне цене дизела и бензина биће више за два динара у наредних седам дана и литар дизела коштаће 199 динара, а бензина (БМБ 95) 182 динара, речено је јуче Танјугу у Министарству унутрашње и спољне трговине.

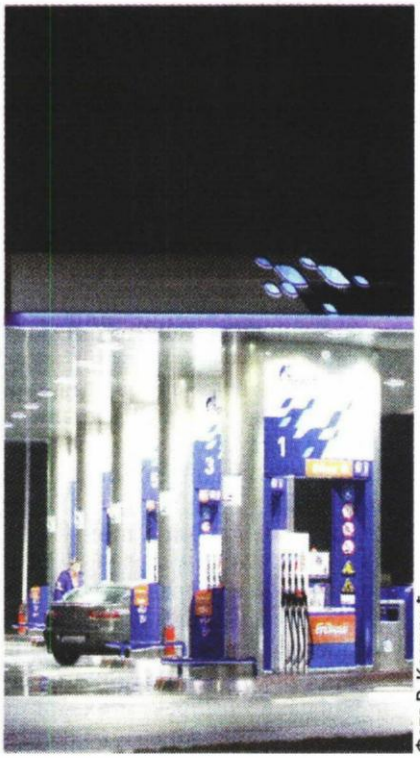
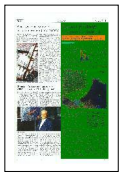

Фото Р. Крстинић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Ekonomija
Autori: Marioša Vlaisavljević
Teme: ostalo
Naslov: Zdrav proizvod od srpskih jabuka

Napomena:
Površina: 659

Strana: 11

Здрав производ од српских јабука

Финансијски стручњак из Немачке Александер Милићевић покренуо је бизнис план вођен идејом да посао зависи само од људи, не од граница одређене државе

Марioша Влаисављевић

Никада није живео у Србији, а због баке је јако везан за домовину свог оца. Често је долазио и тако се и заљубио у пределе и људе овог подневља. После три завршена факултета из области економије и консалтинга у Немачкој, богате каријере, објављених научних књига, др Александер Милићевић почео је и приватни посао у околини Младеновца где се бави прерадом и сушењем воћа.

Фото лична архива

Александер Милићевић

Са очеве стране потекао је из фамилије која је пре 60 година из Црне Горе дошла у Београд, одакле је његов отац Мирко отишао у Немачку и због љубави са Кристином остао да живи у њеној домовини на северу Европе. Тако је Александер Милићевић „рођени Немац", али, како каже, неизмерно воли Србију. И мада је био гориво да настави даље да реализује своје идеје.

Осим њега, у пројекту у Србији финансијери су „његови људи", односно клијенти са којима Милићевић сарађује. Није било много убеђивања, каже, сви су били свесни да имају добру ствар у рукама и радо су се одазвали позиву да погон направе у селу Црквине код Младеновца. У питању је осам финансијера који су уложили укупно приближно 750.000 евра, а у пројекат је било укључено још људи који су се бавили вођењем посла, решавањем дозвола које су претходиле покретању посла.

„Завршио сам три факултета и само то је довољно да схватите да увек тежим нечем бољем, усавршавању. Човек се учи док је жив и онога тренутка када мислите да ништа не може да вас изненади, да

Сушено воће, укусно и здраво

Фото лична архива

последњих тридесет година самостални финансијски саветник у Немачкој, експерт за консултантске услуге беби-бум и бест ејџер генерације у области некретнина, али и експерт за оснивање фондација – то га није спречило у остваривању давно зацртаног плана да некада, на неки начин, буде присутан пословно и у Србији.

„Одувек сам желео да урадим нешто лепо за ову земљу и да се одужим на неки начин друштву. Моји планови нису били стриктни у вези са отварањем фирме у Београду, поготово ми производња није била на памети, али сам једноставно знао да ћу некада нешто урадити. Појавио се у једном тренутку пројекат који ми се учинио занимљивим. Била је то производња чипса од јабуке. То ми се веома допало. Желео сам да урадим нешто тако, да правимо нешто здраво од укусних српских јабука, јер се и мени самом тај производ веома допао. Тако фантастично и укусно и здраво никада дотад нисам видео. Сличних производа има, али таквог укуса и такве хрскавости и свежине стварно не. То је био први корак, одлучио сам да производим наш оригинални чипс", каже Милићевић у разговору за „Политику".

Не крије да је било оних, као што је његов добар пријатељ уметник Небојша Ђурановић који га је разумео и подржао, али и људи који су му рекли да је „луд и да треба да остане да ради само у Немачкој".

Ипак, покренуо је бизнис план вођен идејом да посао зависи само од људи, не од граница одређене државе.

„Ни у Немачкој, ни у Србији бизнис се не води сам, потребни су људи од поверења, карактера, стабилне личности", објашњава наш саговорник, који признаје да је имао одређених проблема на домаћем терену, и то на више поља. Услед ило је краткотрајно разочарање, али му је оптимизам

> **Моји планови нису били стриктни у вези са отварањем фирме у Београду, поготово ми производња није била на памети, али сам једноставно знао да ћу некада нешто урадити. Појавио се у једном тренутку пројекат који ми се учинио занимљивим. Била је то производња чипса од јабуке. То ми се веома допало, каже Александер Милићевић**

сте много научили – и тада морате да учите још и да тежите још већим циљевима. И у послу и у академској каријери, мој мото је да увек може боље", наводи Милићевић. Каже да највише цени лојалне и поштене раднике, а сматра да су случајности без напорног рада и труда мало вероватне.

„На почетку каријере нисам имао ни једног јединог клијента, а сада независно продајем осигурање за више од 200 компанија у Немачкој. Да ли је то случајност или упорност? Случајност је, по дефиницији, нешто што се не планира, и ако тако гледамо ствари, верујем да сам случајно дошао у ситуацију да упознам и неке непрофесионалне људе око себе као што ми се десило на пројекту у Србији, али исто тако случајно сам и упознао феноменалне људе који су ми изашли у сусрет на том истом послу. Можда је то само случајност, а можда је то нека додатна животна школа", пословна је и животна филозофија успешног човека из Немачке.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Srbija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 397

Naslov: Privremeni budžet Novog Sada 12 milijardi

Strana: 12

Привремени буџет Новог Сада 12 милијарди

Нови Сад – Пред Новим Садом је период тромесечног привременог финансирања, за који је Градско веће својом одлуком утврдило буџет, ограничен на 12 милијарди и 32 милиона динара. То је четвртина расхода и издатака који су били планирани буџетом за прошлу годину, уједно законски максимум за финансирање у оваквом режиму.

Одлука о привременом финансирању од 1. јануара до 31. марта 2025. донета је на седници Градског већа, последњег дана минуле године, када је и службено објављена. Искоришћена је могућност коју даје закон о буџетском систему, да град пређе на привремено финансирање јер градска скупштина није донела буџет пре почетка фискалне године.

Буџет је био спреман за скупштину у децембру, али је седница на којој су одборници требали да се о њему изјасне трипут одлагана одлуком шефице парламента Дине Вучинић. По опозицији, власт се уплашила протеста студената и грађана, а Вучинићева је трећи пут по одлагању седнице рекла да је немогуће радити у атмосфери „хаоса и линча" коју намеће опозиција, па ће „нове инвестиције морати да сачекају".

Током привременог финансирања очекује се да се у градску касу слије око 10,52 милијарде динара. Рачуна се и на неутрошену 1,51 милијарду динара из ранијих година, чиме ће се покрити дефицит. У том периоду нису планирана средства за обавезе по уговорима за вишегодишње капиталне пројекте корисника буџета за 2025, 2026. и 2027. годину. Урачунато је само оно што по том основу доспева за плаћање за време важења одлуке Већа, као и средства по уговорима за једногодишње капиталне пројекте, које планирају корисници буџета за 2025.

Највећи расходи, према програмској структури, односе се на активности у области саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре, за шта је планирано 2,82 милијарде динара. Од тога је скоро 2,2 милијарде за управљање и одржавање, а око 609 милиона за јавни превоз.

Активности у области културе и информисања стају, по истој одлуци, 1,77 милијарди динара. При томе, око 899,9 милиона намењено је за функционисање локалних установа културе, 641,8 милиона за уређење Алмашког краја, 168,5 милиона за Европску престоницу културе.

Комунални послови „тешки" су 1,56 милијарди динара. Рачуна се на 463,2 милиона за одржавање чистоће на јавним површинама, 339,3 милиона за јавно осветљење, 283,3 милиона за јавне зелене површине, 176 милиона за гробља и погребне услуге, 161 милион за водоводне инфраструктуре и снабдевање водом, 138,6 милиона за зоохигијену.

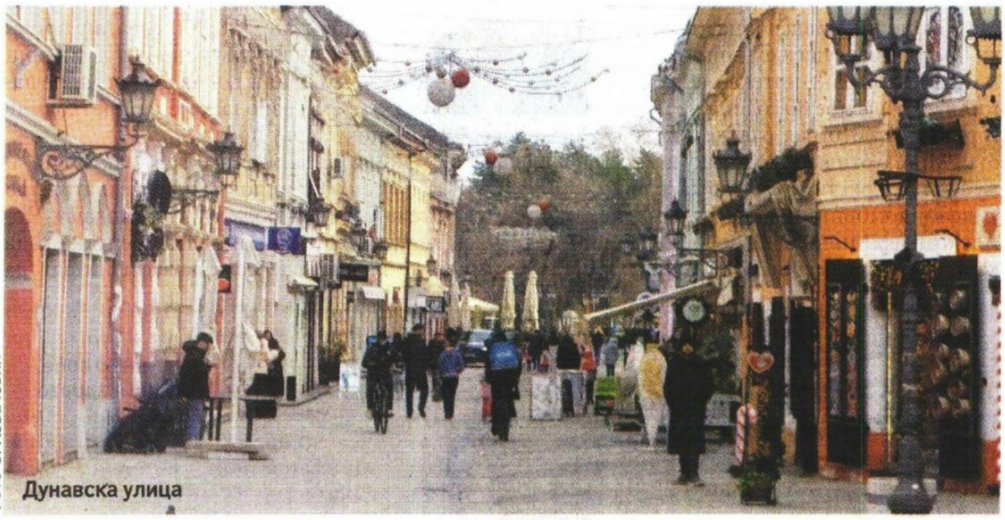

Фото С. Ковачевић

Дунавска улица

За предшколско васпитање намењено је 1,3 милијарде динара, а за основно образовање 259,7 милиона (нова школа у Југовићеву – 50 милиона, доградња школе и изградња спортске сале ОШ „Десанка Максимовић" у Футогу – 20,5 милиона). Улагање у средње образовање је на нивоу 176 милиона (изградња и опремање сале Гимназије „Лаза Костић" – 15,3 милиона, доградња Медицинске школе „7. април" – 4,1 милион, потребе ученика са сметњама у развоју – 750.000 динара).

За социјалну и дечју заштиту планирано је 894,4 милиона динара, од чега највише као подршка деци и породици са децом – 626,8 милиона.

Просторно и урбанистичко планирање коштаће 133,9 милиона, а управљање грађевинским земљиштем 95,9 милиона динара. Подршка локалним спортским организацијама је на нивоу 99,4 милиона динара.

Током три месеца, функционисање локалне самоуправе стаће скоро 914 милиона, сервисирање јавног дуга 306,4 милиона, а инспекцијски послови 133,8 милиона.

С. Ковачевић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Srbija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 518

Naslov: Lepi cvet Angelina, čuvarka kućnog praga i odžaka.

Strana: 12

ПРИЧЕ ИЗ ВЕЛИКОГ РАТА

Лепи цвет Ангелина, чуварка кућног прага и оџака.

„Лепи цвет Ангелина" назив је управо објављене приче ауторке Владанке Лазић о женској страни Великог рата. Ту невеселу повест о једној од ратних удовица, која је млада увенула пре 102 године, доноси управо објављени број часописа „Наш траг", косјеричког листа за чување и неговање традиције ослободилачких ратова Србије.

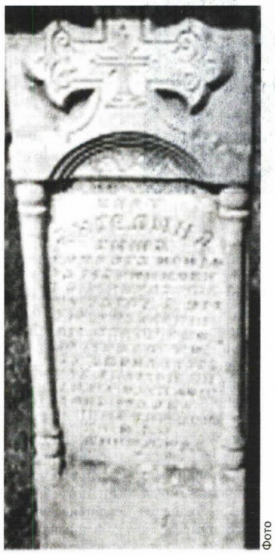
„Тек захваљујући књизи 'Живе камене душе' Милијана Деспотовића и мени се отворила тужна прича о младој ратној удовици Ангелини, која дуже од века почива у Годљевском гробљу. Годинама већ кад се нађем на гробљу у родном Годљеву, где почивају сви моји преци, сељаци, тежаци, борци у свим ратовима који се памте, обавезно застанем поред лепог омањег старинског споменика исписаног необичним шареним словима која лагано бледе", почиње Владанка Лазић своју причу о несрећној Ангелини, те наставља:

„Нема ни оних који су знали судбину и покојнице и споменика. Релевантни извор била ми је моја бака Иванка Јанковић, комшиница и савременица лепе Ангелине. Несрећнице, како би Иванка прекрстивши се, увек напомињала. А онда и моја мајка, која је причу запамтила и није била рада да се ја детаљније бавим тим спомеником.

– Јадница... Тешко је то време било. Мушкарци су страдали у боју, у заробљеништву, жене на сваком кораку: како која војска прође наиђу глад, беда, болештине. Па још ако су ту и дечица око празног стола... Не дирај, нека почива у миру – казивала је добра моја мати, која ме је још дететом учила како се између хумки пролази, да на нечију сен не станем."

Е сад, оно што је на споменику записано и од заборава отргнуто: „Овде вене лепи цвет Ангелина – Гиша, супруга Исидора Маринковића. Живила часно 29 година, а умрје у најлепшем цвету своје младости 22. априла 1922. год. Спомен подиже ожалошћена мајка Аница, син Зорко и кћи Ковиљка." Споменик се налази у делу где се Маринковићи сахрањују. У близини је и Исидоров споменик, али његовог имена нема на Ангелинином, иако је био међу живима кад је она минула светом.

„Кључ је у књизи 'Живе камене душе', на фотографији заједничког крајпуташа браћи Гроздену и Тиосаву Јевтићу: први погибе на Шушњару 1915, а други је рањен у одступању 1916. а умро у ропству у Мађарској 1917. Међу ожалошћенима, поред родитеља, наведен је и Гроздинов син Зорко. Онај Зорко чије је име уписано и на Ангелинином споменику. Ратно сироче... Још један

Фото

Константин Јеремић

рат, Други светски, претурио је преко главе, постао домаћин човек, глава породице. И ја га памтим, а фотографије смо проучавали и родослов одгонетали Зорков праунук Марко Јевтић и његов комшија, а мој рођак Миленко Јевтић. Обојици захваљујем на помоћи, Марку посебно на сагласности да ова прича изађе на светло дана", открива Владанка додајући:

„Главни лик ове приче, лепи цвет Ангелина, дели судбину хиљада српских жена, мајки и сестара које су у најгорим ратним условима остале чуварке кућног прага и оџака. Хранитељке, и орачи и копачи, ако се имало где и са чиме орати и копати.

– Швабе су све пленили, и кола и воловe, алатке ако је која кућа имала. И оно мало хране, жита, масти, вуну, ћилиме, девојачку спрему и част... – набрајала је моја баба која је све то пратила оком девојчице", бележи ауторка приче.

Најтеже је, истиче, било у кућама са малом децом, чији су очеви, стричеви мобилисани за одбрану земље. То се догодило у кући Јевтића, где је Ангелина, млада невеста, са свекрвом подизала двоје деце, Зорка и Ковиљку. Вест о страдању супруга Гроздена и девера Тиосава дуго је путовала, све до ослобођења, када су коначно схватили да се они неће вратити. И Ангелинина нада се угасила.

Тих ратних година и у суседном засеоку Маринковићи мобилисано је и погинуло или заробљено више мушких глава. Ратовали су браћа Крстивоје и Недељко. А Крстивојев син Исидор био је, по једној причи „млад за опасач", а по другој мобилисан, па се у рату разболео (или био рањен) и вратио кући.

„Загледали се Ангелина и Исидор, имали су нешто више од двадесетак година. Ангелина је имала и децу, та љубав јој се никако није смела десити! А десила се. Исидор је, кажу, хтео да прихвати и децу само да Ангелина дође у његов дом. Свекрва је хтела да пусти Ангелину, али децу никако.

Ангелина се двоумила између 'две ватре': удовичке короте и срца, Исидорове жудње и преке нарави. Да ли да би је оправдала, или су Исидорове претње да ће убити и њу и себе биле истините, тек остала је сеоска прича да је Ангелина била чиста душа, приморана да пређе ту строгу моралну границу. Убрзо се разболела, што од туге, што од тешких услова живота и, како је на споменику записала њена несрећна мајка, умрла у најлепшем цвету младости", оставља за незаборав Владанка Лазић у косјеричком часопису „Наш траг".

Бранко Пејовић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Srbija
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 396

Naslov: Gradonačelnik Subotice protiv dvojice dekana

Strana: 12

Фотографије Н. Тумбас

Градоначелник Суботице против двојице декана

Суботица – Градоначелник Суботице Стеван Бакић оштрим речима квалификовао је декане Економског и Грађевинског факултета у Суботици оценивши да је реч о две, како је рекао, „битанге". Став изречен поводом новинарског питања да прокоментарише студентске блокаде у граду, изречен је на последњој предновогодишњој конференцији за новинаре, а потом је у првом овогодишњем обраћању медијима градоначелник додатно образложио свој став и проширио изразито негативне квалификације на рачун два декана.

Градоначелник Бакић је пред нову годину казао да је декан Економског факултета Александар Чучковић „битанга", јер је, како је рекао, „декан тај који присиљава тај мали број студената да исказују неки протест против некога", док је и Милан Трифковић, декан Грађевинског факултета, исти епитет добио јер је „вршио притисак, само је тамо студентски парламент одбио, била је већина, да блокирају факултет. Али он и даље врши притисак", рекао је градоначелник. Због тога им је дао рок до православног Божића да напусте место декана и да се повуку из професорске струке, у противном ће се он бавити њима јер му је стало, како је рекао Бакић, да оба факултета врати на старе стазе.

Стеван Бакић

Изјава градоначелника изазвала је бурне реакције, пре свега академске заједнице, али и представника опозиционих странака. Бакићеву изјаву осудио је Зелено-леви фронт, омладина Народног покрета Србије, Странка слободе и правде, Покрет за преокрет, Лига социјалдемократа Војводине, Нови ДСС, Демократска странка и Народни покрет Србије. Отвореним писмом јавности обратили су се и прозвани декани. Милан Трифковић, декан Грађевинског факултета, упутио је градоначелника да се „декани постављају и разрешавају дужности малко другачије, на један пристојнији и цивилизованији начин". Такође је закључио да није сигуран да Бакић ради оно што најбоље зна, те да би можда дао већи допринос ако се врати ономе за шта се и школовао.

Александар Чучковић, декан Економског факултета, који иначе предаје практичку филозофију и етику пословања, а ангажован је и на факултету Примењених уметности у Београду, у свом отвореном писму објаснио је појмове аутономије универзитета и како се стиче звање редовног професора. У писму закључује да ако се од некога тражи да се повуче са места декана, па чак и из професуре „уз претњу да ће у супротном против њега употребити некаква тобожња обавештајна сазнања, може само онај ко је у закон потпуно неупућен", каже декан Чучковић. Огласило се и Наставно-научно веће Економског факултета у Суботици и саопштењем које је потписало 30 професора. У саопштењу се каже да студенте на Економском факултету нико не присиљава ни на шта, па ни на протесте. „Чињеница да је градоначелник у свом обраћању медијима користио увредљив и претећи тон указују на забрињавајућу намеру да се по сваку цену науди члану наше академске заједнице, чему се одлучно супротстављамо", став је Наставно-научног већа Економског факултета.

Након велике медијске пажње која је настала поводом претходног његовог обраћања, градоначелник Бакић прву овогодишњу конференцију за новинаре поново је посветио деканима. Уз опаску да ће бити и емотиван, али да је то реакција и на дешавања на овим факултетима али и на позиве грађана јер, како је рекао, 90 одсто деце хоће да полаже испите, уче, док се декани понашају као фараони и да су факултети њихова дедовина, затим да декани скрнаве Суботицу и праве циркус од града, по мишљењу градоначелника. „Ја сам оно морао да кажем, јер сам имао такав притисак од родитеља, од неких запослених, да се тамо спроводи терор. Грађани Суботице када имају неки проблем обраћају се свом градоначелнику и моја је обавеза да им помогнем", рекао је Бакић. Према његовим речима, оно што се сада дешава је наставак 5. октобра, који је за њега највеће зло које је погодило Србију и дан-данас плаћамо тај цех. **А. Исаков**

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Kultura
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 217

Naslov: Mijailović novi direktor Opere i Baleta u Madlenijanumu

Strana: 13

Фото Небојша Бабић

Никола Мијаиловић

Мијаиловић нови директор Опере и Балета у Мадленијануму

Никола Мијаиловић, један од најпризнатијих српских оперских уметника, редовни професор на Факултету музичке уметности у Београду, именован је на место директора Опере и Балета у установи културе Опера и Театар Мадленијанум. Ово именовање представља синергију уметничке изврсности и визионарског вођства, чиме се обележава ново поглавље у историји ове јединствене културне институције, саопштено је из Мадленијанума.

– Част ми је да преузмем вођење Опере и Балета у установи која је симбол врхунског уметничког стваралаштва. Верујем да ћемо заједно, са изузетним уметницима и креативним тимом Мадленијанума, реализовати инспиративне програме који ће промовисати атрактивне наслове и младе уметнике у најлепшем светлу – изјавио је Никола Мијаиловић поводом именовања.

Баритон светског гласа дипломирао је на Бечком конзерваторијуму и магистрирао на Кертис институту за музику у Филаделфији. Усавршавао се у Оперском студију париске националне Опере Бастиља, Музичке академије Запада у Санта Барбари и дипломирао на Академији за усавршавање оперских певача Миланске Скале 1999. године. Победник је бројних такмичења, а гостовао је у оперским кућама широм света у око педесет улога првог баритонског фаха. Солистички концерти и вокално инструментална дела били су део његове концертне активности, као и снимања за иностране дискографске куће и ПГП РТС. Од сезоне 2021/22. до 2023/24. био је уметнички директор Опере Народног позоришта у Београду, где је својевремено имао и статус првака Опере. Редован је члан жирија многих значајних међународних такмичења оперских певача у земљи и иностранству. Добитник је 52. награде „Златни беочуг за трајни допринос култури Београда", као и „Печата Народног позоришта" који се додељује поводом посебног доприноса животу и раду Народног позоришта у Београду.

К. Р.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Kultura
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 202

Naslov: Šta sve predstavlja duh praznika

Strana: 13

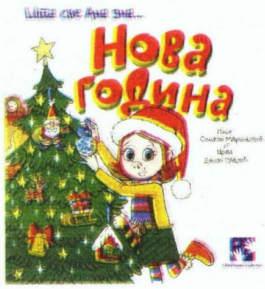
Шта све представља дух празника

Ана је главна јунакиња популарног серијала сликовница „Креативног центра" – „Шта све Ана зна…" Симеона Маринковића, са илустрацијама Душана Павлића, а уз радосне празничне дане стижу и нове авантуре мале Ане у књизи „Нова година". Разиграни стихови Симеона Маринковића и живописне илустрације Душана Павлића позивају децу да празнике доживе као посебно време испуњено радошћу и дружењем с породицом.

Читајући ову књигу и пратећи Ану, малишани ће сазнати како да украсе јелку, зашто не треба да бацају петарде, како да победе трему на новогодишњој приредби… Уз Ану ће, кроз читање и игру, деца научити да дух празника не доносе само поклони. већ и оне наизглед мале ствари које чинимо за своје ближње.

Серијал „Шта све Ана зна…" већ годинама осваја срца најмлађих читалаца и њихових родитеља. Ове књиге имају странице с преклопима, па се читање претвара у забаву и интерактивну игру која подстиче дечју радозналост и машту. Захваљујући лако разумљивим стиховима и аутентичним илустрацијама, сликовнице о Ани омогућавају малишанима да на занимљив начин усвајају важне животне лекције, попут оних о лепом понашању, чувању природе, сналажењу у саобраћају, о здравој исхрани, неговању другарства, а помажу им и при великим корацима у одрастању, као што су полазак у вртић или школу.

Књиге из овог серијала преведене су на бројне језике и објављене су широм света – у Немачкој, Грчкој, Турској, Кини, Русији, Азербејџану, Колумбији и многим другим земљама. У Бразилу је посебан успех доживела књига „Здрава храна", која је 2013. године продата у више од 40.000 примерака, што само потврђује да језик доброте, дружења и љубави разумеју сва деца света. **М. В.**

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Beograd
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 106

Naslov: „Božićno seoce" u Ostružnici

Strana: 14

Фото Н. Марјановић

„Божићно сеоце" у Остружници

На радост деце и одраслих, у порти Храма преноса моштију Светог оца Николаја у Остружници 5. и 6. јануара биће одржано „Божићно сеоце" од 11 до 19 сати. Програм има добротворни карактер и приређује се другу годину заредом уз благослов патријарха Порфирија, а у организацији Црквене заједнице ове остружничке цркве и под покровитељством Верског добротворног старатељства. Старешина остружничке цркве Драган Видаковић поручује да ће на штандовима бити изложени бадњаци, жито, домаћи посни и мрсни колачи, вино, суво воће, мед, ракија, ликери, али и манастирски производи и украсни и употребни ручно рађени уникатни предмети.

А. К.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Beograd
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Badnji dan u Zemunu

Napomena:
Površina: 24

Strana: 14

Бадњи дан у Земуну

Градска општина Земун традиционално обележава хришћански празник Бадњи дан. Светковање почиње у понедељак, 6. јануара тачно у подне. Тада ће се на платоу испред зграде Општине на Магистратском тргу по народном и црквеном обичају налагати бадњак, симбол очекивања Богомладенца Христа.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Beograd
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 48

Naslov: Radionica „U gostima kod Vuka Karadžića”

Strana: 14

Радионица „У гостима код Вука Караџића”

Како су изгледали предмети за свакодневну употребу које је користио реформатор нашег језика и од каквих материјала су били израђени нека су од питања на која ће најмлађи посетиоци добити одговор у току јануарске радионице „У гостима код Вука Караџића” која ће се одржати сутра у Народном музеју од 18 сати.Учесници ће бити у прилици да чују и који предмети, апарати и материјали су данас заменили оне који су се користили у Вуково време. Служећи се картицама, деца ће се упознати са свакодневицом Вукове породице, научиће нове речи, а потом ће пратећи упутства моћи и да их потраже у Музеју Вука и Доситеја. А. К.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Beograd
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 351

Naslov: Novi Beograd dobio još 440 parking-mesta

Strana: 14

Нови Београд добио још 440 паркинг-места

Суграђани који живе у Новом Београду на потезу од Блока 61 до Блока 64 или због посла гравитирају ка том делу града од сада би требало да лакше нађу паркинг. Јер, у Европској и Јапанској улици изграђено је 440 места за паркирање. Јуче је овај део града обишао градоначелник Александар Шапић са сарадницима.

– Прошло је годину дана од када смо на овој локацији најавили, по мом мишљењу, кључни пројекат за побољшање квалитета свакодневног живота у овом делу Новог Београда. Преостало је да сеураде завршни радови на неколико стаза на два паркинга, а овим пројектом је осам, до сада потпуно неупотребљивих површина, претворено у простор за паркирање – рекао је Шапић и нагласио да је, када се почињало са радовима, било разбијања табли са натписима како би се показао извесни бунт.

Фото Беоинфо

– Али, када је постало јасно да се граде нова паркинг-места, више се нико није бунио. Са овом праксом изградње паркинга и проширивања саобраћајница наставићемо где год је то у граду могуће.

У две улице – Европској и Јапанској – завршена су паркиралишта, која побољшавају квалитет свакодневног живота у овом делу престонице

У последње две године град је на годишњем нивоу добио 10 до 15 пута више нових паркинг-места него у претходних 10 до 15 година. Имамо и два додатна пројекта на Новом Београду. Један изводи „Градска чистоћа" која прави посебне нише за контејнере па ће на тај начин бити „ослобођено" још 260 паркинг-места. Са тиме ћемо наставити и на другим локацијама – истакао је он, а преноси Беоинфо.

Други пројекат, како је рекао, води „Паркинг сервис" и он циља на око 1.000 нерегистрованих возила која заузимају места за паркирање у граду.

– Сва та возила биће уклоњена и пренета на другу локацију да би се места ослободила за људе који живе у близини. Очекујемо да ове две акције, чије ће спровођење трајати нешто дуже од годину дана, „створе" нешто мање од 2.500 паркинг-места. Акција „Чистоће" са новим нишама за контејнере требало би да резултира са око 1.100 до 1.300 нових паркинг-места, плус око 1.000 из другог пројекта. У тој рачуници не би требало заборавити ни све остало што радимо како би се обезбедио што већи број места за возила, попут претварања потпуно неупотребљивих простора у паркиралишта – закључио је Шапић.

Б. В.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Pogledi
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Mile Dodik čeka Donalda Trampa

Napomena:
Površina: 817

Strana: 18

Миле Додик чека Доналда Трампа

*Ненад Кецмановић**

Реконвалесцент Миле добио је прву рунду меча против Марфија, Шмита, Сене, Хариса, односно „плитке државе" у БиХ, која стоји иза судског процеса с циљем да председника Српске удаљи с функције пре ступања Трампа на дужност. Шта се догодило од прошле суботе?

Суд БиХ је у Лакташе послао шесточлани мултидисциплинарни тим Опште болнице „Абдулах Накаш" у Сарајеву да ипак прегледом пацијента провери оно што је Харис процењено само на основу папира. Уз најаву су се и појавили у дому Додикових и на Милетовом разголићеном трбуху констатовали осам свежих ожиљака од лапароскопске интервенције. Видно изненађени да није реч о симулацији, написали су супервештачење с типично босанским закључком „и по бабу и по амиџама". Додику су дали више од Вранићеве једне хефте поштеде, а мање од београдска три месеца – шест хефти. Ономад на статусном рочишту, које је одржано без Додика, вештак др Харис суочио се са супервештаком др Самиром Ћустовићем (испред тима из Опште болнице), да се, као муслиман с муслиманом, уз арбитражу муслиманке Сене, договоре о боловању Србина Милорада. Др Харе није узмакао против шесторице колега, те је постао башчаршијска звезда, утолико више што су га Додикови адвокати ухватили да је на друштвеним мрежама пре неколико година псовао оптуженог и тиме показао пристрасност. Судиница Сена, међутим, дала је за право супервештацима и следеће рочиште заказала за 29. јануар, те заједно с њима тиме разочарала сарајевску публику: „Попустили су пред агресијом лекара из Београда, а на челу им је Предраг Пешко, академик САНУ, у којој је написан геноцидни Меморандум. „Сви су Срби малигни, били лекари или пацијенти, били 'босански Срби' или 'Србијанци'", јер су сви постали само Срби, из Српске или Србије.

Са српског становишта Суд БиХ, супервештаци и судиница Сена ипак су се бар ситно опоштенили. Да ли се код „добрих Бошњана" пробудио муслимански мерхаметлук или хећимска етика, или страх од Алаха џ. ш., или је добрине било мало у једног, али кад се помноже са шест, онда и претекне. Харе му је дао једну, а шесторка шест хефти! Но, кад се широкогруди Срби суоче с таквом добротом, било да је еснафска, ахбабска или комшијска, поново се распилаве: „Можда бисмо ипак могли опет заједно?" Усталом, не би они сами никад били српски непријатељи и србомрсци да их нису други навратили на то.

Османлије су им за конверзију на ислам понудиле материјалне привилегије, а хришћанска сиротиња раја је била гладна, ваљало је прехранити децу. Калај им је опет понудио богумилску етногенезу, цркву босанску и писмо босанчицу да их ослободи од комплекса конверзије. НДХ их је навукла причом да су пољско цвеће хрватског народа. Онај муфтија, арапин из Каира Ел Хусеини намагарчио их је да се од усташа преметну у есесовце. Американци су их насукали обманом да су грађани и мултикултуралци. А они, невини и наивни, потрчали у балије, шуцкоре, усташе, СС, зелене беретке, пионире демократије и људских права под фесом и у димијама. Елем, нису они ништа криви, нису им све злотвори подваљивали.

Нису ли оптужени Алија и компанија прихватили подршку Ћосићевог Форума за слободу мишљења и говора на процесу 1984. и састанак с београдским интелектуалцима у „Холидеј ину" и српско-муслимански историјски споразум и Кутиљеров Лисабонски споразум и дејтонски устав. А није ни да нису знали у нека времена да буду боље комшије него иједни други и да заједно натенане кахвенишу, ракијају, мезете и егленишу, и нађу се и у белају једнако као и у рахатлуку. Што јест, јест. Но, увек се нађе неко са стране да нам се „по..ре у ћејф" заједништва и суживота. Охрабрују и апели Тарика Хаверића, Сулејмана Тихића, Бисере Силајџић, на здрав разум сународника, макар то било једном у десет година и мада без позитивног одјека. Најзад, и Андрић, на кога се тако често позивамо, написао је: „У Босни је танка линија између љубави и мржње." Ерго, није је тешко прекорачити у оба смера.

Православни Срби истичу да су и босански муслимани и херцеговачки католици, потоњи Бошњаци и Хрвати у БиХ настали преверавањем с православља, па би онда могли и да им све халале у име заједничког порекла и живота у држави Немањића. Кад су касније добили и нацију и државу и језик, нација им је промењивог имена и недовршена, држава на фрталь Босне један кроз један несамоодржива, кровна БиХ нестабилна, фиктивни босански језик непрепознатљив. Све им је некако недовршено, несигурно, нестабилно, неодрживо. Главнина њиховог идентитета негативно је дефинисана у односу на Србе, у несрпству, у контрасрпству и у антисрпству, као негатив на филмској траци. Најзад, ту је и нарцизам малих разлика, који узајамне односе чини несношљивим. Било да су панисламисти или Бошњаци, Босанци или мултикултуралци, грађанисти или локални фронтмени колективног Запада, колико се међусобно разликују, толико су истовремено јединствени у антисрпству и не изувају Алијине авлијске нануле са две платформе и једном кожном пречагом. „Срби су лош народ", „Све зло је увек долазило из Београда", „Босна ће бити мирна кад Србија буде довољно слаба", „Српска је привремено окупирана територија" итд. Непријатељи Срба су обавезно њихови пријатељи: Куртијеви Шиптари, Милови Монтенегрини, хрватски ратни ветерани, албански премијер Еди Рама. Подржавају рушење легалне и легитимне власти у Србији.

Милорад Додик

Фото СРНА

Због свега тога, нажалост, сумњам да је онај гест добре воље Суда БиХ, судинице Сене, супервештака Семира из сарајевске болнице да се реконвалесценту Додику продужи поштеда ствар муслиманског мерхаметлука, хећимске професионалности и етике. Марфи и Шмит, који нескривени иза сцене коло воде, нису муслимани и нису мерхаметли, али док су они пожуривали да се судски процес против Додика заврши пре него што се Трамп усели у Белу кућу и започне велико поспремање у Стејт департменту, новом председнику су дошли на поклоњење представници „Амазона", „Гугла", „Епла", „Тиктока", „Нетфликса", који се на Форбсовој листи налазе близу већ његовог Илона Маска, тако да може комотно да делује и пре инаугурације. Елем, Бајденови дипломатски активисти на терену БиХ и домаће марионете изгубили су битку за време.

Време боловања истиче му десетак дана по Трамповој инаугурацији, а његови адвокати, након прекида суђења дужег од месец дана, имају право да траже обнову процеса и да га и даље отежу. Међутим, победа у једном сету није гаранција да је Додик добио меч. Нико још не зна каква ће бити конкретнија Трампова политика у БиХ, али сви се слажу: за Српску ће бити повољнија од Бајденове. Одјеци нове политике Беле куће неће брзо стићи у босанску забит балканске периферије америчке империје, али нова атмосфера се већ шири и међу потенцијалним добитницима и међу губитницима смене у Бијелој кући.

Најзад, постоје и неке краће и брже везе путем непротоколарних и неформалних личних контаката на маргини великих сусрета, не само међу пријатељима, него и међу непријатељима, приватне услуге. Они сигурно мисле на Путина и Орбана, а ја на Меланију, на ципеле из Градишке, на Зорана Јанковића, вечитог градоначелника Љубљане, на бившег председника Словеније Борута Пахора, који је Цаферовићу, Комшићу и Додику био предложио да се споразумно разведу, на чињеницу да је Словенија прва, можда и једина посткомунистичка земља која је добила безвизни режим са САД. Помогли би Словенци јер они, једини у обе Југославије, никада нису били Срби.

**Професор емеритус*

Прилози објављени у рубрици „Погледи" одражавају ставове аутора, не увек и уређивачку политику листа

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Pogledi
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 289

Naslov: Efekti skraćenja radnog vremena

Strana: 18

Ефекти скраћења радног времена

У Европи се већ дужи период размишља и разговара о ефектима могућег скраћења радног времена (или радне недеље), па ми се учинило да би једно искуство могло да буде користан прилог за размишљање.

Почетком деведесетих година прошлог века нашао сам се на месту генералног директора „Фабрике вагона Краљево", компаније која је у дугом периоду имала проблем са запосленошћу. Посебним ангажовањем успели смо да уговоримо озбиљну производњу вагона за извоз у Француску. Пошто је производња ишла спорије од потребне, кренуло се у испитивање ефективног искоришћавања радног времена. Резултати су били невероватни – радници су у току радног времена од осам сати ефективно радили само три и по сата. Овај податак био је сигнал за менаџмент да се додатно ангажује у изналажењу решења како би се елиминисали велики губици у радном времену. Размишљајући тада о моделима ефикасније организације рада, дошли смо до два могућа решења: скратити радну недељу или увести шесточасовно радно време у две смене (7–13 и 13–19 часова).

Скраћење радне недеље на четири радна дана (четири радна, три нерадна) доводи до потпуног опуштања и губљења радне кондиције, која тражи дан прилагођавања (када се у понедељак крене на посао) и неке друге неповољности. Уведене су две смене од по шест сати, уз остварење истих услова рада које имају запослени с пуним радним временом, и то се показало као изузетно добро решење. Радило се вредно, озбиљније, продуктивније и веселије. Нарочито је изражена лојалност према фирми, при чему су посебно задовољни запослени родитељи. Значајно је да се овом одлуком укида пола сата паузе за доручак као један од главних узрока „расипања" радног времена. Ова одлука је изузетно повољно оцењена од запослених. После четири месеца, ефективни радни учинак порастао је на непуних пет сати. Нажалост, врло брзо су уведене санкције нашој земљи, па је овај експеримент заустављен, „Фабрика вагона Краљево" се није опоравила, а данас више и не постоји.

Др Томислав Симовић,
Поповићи

Фабрика вагона у Краљеву

Фото „Википедија"/Рифат Куленовић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Pogledi
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 199

Naslov: O(ne)sveščeni ili ostrašćeni nastavnici

Strana: 18

О(не)свешћени или острашћени наставници

Радио сам 37 година у учионици, без иједног изостанка, без иједног дана боловања. Хируршке и друге лекарске интервенције рађене су нада мном за време распуста. Час је за мене био светиња. Кад би ме неки неодговорни директор, а таквих је било много, позвао да са часа због нечега дођем у његову канцеларију, с резигнацијом сам одбијао. Све ово је лако проверљиво у Школи за КВ раднике и Гимназији у Тутину, као и у ОШ „Јован Курсула" у Краљеву.

С болом проживљавам догађања и стање у нашем школском систему у последње време, чији је (тренутни) исход скраћење првог полугодишта. Сви видимо да је то изнуђено решење да би се предупредила злоупотреба ђака у политичке сврхе. И хоће ли се та манипулација децом спречити после 20. јануара наредне године? Дај боже. Како је могућ пре-образај ако је све што је довело до овога остало на својим местима? И наставници са својим поимањем своје улоге и свог позива, и материјални и друштвени услови у којима раде, и неподношљив притисак видљивих и невидљивих сила да од мислећих људи створе масу.

Оба два моја сина и снаја су професори. Збуњенији су него ја. Измиче им тло под ногама. Као грогирани боксери су. Кажу ми: Срећан си што не радиш сада у школи. Тиме су све рекли. Њихова ошамућеност последица је немоћи државе да заштити рад и раднике, истинске заљубљенике у свој позив. Сада сви морају да буду исти. Сви морају да буду незадовољни својом платом, својом влашћу, својом државом. Сви морају да мисле исто, и то онако како мисли незнатна мањина у односу на укупан број становника, оних који би од државе хтели све, а да јој не пружају ништа. Још да јој закину.

Да ове моје речи не би биле обично наклапање, предлажем да држава почне да реагује на нападе, да почне да се брани од оних који хоће да је руше, да тачно утврди разлику и одвоји осветшћене од острашћених наставника, да острашћенима онемогући да и даље трују децу истим оним отровом којим су сами затровани, да препозна и одстрани нераднике и манипуланте, да заштити оне који неће да бучу на улицама. Нема нам другог излаза. У супротном, престаћу да патим што и даље нисам с децом у учионици.

Радомир Јовановић,
Жича

Приредила
Данијела Драгићевић Јанковић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Feljton
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 1128

Naslov: Na talasu revolucionarne 1848.

Strana: 19

ЈОВАН РИСТИЋ – БИЗМАРК СА ИСТОКА

2

На таласу револуционарне 1848.

Данијел Радовић

Ристића је веома разбеснело што су на појединим предавањима у Хајделбергу словенски народи називани „сировим и варварским", па је на такве квалификације одговорио 1851. списом на немачком језику „Духовна карактеристика моралног и наравственог стања Србије"

Премештање престонице из Крагујевца у Београд 1841. године, повукло је и младог Јована Ристића са собом. Уписао је шестогодишњу гимназију у Београду, а потом је две године провео на београдском Лицеју. Тих година остао је упамћен као један од најбољих ђака, потом и студената. Мада је касније истицао да је свагда био „први превасходан" (што је била највиша оцена којом су ђаци тада оцењивани), у јеку револуционарних догађаја 1848/49 мало је попустио на студијама, те је добио две ниже оцене.

Приликом уписа на Лицеј, Ристић је приступио ђачком удружењу „Дружина младежи српске", које је основано по узору на слична удружења студената у Хабзбуршкој монархији и немачким државама. Састанци Дружине имали су првенствено књижевни карактер. Њихов рад се заснивао на беседништву, читању прозе и стихова које су сами написали. Песме су им биле углавном родољубивог карактера. Код њих је био изразито развијен култ прошлости. Уочљив је и велики утицај српске народне поезије, али и псеудокласичне, као и старије немачке романтике. Био је присутан велики утицај славенофилских идеја. „Славјани" Јан Колар и Људевит Штур били су изузетно цењени код представника овог лицејског удружења. У „Невен слози", њиховом зборнику, нашле су се четири Ристићеве песме, које се поклапају са поменутим утицајима којима су лицејци били изложени. „Славија", као и изгубљена песма „Храм славе", написане су у славенофилском духу. Песма „Невера" говори о Косовском боју, док су „Српски брод" и „Пут к Жичи" родољубивог карактера. Зна се да је поред наведених постојала Ристићева песма коју је посветио цару Душану, која је носила назив „Душанов сан".

Романтичарски дух и национална освешћеност били су једни од главних карактеристика припадника Дружине младежи српске. Идеје које су заступали биле су сразмерне духу времена. Револуција која је 1848. године захватила готово читаву Европу имала је поред „слободоумних" – тачније либералних и демократских идеја, код појединих народа првенствено национални карактер. Јован Скерлић је са правом приметио да је међу члановима Дружине био присутан либерални национализам и космополитиско славенофилство. Ради се и о генерацији која је рођена крајем двадесетих и почетком тридесетих година 19. века, те је стога разумљиво што су тадашњи лицејци имали више националне самосвести и поноса, јер, за разлику од њихових родитеља, нису искусили турско ропство.

Национални занос водио је Јеврема Грујића, Милована Јанковића, Јована Ристића, Радивоја Милојковића и још неколицину њихових пријатеља право на Мајску скупштину у Сремским Карловцима – где је српски покрет у јужној Угарској прогласио српску Војводовину. Јован Ристић се тада посебно истакао. Пуцњем из пиштоља прославио је проглашење Војводовине и избор Стевана Шупљикца за њеног војводу. Већина присутних запазила је младог лицејца „пријатног и интелигентног лица", те су остали одушевљени и ватреним говорима које је држао. Боравак Ристића и његових другова преко Саве и Дунава није се завршио са скупштином. Ристић је узео учешће у првим мањим сукобима између Срба и Мађара. У Београд се вратио средином јуна, између осталог и због обавеза на Лицеју. Грујић је забележио да се његов пријатељ појавио на полагању испита са сабљом заденутом за појас, „не јогунлуком, но одважношћу задобивеном".

Револуционарни догађаји у Европи завршени су већ средином 1849, махом поразом политичких снага које су их покренули. Јован Ристић је важио за једног од најбољих ђака на Лицеју, те и не чуди што је Министарство просвете уважило његову молбу да га упути на усавршавање у иностранству. Одлучио седа студира историју јер је у њој видео „огледало среће и несреће људске", али и са задатком да се спреми за професора историје на Лицеју. Августа 1849. кренуо је пут Берлина. Услед епидемије колере, у престоници Пруске се није дуго задржао, те се већ октобра 1849. преселио у Хајделберг. Град у Војводству Баден важио је за један од најстаријих европских универзитетских центара. Тамошњи професори и „либерални дух" универзитета имали су велики утицај на српске државне питомце који су четрдесетих и педесетих година студирали у Хајделбергу, чији су им професори оставили поимање државе и права, али и страх од германског продора на исток. Српским студентима нису импоновале негативне квалификације које су могли да чују на појединим предавањима, где су словенски народи називани „сировим и варварским". Ристића је то посебно разбеснело, па је 1851. године написао књижицу „Духовна карактеристика моралног и наравственог стања Србије", где је одговорио на такве отужбе. Написао ју је на немачком, да би заинтересовао страну публику. У том кратком спису истакао је да Србија није „Оријент" и да је предодређена да препороди читаву Европу која је „трома и стара". Ристић није једини који је путем списатељства настојао да оповргне одређене ставове и ради на позитивној слици Србије – Јеврем Грујић и Милован Јанковић су у Паризу 1853. године написали дело о Јужним Словенима.

„Српска народна скупштина 1. маја 1848. године", дело сликара Стевана Симића, уље на платну

Национални занос водио је Јеврема Грујића, Милована Јанковића, Јована Ристића, Радивоја Милојковића и још неколицину њихових пријатеља право на Мајску скупштину у Сремским Карловцима, где је српски покрет у јужној Угарској прогласио српску Војводовину. Јован Ристић се тада посебно истакао. Пуцњем из пиштоља прославио је проглашење Војводовине и избор Стевана Шупљикца за њеног војводу. Већина присутних запазила је младог лицејца „пријатног и интелигентног лица", а одушевио их је и ватреним говорима

Фото Галерија Матице српске

Војвода Стеван Шупљикац

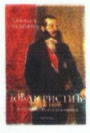
Након три семестра у Хајделбергу, априла 1851. уписао се на Универзитет „Фридрих Вилхелм" у Берлину, који је настао на темељима просвећености и неохуманизма, где је студент био активни истраживач. Сведочанства из Универзитетског архива у Берлину откривају да је Ристић био изузетно запажен на предавањима, и да је добијао високе описне оцене – „веома марљив", „изузетно марљив", „са посебним учешћем". Поред хајделбершких професора – Едуарда Максимилијана Рета и Карла Фридриха Рауа, Ристић је са великим одушевљењем пратио предавања тадашњих истакнутих филозофа у Берлину Карла Лудвига Мишлеа и Фридриха Штала. Најважније, тих година је у Берлину предавао Леополд фон Ранке, утемељивач научне историографије и писац „Српске револуције". Интересантно је да Ристић није био пријављен на његова предавања, али их је наобавезно похађао. Слободан Јовановић је посебно истакао значај Ранкеа на формирање Јована Ристића као историчара. Није на одмет споменути да је Ристићева приступна беседа приликом пријема у Српску краљевску академију 1892. године била „Леополд фон Ранке и ослобођење Србије". У њој је подвукао значај свог „учитеља", али се супроставио његовом виђењу да је Србију од Османске власти ослободио „дух Запада", већ да је то урадио „генић православља".

Историјска грађа Универзитетског архива у Хајделбергу открива и тему Ристићеве докторске дисертације. Напоменимо да прве генерације државних питомаца нису биле у обавези да докторирају на страним универзитетима, већ само да одслушају предавања. Ристић се ипак одлучио на такав корак. Он је из практичних разлога донео одлуку да дисертацију „Новија књижевност у Срба" брани на Филозофском факултету у Хајделбергу 1852, иако је то дело претходно објавио у Берлину. Историчар, са темом из историје књижевности, успешно је по оцени комисије одбранио дисертацију и стекао звање доктора филозофије.

Ристић је сматрао да би његово образовање било историчара остало „једнострано", и тражио је од Министарства просвете да настави школовање у Паризу. Добрим делом и на препоруку министара унутрашњих дела Илије Гарашанина, који је већ тада приметио талентованог Ристића, одобрен му је прелазак у престоницу Француске. У Паризу се задржао од јесени 1852. до лета 1854. године. На Сорбони је имао прилику да слуша предавања код слависте Сипријена Робера, да чита дела историчара Адолфа Тјера, Сан-Рене Таљандија, Франсоа Гизоа. Истраживао је историјску грађу у париским архивима, где је, између осталог, пронашао и путопис Бертрандона де ла Брокијера који је путовао овим просторима у 15. веку и оставио значајна сведочанства.

Студије у Хајделбергу, Берлину и Паризу снажно су утицале на његово идеолошко формирање Јована Ристића. Он одлази у иностранство у време када се потиру последњи резултати револуције 1848/49. – било да је реч о уласку пруских трупа у Војводство Баден 1849. или да је реч о проглашењу Наполеона Трећег за цара 1852. То је код њега створило уверење да једна политичка крајност неминовно производи другу. Иако је у потоњим временима важио за изразито трезвеног и рационалног политичара, дубоко у себи је остајао „национални револуционар" из 1848. године.

Наставиће се

Књигу Данијела Радовића „Јован Ристић (1829 – 1899), биографија српског државника" издао је „Прометеј"

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Feljton
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 166

Naslov: LISTAJUĆI POLITIKU 4.januar 1975.

Strana: 19

ЛИСТАЈУЋИ ПОЛИТИКУ

4. јануар

1975.

БИВШИ ТУРСКИ ПРЕМИЈЕР ПОРИЧЕ ПОСТОЈАЊЕ КИПАРСКЕ ВЛАДЕ – Не може се очекивати решење важних проблема између двеју заједница на Кипру све док не буду ослобођени сви Турци који живе на подручјима под грчком контролом и у британској сувереној бази Епископи – изјавио је бивши премијер Турске Булент Еџевит. Он је порекао постојање кипарске владе и напао председника Макариоса, изјавивши да он више није председник Кипарске Републике и да је изгубио председничке прерогативе. Еџевит је ово изјавио на митингу одржаном у турском делу Никозије, коме је присуствовало око 10.000 кипарских Турака и војника турског инвазионог корпуса.

Како је истакао у подужем говору, „сада на Кипру постоје две одвојене администрације", устврдивши да је то чињеница која је призната и у Уједињеним нацијама и на женевској конференцији о Кипру. Поновио је став да је Турска опредељена за успостављање федералног уређења на Кипру и оптужио грчку страну да је до сада одбијала такав пут разрешења. „Све док се не успостави федерална структура, не може бити ни председника Кипра који представља читаво острво", рекао је Булент Еџевит. Затим је истакао да се разговори на Кипру воде између, како је рекао, двеју одвојених заједница и двеју одвојених администрација. Он је упозорио грчку страну да ће морати да се забрине „уколико буде избегавала ове разговоре".

Изјашњавајући се индиректно за стари систем тропартитних гаранција Турске, Грчке и Велике Британије, бивши председник турске владе је упозорио да је Кипар, мада мало острво, уско повезан с безбедношћу читавог света, а посебно региона коме припада.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Svet
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Nova Jalta za mir u Ukrajini

Napomena:
Površina: 365

Strana: 2

БЕЛЕШКЕ ИЗ МОСКВЕ

Нова Јалта за мир у Украјини

Сйецијално за „Полиūику”

Председник Руске Федерације Владимир Путин традиционално је и крајем минуле године угостио на конференцији за новинаре представнике најзначајнијих светских медија, међу којима је била и „Политика”. И на 16. самиту БРИКС-а у Казању, којем је такође присуствовао аутор овог текста, као и на поменутој конференцији у Москви, Путин је истакао спремност Русије на преговоре о крају рата у Украјини, али је истакао да их супротна страна и даље одбацује. И овом приликом он је послао јасну поруку целом свету и свим чланицама УН: преговараће о свему што није на уштрб интереса Русије, али само са легитимним и легалним представницима држава и њихових институција. Мислио је, наравно, на то да Володимир Зеленски нема легитимитет, односно да ће Русија разговарати са њим ако он изађе на изборе и од бирача добије мандат. Истовремено, извесно је да ће судбина Украјине зависити од дијалога за столом за којим ће седети само председници Русије и САД.

Како је „Политика” сазнала у Москви, на основу изјава Јурија Ушакова, помоћника председника РФ, заправо постоји неколико земаља које су спремне да организују платформу за преговоре Путина и Трампа. Самим тим, то говори да процес договарања формата преговора већ постоји, што је, свакако, велики корак напред. Која ће земља или који град бити „нова Јалта” – неизвесно је. Оно што је сигурно – Београд то, у овој геополитичкој ситуацији, не може бити. Можда би се неке назнаке о месту сусрета могле добити на обележавању 80. годишњице конференције у Јалти 4. фебруара. Могло би се наслутити да ће управо Ушаков – који је, као бивши амбасадор Русије у САД, одличан познавалац прилика у Америци, и који је био председник организационог одбора за самит БРИКС-а у Казању, бити и главни човек Русије у организацији будућег самита Путин и Трампа.

Фото FPA-FFF/Yuri Kochetkov

Владимир Путин на недавној годишњој конференцији за новинаре

Руски лидер је упутио индиректан позив новоизабраном председнику Америке за сусрет након његове инаугурације. Медији су ову поруку пренели до Трампа, који је, такође преко медија, одговорио да ће се првом приликом срести са Путином и разговарати о ситуацији у Украјини.

На састанку ова два лидера могло би доћи до компромиса заснованог на руским условима и предлозима. Са друге стране још у америчкој председничкој кампањи Трампов потпредседник Венс наговестио је да би се могло радити на замрзавању рата и стварања тампон-зоне између зараћених страна, у којој би биле стациониране међународне мировне снаге. Ко зна, када смо већ код историјских присећања на Јалту, можда ће у Украјини заживети и нека врста новог Берлинског зида. Према незваничним информацијама из дипломатских извора у Москви, Украјина би могла бити подељена слично како је Немачка била подељена после Другог светског рата. **Жељко Шајн**

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Svet
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 123

Naslov: U Kijevu sve više spremnih na ustupke

У Кијеву све више спремних на уступке

Број Украјинаца који су спремни на територијалне уступке Русији зарад постизања мира се повећао, док се смањио удео оних који су против било каквих уступака, показало је истраживање Кијевског међународног института за социологију (КИМС), објављено јуче, преноси Танјуг.

Истраживање, спроведено у децембру, показало је да је између октобра и децембра број Украјинаца који су спремни да предају део територије Русији повећан са 32 на 38 одсто како би се постигао мир, наводи украјинска „Правда". Истовремено, смањен је удео оних који су против било каквих уступака на 51 одсто са 58 одсто почетком октобра.

КИМС је саопштио да је број Украјинаца спремних на компромис порастао у свим регионима земље, али да је и даље свуда већи број оних који се противе територијалним уступцима.

Руска спољна обавештајна служба (СВР) саопштила је да је у Украјини припремљена одлука о снижавању старосне границе за мобилизацију и да ће она ускоро бити донета. Како је наведено у саопштењу, Вашингтон је недавно захтевао од украјинског председника Володимира Зеленског да снизи старосну границу за мобилизацију на 18 година, преноси руски Интерфакс.

У међувремену, рат се наставља. Једна особа је јуче погинула, а четири су повређене у нападу руских дронова на област Кијева, главног града Украјине, саопштиле су локалне власти, јавља АФП. Жртву, возача камиона, смртно су погодили фрагменти дрона који је оборила украјинска противваздушна одбрана, преноси Бета. Од последица украјинске минобацачке ватре погинуо је један житељ села Кириловка у Климовском округу Брјанске области.

М. Г.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Oglasi
Autori: naručena objava
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 1275

Naslov: JAVNA MEDIJSKA USTANOVA RADIO-TELEVIZIJA SRBIJE JAVNI KONKURS

На основу члана 10. став 4. Закона о јавним медијским сервисима („Сл. гласник РС", бр. 83/2014, 103/2015, 108/2016, 161/2020, 129/2021, 142/2022 и 92/2023)

ЈАВНА МЕДИЈСКА УСТАНОВА РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА СРБИЈЕ

Таковска 10
Београд
www.rts.rs

расписује

ЈАВНИ КОНКУРС

за избор програмских садржаја европских независних продукција који ће се емитовати на програмима и интернет платформама Радио-телевизије Србије

1. ЦИЉЕВИ СПРОВОЂЕЊА ЈАВНОГ КОНКУРСА

РТС ће, као институција са посебном улогом у друштвеном, културном и политичком животу Србије, у складу са највишим етичким стандардима и стандардима квалитета програма, одабрати програмски садржај европских независних продукција, настојећи да промовише националне и културне вредности српског народа и националних мањина који живе у Републици Србији, вредности демократског друштва, медијску културу и писменост, различитост и толеранцију, креативност и иновативност, као и остале стандарде и вредности прописане законом, све са циљем остварења јавног интереса јавног медијског сервиса и потврде поверења јавности према РТС-у.

2. ПРАВО УЧЕШЋА НА КОНКУРСУ

На конкурс се могу пријавити независни продуценти аудио и аудио-визуелних дела (радијских и телевизијских програмских садржаја) у смислу члана 4. став 1. тачка 25. Закона о електронским медијима („Сл. гласник РС" бр. 92/2023) чија су аудио и аудио-визуелна дела завршена или је производња у току или се планира производња дела, за коју су обезбеђена финансијска средства, са обавезом да иста буде завршена и дела буду спремна за емитовање у наступајућем годишњем периоду, рачунајући од доношења одлуке о избору програмских садржаја европских независних продукција (у даљем тексту: независни продуцент).

Један независни продуцент може конкурисати са више различитих програмских садржаја.

Право да конкуришу имају и независни продуценти са којима РТС има закључене уговоре, по претходним пријавама на јавни конкурс, којима су регулисана међусобна права и обавезе и на основу којих се на програмима РТС-а емитују програмски садржаји, чија важност истиче, а који испуњавају услове дефинисане ставом 1.

У тренутку предаје пријаве по јавном конкурсу сви независни продуценти који су у претходном периоду имали пословни однос са РТС-ом морају имати регулисане све обавезе према РТС-у, продуцент не сме бити у судском поступку у који је укључен РТС и против њега не сме бити покренут предстечајни или стечајни поступак нити поступак ликвидације.

3. ТРАЈАЊЕ КОНКУРСА

Конкурс је стално отворен, што значи да се пријаве могу подносити од дана објављивања конкурса.

4. ПРЕДМЕТ КОНКУРСА *по програмским садржајима*:

Конкурс се односи на информативне, школске, културне, уметничке, научне, образовне, документарне, верске, дечје, забавне и спортске програмске садржаје, програмске садржаје посвећене националним мањинама, етничким групама, садржаје на матерњем језику националних мањина, као и на друге програмске садржаје којима се остварује јавни интерес у области јавног информисања у складу са чланом 7. Закона о јавним медијским сервисима и чланом 15. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС", број 92/2023) чији су произвођачи независни продуценти дефинисани тачком 2. овог конкурса.

5. НАЧИН ПРИЈАВЉИВАЊА ЗА УЧЕШЋЕ НА КОНКУРСУ

Независни продуценти се пријављују на конкурс пријавом на српском језику, која нарочито садржи:

- основне податке о независном продуценту (назив, седиште, регистрациони број из регистра, податке о лицу одговорном за заступање и остало) као и податке о програмском садржају (назив програмског садржаја, ознаку жанра и остало) – независни продуцент уноси у Образац бр. 1;
- – у случају да је предмет пријаве играни филм, документарни филм или играно-документарни филм, независни продуцент је у обавези да преда сценарио,
  – у случају да је предмет пријаве играно-документарна серија, независни продуцент је у обавези да преда комплетан сценарио епизода и разрађен елаборат за најмање прве три епизоде,
  – у случају да је предмет пријаве серијал емисија научног, образовног, документарног, информативног, забавног, културног и школског карактера, које су документарног жанра, независни продуцент је у обавези да преда пилот прве епизоде и сценарио осталих епизода.
- Предлог буџета (калкулација трошкова производње дела)

Уз пријаву се обавезно достављају:

- Програмски садржај на одговарајућем носачу на USB флеш меморији, у ДВД формату или на хард диску (готове филмове, емисије, пилот-емисије или друге врсте прилога, односно програмског садржаја);
- Изјава законског заступника подносиоца пријаве, за програмске садржаје који нису произведени, да су за програмски садржај обезбеђена потребна финансијска средства за производњу и реализацију истог – Образац бр. 2;
- Изјава законског заступника подносиоца пријаве да је независни продуцент регистрован код надлежног органа и да испуњава услове у смислу члана 4. став 1. тачка 25. Закона о електронским медијима, као и да против независног продуцента није покренут, односно регистрован стечајни поступак или поступак ликвидације – Образац бр. 3;
- Изјава законског заступника подносиоца пријаве да је независни продуцент обезбедио и регулисао сва ауторска и сродна права, као и права трећих лица и надокнадио све обавезе према носиоцима ауторских и сродних права и свим трећим лицима у вези са продукцијом и искоришћавањем програмског садржаја којим конкурише – Образац бр. 4.
- Попуњен образац предлога буџета, тј. калкулације трошкова производње серијала – Образац бр. 5

Наведене попуњене и потписане обрасце (Обрасце бр. 1, 2, 3, 4 и 5) који чине саставни део пријаве, као и пратеће материјале, све на српском језику, учесници конкурса достављају у затвореним ковертама на адресу:

Јавна медијска установа Радио-телевизија Србије
Београд, Таковска 10, Писарница РТС, са назнаком:
КОНКУРС ЗА ЕВРОПСКЕ НЕЗАВИСНЕ ПРОДУКЦИЈЕ – НЕ ОТВАРАТИ.

На полеђини коверте обавезно уписати: назив независног продуцента, име и презиме одговорног лица – контакт особе, адресу-седиште, број телефона и адресу електронске поште.

НАПОМЕНА: Обрасце бр. 1, 2, 3, 4 и 5 учесници конкурса преузимају на интернет страници РТС: https://www.rts.rs/rts/javni-servis/konkursi/5615833/konkursi-2025.html

Независни продуценти, чије пријаве буду одабране на јавном конкурсу, у обавези су да приликом предаје програмског садржаја, по захтеву РТС-а, доставе:

- сценарио за титл – дијалог листа или СРТ фајл (прилагођавање програма за глуве и наглуве),
- сценарио за аудио дескрипцију (прилагођавање програма за слепе и слабовиде).

Комисија за избор европских независних продукција РТС-а, именована одлуком генералног директора, ће размотрити све приспеле пријаве, проверити формалну исправност пријава и разврстати их по жанру.

Уколико се констатује да је пријава непотпуна, односно да недостаје неки документ, комисија може тражити од независног продуцента допуну/уређење пријаве, уз остављени рок од пет дана за поступање. Уколико у року од пет дана од пријема обавештења РТС-а подносилац пријаве не поступи по захтеву за допуну или уређење пријаве, Комисија такву пријаву неће узети у даље разматрање, о чему ће технички секретар Комисије обавестити подносиоца пријаве.

Уколико се констатује да је пријава нејасна, тј. да је потребно појашњење одређеног елемента пријаве, РТС може затражити од независног продуцента да достави на увид оригинал или оверену копију свих или појединих доказа на којима темељи своје изјаве о испуњености услова конкурса садржане у Обрасцима 1-5. Ако подносилац пријаве у остављеном року од пет дана од пријема обавештења РТС-а не достави тражене доказе, Комисија такву пријаву неће узети у даље разматрање, о чему ће технички секретар Комисије обавестити подносиоца пријаве.

Комисија неће узети у разматрање пријаву чији је предмет неодговарајући, односно не одговара концепту и смислу конкурса за избор европских независних продукција.

6. ОДЛУКА О ИЗБОРУ ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

По претходно спроведеном поступку селекције и одабира пријава независних продуцената који испуњавају формалне услове и захтеве предвиђене конкурсом, комисија потпуне и уредне пријаве доставља одговарајућим редакцијама програма Радио-телевизије Србије на даље поступање и одабир програмских садржаја.

Одговарајуће редакције програма РТС-а ће извршити стручну рецензију и дати програмски предлог на програмске садржаје, а главни и одговорни уредници програма РТС-а ће након тога дати своје мишљење о постојању програмског интереса за стицање права емитовања и искоришћавања програмског садржаја и сагласност на програмски предлог.

Приликом разматрања пријава и предложених буџета од стране главних и одговорних уредника РТС-а, а по добијању стручних рецензија, РТС може независном продуценту предложити корекцију цене програмског садржаја. О евентуалној корекцији цене програмског садржаја, у фази пре слања обједињеног предлога генералном директору, преговарају главни и одговорни уредници програма или друга одговорна лица. Уколико РТС и независни продуцент постигну договор о измењеној цени програмског садржаја, независни продуцент је у обавези да достави РТС-у нови, кориговани буџет, како би се приступило фази израде уговора.

Комисија обједињени предлог упућује генералном директору на дискрециono одлучивање.

Одлуку о избору програмских садржаја европских независних продукција доноси генерални директор РТС, узимајући у обзир програмско-уређивачку политику РТС-а, укупни износ средстава која су Финансијским планом опредељена, потребе РТС-а за одређеним програмским садржајима који обезбеђују јавни интерес у области јавног информисања, као и друге критеријуме, све у складу са РТС Правилником о критеријумима и начину одабира програмских садржаја европских независних продукција, који је истакнут на интернет страници www.rts.rs.

Одлука о одабиру програмских садржаја се објављује на интернет страници РТС.

7. ПРАВА КОЈА РТС СТИЧЕ НА ПРОГРАМСКИМ САДРЖАЈИМА КОЈИ СУ ПРЕДМЕТ КОНКУРСА

- право премијерног и неограниченог емитовања дела, просторно, предметно, временски и по броју, у земаљској РТС мрежи, путем сателита, кабловских дистрибутивних система (са правом уступања другим кабл оператерима), Интернета, Интернет стриминг, You Tube, ДТХ, ОТТ, ИПТВ, ВОД, мобилна телефонија – 3К, 4К, 5К... преко ДСЛ-а, на мултимедијалној ОТТ платформи РТС Планета и Планета Плус, и других дигиталних видова емитовања и дистрибуције, самостално или у сарадњи са трећим лицем (оператером), односно неограничено коришћење дела (на свим платформама), и то без обзира на модалитете искоришћавања емитовања и дистрибуције, сада познатим и свим будућим видовима и модалитетима који су последица технолошког и техничког развоја, а све у складу са програмском шемом;
- право спонзорства у емитовању и право емитовања огласних порука у склопу дела сагласно Закону о оглашавању, с тим што ће РТС у складу са својом уређивачком концепцијом и политиком водити рачуна да се не наруши уметнички интегритет емисија. РТС Маркетинг задржава искључива права у одређивању цена огласних порука из ове алинеје у складу са својом пословном и ценовном политиком, јер РТС као искључиви носилац права на искоришћавање дела приход остварује самостално, без обавезе поделе и преноса истог како продукцији, тако ни било ком трећем лицу;
- право да користи секвенце и/или инсерте из дела, у смислу имена, лика, гласа и другог личног добра лица која су ангажована у реализацији исте (аутора, глумаца и других интерпретатора) у вези са дистрибуцијом и експлоатацијом као и рекламирањем, односно оглашавањем дела без обзира на медиј, начин, односно средство оглашавања;
- право комерцијализације у смислу продаје у земљи и иностранству дела и/или инсерата дела по било ком основу и за било који сада познат (као нпр: мобилна телефонија, ДТХ, ОТТ, ИПТВ, ВОД и друго) или у будућности настао облик искоришћавања;
- право издавања и промета видео-касета, ДВД и других будућих носача слике и звука у земљи и иностранству;
- право превођења дела тонском обрадом и титловањем;
- право емитовања краћих фрагмената дела као илустрације у РТВ програмима уз обавезу поштовања моралних права аутора, интерпретатора и свих трећих лица која су дала уметнички допринос, као и коришћење делова – инсерата и/или секвенци дела у функцији израде најавног форшпана којим ће се представити и најавити приказивање, односно емитовање на програмима РТС-а.

12500052-1

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Oglasi
Autori: naručena objava
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 48

Naslov: KONCERN FARMAKOM M.B. ŠABAC - RUDNIK LECE DOO ŠABAC

Strana: 23

Odbor poverilaca stečajnog dužnika

KONCERN FARMAKOM M.B. ŠABAC – RUDNIK LECE DOO ŠABAC – U STEČAJU

u stečajnom postupku St. 7/2017, pred Privrednim sudom u Valjevu, u skladu sa članom 139, stav 4, Zakona o stečaju obaveštava stečajne poverioce stečajnog dužnika da je nacrt rešenja za dvadeset drugu delimičnu deobu istaknut na oglasnoj tabli Privrednog suda u Valjevu dana 26. 12. 2024. godine.

Stečajni poverioci mogu ostvariti uvid u nacrt za delimičnu deobu u roku od 15 dana od dana objave na oglasnoj tabli. Odbor poverilaca je primio od stečajnog upravnika nacrt rešenja za delimičnu deobu, u skladu sa članom 139, stav 4, Zakona o stečaju, dana 31. 12. 2024. *godine.*

12500062-1

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Mozaik
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Svetlosni šou algi u Tasmaniji

Napomena:
Površina: 384

Strana: 26

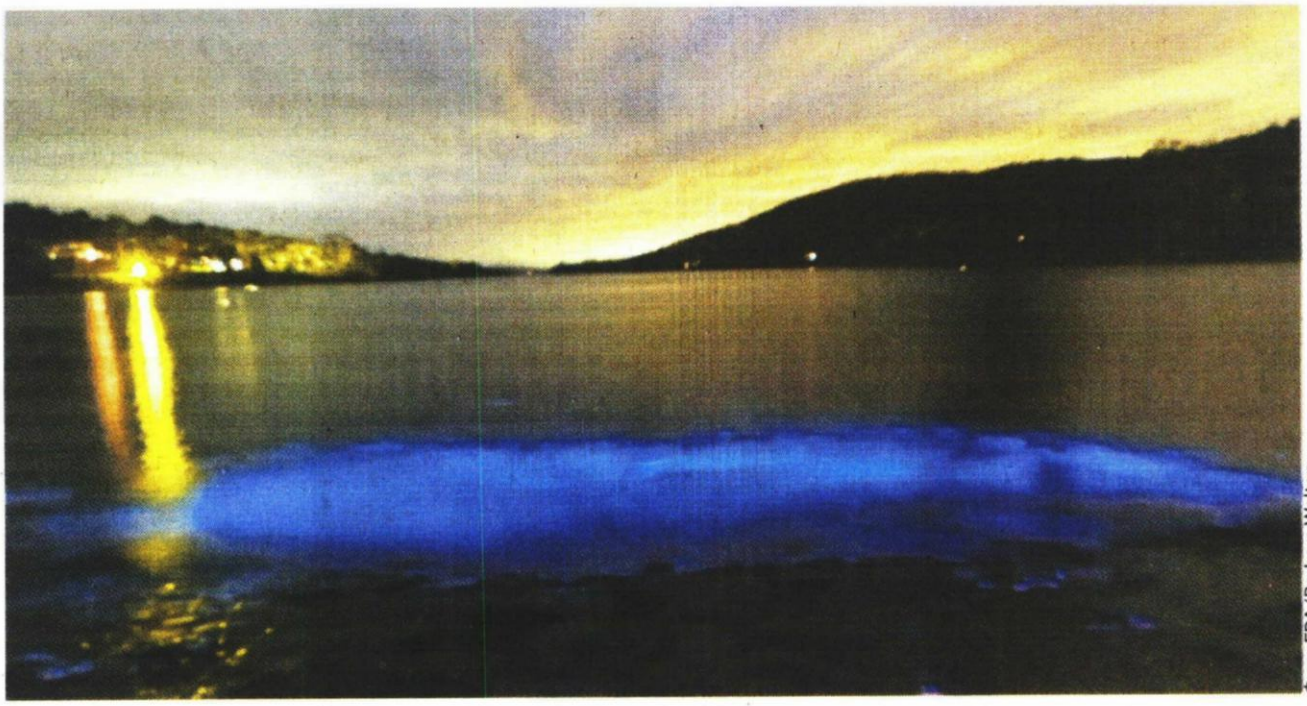

Фото EPA/Barbara Walton

Светлосни шоу алги у Тасманији

Појава позната као црвена плима лепа је за гледање, али научници упозоравају да њено ширење значи угроженост воденог екосистема

Тасманију је поново преплавила такозвана црвена плима – бројне ружичасте алге које збијене у масама преко дана боје површину у розе, у ноћним часовима стварају невероватну светлосну игру бојећи воду разним нијансама плаве. Реч је о феномену који се повремено дешава дуж обала Тасманије, преноси „Гардијан", уз упозорење стручњака да упркос лепом изгледу он носи „лоше вести" за животну околину. Експерти тврде да је својеврсно цветање одређених врста алги сада попримило „епске размере", а с обзиром на то да се ове алге хране планктонима, озбиљно угрожавају живи свет у светским водама.

„Алге су нам приредиле ђаволски светлосни шоу, оно што је током дана личило на огромну ружичасту мрљу, у мраку се претварало у очаравајућу искру разних нијанси плаве боје", објаснила је др Лиза Ен Гершвин, научница и књижевница која учествује у организацији тура прелепим крајолицима Тасманије.

На другој страни, међутим, морски биолог др Џен Метјуз с Технолошког универзитета у Сиднеју упозорила је на штетност ове појаве. Објаснила је да сјајна плава боја настаје услед хемијске реакције која се дешава приликом покрета алги. Али, њу брине то што су ове алге и њихово цветање знаци поремећеног комплетног воденог екосистема.

Постојање светлуцајуће алге познате под латинским називом Noctiluca scintillans дуж обала Аустралије први пут је забележено 1860. године, а наредних више од век и по сматрала се изузетно ретком појавом.

Међутим, од краја прошлог столећа, тачније током његове последње деценије, примећено је драстично ширење ове врсте алги, која последњих година све чешће запоседа приобаље Тасманије. Праве последице њеног ширења, по оцени стручњака, знаће се тек за неколико година.

Д. Ивановић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Svet
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 282

Naslov: Fico za recipročne mere prema Kijevu zbog gasa

Strana: 3

Фото EPA-EFE/Zuzana Gogova

Словачки и украјински премијери Роберт Фицо и Денис Шмигаљ у октобру

Фицо за реципрочне мере према Кијеву због гаса

Словачка ће изгубити 500 милиона евра годишње транзитне накнаде због одлуке председника Украјине Володимира Зеленског да не продужи уговор с Русијом о испоруци руског гаса преко Украјине, изјавио је словачки премијер Роберт Фицо преко „Фејсбука" и најавио реципрочне мере. Словачка новинска агенција ТАСР је пренела да је Фицо у видео-поруци рекао да је његова партија Смер-СД спремна да преговара са својим коалиционим

Само ће САД профитирати од одлуке председника Зеленског, каже словачки премијер

партнерима о увођењу реципрочних мера, укључујући прекидање снабдевања струје Украјини као и ограничавању подршке украјинским држављанима у Словачкој, преноси Бета. „Верујем да ће коалициони партнери такође видети ситуацију око прекида транзита гаса као екстремно озбиљну и достојну суверене одговора суверене Словачке. Једина алтернатива за суверену Словачку јесте да се настави транзит или да се траже компензациони механизми да се надокнади готово 500 милиона евра јавних финасија", рекао је Фицо.

Очекује се да ће делегација владе идуће недеље учествовати у преговорима у Бриселу, рекао је Фицо и додао да после тога планира да сазове савет коалиције и затим састанак владе где коалициони партнери треба да разговарају о реципрочним мерама против Украјине.

Поред губитка од 500 милиона евра за Словачку премијер је прорачунао да ће Европска унија као целина сносити терет од 60 до 70 милијарди евра. Ову суму ће платити земље чланице већим ценама гаса и струје, рекао је Фицо. „Руска Федерација неће бити оштећена практично ни на који начин. Само ће САД профитирати од одлуке председника Зеленског кроз повећани извоз гаса Европи", додао је премијер Словачке.

Уговор о транзиту руског гаса преко Украјине истекао је 31. децембра и није обновљен па је од 1. јануара прекинута испорука руског гаса тим путем. Европска комисија је саопштила да нема проблема са снабдевањем гасом по истеку споразума о транзиту руског гаса преко Украјине и да су обезбеђене алтернативне руте.

Међутим, како преноси Танјуг, европски и амерички берзански индекси су јуче били углавном у паду, док су европске цене гаса порасле на скоро 50 евра за мегават-сат. **М. Г.**

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Mozaik
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 170

Naslov: Otkrivena najveća lokacija sa tragovima dinosaurusa

Strana: 26

У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ

Откривена највећа локација са траговима диносауруса

Највећа локација у Великој Британији са траговима постојања диносауруса у давној прошлости откривена је у каменолому у Оксфордширу. Научници су, наиме, нашли око 200 огромних трагова утиснутих у кречњачке стене, које су оставили џинови ходајући Земљом пре 166 милиона година, пренео је откриће археолога Би-Би-Си.

Експерти су закључили да је овде била реч о две врсте диносауруса – сауроподима познатим по свом дугом врату, који су били биљоједи, али и њиховим мањим рођацима, месождерима мегалосаурусима. Трагови на неким местима воде кроз кречњачки предео и више од 150 метара, а могуће је да су и далеко дужи, јер је до сада на локалитету откопан тек један део.

Фото Пиксабеј

„Ово је једно од најимпресивнијих налазишта трагова диносауруса", рекла је професорка Кирсти Едгар, микропалеонтолог са Универзитета у Бирмингему.

По њеним речима откриће води научнике у далеку прошлост где могу да стекну представу о томе како су ова велика створења живела у далекој прошлости.

Трагове је први уочио радник на налазишту, док је возио ровокопач током откопавања каменолома, који је мислио да је налетео на стену у земљи. Међутим, врло брзо открио је да је реч о остацима ноге диносауруса.

У ископавањима у Оксфордширу учествовало је више од 100 научника, студената и волонтера, који су открили укупно четири стазе, некадашње путеве диносауруса. Испоставило се да су их користили сауроподи, али и далеко опасније грдосије из прошлости.

Д. И.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Mozaik
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 152

Naslov: Koliko je bila teška oprema prvih fotografa?

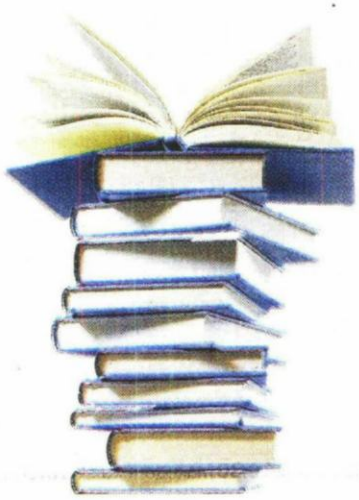
Strana: 26

Да ли знате?

Колико је била тешка опрема првих фотографа?

Тежа од 50 килограма * Академик Френсис Араго реферисао је у француској Академији наука и лепих уметности о проналаску дагеротипије – израде фотографије само у једном примерку на лиму, који се, зависно од угла посматрања, одражавао као позитив или као негатив. Касније Вилијам Талбот успева да изради негатив на папиру, а свој изум назива колотипија. Још успешнија је била колодијум техника – замена негатива на стаклу. Када су фотографи кретали на терен да би израдили фотографију у колодијум техници, њихову опрему, тешку више од педесет килограма, носило је неколико помоћника. **Д. И.**

Питања за рубрику „Да ли знате?" пошаљите на mozaik@politika.rs или на адресу „Политика" (за „Да ли знате?"), Трг Политика 1, 11103 Београд.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Svet
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 73

Naslov: Pjongjang: u Južnoj Koreji je haos

Strana: 3

Пјонгјанг: у Јужној Кореји је хаос

Северна Кореја оценила је јуче поводом опозива јужнокорејског председника Јун Сук Јеола, да је у Јужној Кореји завладала „политичка парализа и друштвени хаос". „У марионетској Јужној Кореји издат је налог за хапшење председника, што је паралисало државне послове и још више продубило друштвени и политички хаос", навела је корејска новинска агенција КЦНА.

Ово је први пут да се Северна Кореја огласила о тренутној ситуацији у Јужној Кореји, односно опозиву председника, преноси агенција Јонхап.

Јун се суочава са истрагом због покушаја проглашења ратног стања 3. децембра, а истражитељи су поново јуче безуспешно покушали да ухапсе опозваног председника. Скупштина је гласала за његов опозив, а Уставни суд ће одлучити да ли ће потврдити суспензију председника или ће га вратити на функцију, преноси Танјуг.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Svet
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 155

Naslov: U padu aviona dvoje poginulih, 19 povređenih

Strana: 3

Људи и догађаји

Принтскрин

У паду авиона двоје погинулих, 19 повређених

У паду мањег авиона који се срушио у јужној Калифорнији, око 40 километара југоисточно од Лос Анђелеса, погинуле су две особе а 19 је повређено. Верује се да су се двоје погинулих налазили у авиону, док су повређени били у пространој згради за израду намештаја у којој је радило најмање 200 људи, а на коју се авион срушио. Након полетања, пилот је контроли лета рекао да ће се окренути назад како би принудно слетео. Авион се срушио мање од два минута после полетања са аеродрома „Фулертон" у округу Оринџ, преноси Танјуг.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Svet
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 146

Naslov: Premijer Grenlanda za nezavisnost ostrva

Strana: 3

Премијер Гренланда за независност острва

Премијер Гренланда Муте Егеде у новогодишњем обраћању истакао је жељу да оствари независности од Данске, некадашњег колонијалног владара, што је значајна промена реторике око будућности арктичког острва, пише Ројтерс.

Премијерова изјава уследила је након што је изабрани амерички председник Доналд Трамп исказао жељу за „власништвом и контролом" над Гренландом. „Време је да и ми сами направимо корак и обликујемо своју будућност, и у погледу тога са ким ћемо блиско сарађивати и ко ће нам бити трговински партнери", рекао је он, преноси Бета.

На Гренланду последњих година јача покрет за независност, делом и због открића о недоличном понашању данских власти, попут кампање присилне контроле рађања покренуте шездесетих. Гренланд је био данска колонија до 1953, а сад је самоуправна територија Данске.

„Историја и тренутне околности показали су нам да сарадња с Краљевином Данском у постизању потпуне једнакости није успела", казао је Егеде и додао да је на народу Гренланда да одлучи о независности, али није рекао када би могло да се одржи гласање.

Иако већина од 57.000 становника Гренланда подржава независност, постоје поделе око тога кад би је требало прогласити, као и око потенцијалног утицаја такве одлуке на животни стандард. Влада Гренланда је два пута одбила Трампове понуде да купи острво, 2019. и поново прошле године. „Гренланд је наш. Ми нисмо на продају и никада нећемо бити на продају", рекао је Егеде.

У новогодишњем говору није помињао Трампа ни САД. Главни град Гренланда Нуук је ближи Њујорку него главном граду Данске Копенхагену.

Упркос богатству у минералима, нафти и природном гасу, привреда Гренланда је и даље крхка и у великој мери зависна од риболова и субвенција Данске. На Гренланду би требало да се одрже парламентарни избори пре 6. априла.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Region
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Srpska - „Za večnost rođena”

Napomena:
Površina: 413

Strana: 4

Српска – „За вечност рођена”

Девети јануар се слави као Дан републике јер је тог датума 1992. године настала под првобитним називом Српска Република Босне и Херцеговине

Од нашег сталног дописника

Бањалука – Тридесет трећи рођендан Републике Српске прославља се под слоганом „За вечност рођена”. Обележавање Дана Републике Српске почело је јуче полагањем венаца на спомен-обележје „Живот” за дванаест беба у Бањалуци, као и на споменик бившег председника РС Милана Јелића у Модричи.

Саветник председника Републике Српске Марко Ромић изјавио је да је 12 бањалучких беба, које су због недостака кисеоника страдале 1992. године, доказ да Српска мора да се бори и да опстане. Ромић је нагласио да су ове бебе хероји, које су баш као и часни борци Војске Републике Српске уградили живот у одбрану Републике Српске.

Обележавање ће бити настављено 8. јануара у Бањалуци, док ће централно обележавање бити уприличено 9. јануара, када ће бити положени венци и одржан традиционални свечани дефиле на Тргу Крајине. Дан републике биће прослављен у бројним општинама и градовима у Српској, а 10. јануара биће обележен и у дистрикту Брчко.

Академија наука и уметности РС поводом Дана РС, 8. јануара, отвара изложбу „Јасеновац – 80 година од пробоја логораша”. Девети јануар се слави као Дан Републике Српске јер је она тог датума 1992. настала под првобитним називом Српска Република БиХ. Исте године преименована је у назив који и данас носи, под којим је међународно верификована потписивањем Дејтонског мировног споразума. Основали су је српски посланици у тадашњој Скупштини БиХ након што су прегласани у кључним питањима о опстанку Југославије. Припадници друга два народа кренула су тада у сецесију мимо воље Срба који су у БиХ имали статус конститутивног народа. Упркос референдуму на којем су се грађани Српске 2016. године изјаснили да желе да прослављају 9. јануар, из Сарајева се овај празник стално оспорава. До које мере влада анимозитет према чињеници да је Српска настала у миру, пре рата, сведочи и то што је Уставни суд БиХ поништио чак и сам референдум.

Принтскрин

Министар унутрашњих послова РС Синиша Каран рекао је да треба предузети све како би догађаји у Бањалуци и Источном Сарајеву поводом Дана републике протекли мирно, те позвао грађане Српске да својим присуством на свечаном дефилеу увеличају празник. **М. Кременовић**

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Region
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 250

Naslov: Šmit zabranio sprovođenje zaključaka Skupštine RS

Strana: 4

Шмит забранио спровођење закључака Скупштине РС

Од нашег сталног дописника

Бањалука – Закључци Народне скупштине Републике Српске усвојени 25. децембра у вези са кршењем Дејтонског мировног споразума сметали су (не)именованом супервизору Кристијану Шмиту који је у четвртак донео одлуку о забрани њиховог спровођења. Како је наведено из канцеларије високог представника (ОХР), „сваки покушај спровођења опасних елемената закључака, који позивају на деловање, проглашава се забрањеним и кажњивим по закону". „Према томе, од владајуће коалиције у Републици Српској зависи хоће ли бити законских последица или не", навели су из ОХР-а.

Закључци су донети као пратећи додатак документу у којем се упозорава на кршење Дејтонског споразума. У њима се, између осталог, упозорава на противправно деловање високих представника у БиХ, те антидејтонско деловање Уставног суда БиХ, Суда и Тужилаштва БиХ, па се српски представници у заједничким органима БиХ позивају да не учествују у одлучивању све док у БиХ не заживе владавина права и демократија. Скупштина РС захтевала је и да се

Фото ОХР

Кристијан Шмит

Најновија одлука (не)именованог супервизора најпре саопштена из амбасаде САД, па тек накнадно потврђена из ОХР-а

„пониште акти који су проистекли из неуставних радњи страног појединца", те констатовала да се против Додика води политички монтиран процес, заснован на незаконито наметнутим одлукама Шмита. Контроверза око најновије Шмитове одлуке додатно је продубљена тиме што је информација о забрани најпре саопштена путем званичног налога амбасаде САД на друштвеној мрежи „Икс", пре него што је стигла званична потврда из ОХР-а.

Председник РС Милорад Додик рекао је да Шмит у БиХ више ништа не може забранити, додавши да је интересантно да ЕУ ћути. „Шмит је забранио мишљење, функцију која људе издваја од осталих живих бића, и одлучио да људе у БиХ, али и у ЕУ, врати на грану, али то неће моћи", каже Додик.

Председник Скупштине РС Ненад Стевандић наводи да „не зна разлог зашто америчка амбасада третира Шмита као батлера и пре ОХР-а објављује његове одлуке". „Али знам да су закључци скупштине подржани од Суда БиХ који је у случају суђења председнику РС поступио по њима и штитио права пацијента, именујући тим вештака и уважавајући њихово мишљење".

„Закључци траже поштовање, а не рушење Дејтонског споразума и они су продејтонски, јер по њему одлуке доносе народи и ентитети у скупштинама, а не ПИК или амбасаде", наводи Стевандић и додаје да „налог Шмита нема правно дејство". Стевандић је на конференцији за новинаре у Бањалуци додао да су угледни правници и спољни сарадници ангажовани да направе квалитетан одговор „на прво саопштење амбасаде САД на друштвеним мрежама, а потом на страници ОХР-а".

М. К.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Region
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 51

Naslov: „Audi" sleteo u Vardar, četvoro mrtvih

Strana: 4

„Ауди" слетео у Вардар, четворо мртвих

Тело четврте особе, жртве саобраћајне несреће која се догодила у четвртак у Северној Македонији када је аутомобил у којем је било петоро путника слетео с пута у Вардар, пронађено је јуче поподне. У „аудију", који се кретао локалним путем Сарај–Рашће, било је и петогодишње дете које су пролазници пронашли на путу, а које је, како се верује, приликом удеса испало из аутомобила. Директор дечје хирургије Клиничког центра Скопље Лазо Јовчески рекао је за агенцију МИА да је дете у стабилном општем стању, да није животно угрожено и да би ускоро требало да буде пуштено на кућно лечење, преноси Танјуг.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Region
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 175

Naslov: Podignuta optužnica za zločine nad Srbima u Sarajevu

Подигнута оптужница за злочине над Србима у Сарајеву

Од нашег дописника

Сарајево – Тужилаштво БиХ подигло је оптужницу против некадашњег команданта Територијалне одбране Храснице и Четврте моторизоване бригаде тзв. Армије РБиХ Фикрета Превљака, која га терети за ратне злочине почињене над Србима у сарајевским насељима Храсница, Бутмир и Соколовић колонија. Из Тужилаштва БиХ је саопштено да је оптужница подигнута против још девет лица осумњичених за исте злочине над Србима у поменутим деловима Сарајева.

Сви оптужени терете се да „су, у својству команданата и припадника тзв. Армије РБиХ, починили ратне злочине над око стотину цивила српске националности, међу којима је било

Суди се бившем бошњачком команданту Фикрету Превљаку и још деветорици

жена, старих особа и малолетника, који су били незаконито заробљени у логорима и другим објектима на подручју Храснице". Терете се и за злочин над заробљенима српске националности који су одвођени на присилне радове у зони ратних дејстава, где су били изложени рањавању и повредама са смртним последицама, или су их убили стражари.

Сарајевски медији објавили су да је оптужница против Превљака, који је почетком новембра прошле године ухапшен по повратку из Турске, у којој се дуго крио, већ упућена. Вршилац дужности директора Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица Виктор Нуждић очекује да ће се Превљак и свих девет оптужених наћи у затвору.

„Очекујем да се овај поступак неће у недоглед развлачити, као што је то случај у предметима „Дудаковић", „Матузовић", „Добровољачка" и многи други", каже Нуждић. У изјави за Срну, он је напоменуо да су „српске жртве и њихове породице доживеле понижење због ослобађања тројице раније оптужених за злочине над Србима у Храсници".

Д. Станишић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Događaji dana
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 141

Naslov: Glišić: Za dva do tri meseca znaće se kriterijumi za ostanak u vladi

Strana: 5

Глишић: За два до три месеца знаће се критеријуми за останак у влади

Прошло је довољно времена да се измери учинак свих министара и чланова владе и процени да ли заслужују „прелазну оцену" или је тиму премијера Милоша Вучевића потребно „освежење", рекао је министар за јавна улагања и председник Извршног одбора СНС-а Дарко Глишић. Додао је да ће се критеријуми за останак у влади знати за два или три месеца, као и да ће под лупом бити и рад коалиционих партнера и представника локалних власти. Глишић је за Танјуг изјавио да је Српска напредна странка сваке године правила пресеке и да је показала да је најстрожа према себи, односно, према функционерима те странке чијим радом грађани нису задовољни и нагласио да ће та пракса бити настављена. На питање какве се промене у влади могу очекивати након реконструкције, Глишић је рекао да су председник владе и председник републике најпозванији да оцене рад сваког члана владе и да ли је потребно „освежење" како би се постизали бољи резултати, а да је његово да ради и да се труди да оправда указано поверење.

Навео је да ће се сагледавати и резултати коалиционих партнера, чија је енергија, како каже, на највишем нивоу када треба да се подели нека функција и заузме место у управним одборима, а није исказана у одбрани државне политике и постизању резултата. „Кад пукне петарда, нигде никог нема, част појединим изузецима", рекао је Глишић. Нагласио је да ће након реконструкције владе, током лета или најкасније до јесени, бити анализирано који су проблеми на локалу.

Ј. Ф.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Region
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 387

Naslov: Stanovništvo zabrinuto zbog velikog broja medveda

Strana: 4

Становништво забринуто због великог броја медведа

Дивље животиње су под заштитом, али сада их је толико много да повремено угрожавају и људе на северу Црне Горе

Од нашег дописника

Подгорица – Човек или медвед, питање је за надлежне у Црној Гори. Житељи села у околини Плужина, Пљеваља, Берана, Плава и Колашина губе стрпљење страхујући хоће ли власт прибегавати мери одстрела медведа месоједа или ће људи постати жртве ове опасне звери која угрожава њихове животе.

У већини расељених црногорских села већа је могућност да сретнете медведа него човека. Зима, која је до сада била блага, није успавала медведе, па су и даље активни, све чешће долазе до села и мештанима наносе штету – највише уништавају кошнице с медом и нападају овце и краве.

У селу Југово код Пљеваља медвед је упао у бунар и настрадао, а претпоставља се да се то догодило током ноћи. Припадници Центра безбедности Пљевља извршили су увиђај, након чега је медвед извучен из бунара и, у складу са законским прописима, закопан на комуналној депонији на Јагњилу.

Пре тога, крајем новембра, јавност је била згранута вешћу да је медвед напао ловца Миљана Грубача (44) у селу Стабна, у општини Плужине, и нанео му тешке телесне повреде опасне по живот. Грубач је члан Ловачког друштва „Бајо Пивљанин". Дуго се борио с медведом и успео да побегне с тешким повредама главе, тела и ногу. Након указане помоћи пребачен је из Плужина у Клинички центар Црне Горе, а потом на Војномедицинску академију у Београду, где је оперисан.

Пивљани су огорчени на претходну власт, али и на садашњу, јер су игнорисале њихове захтеве и молбе да се коначно реши проблем далеко прекобројног броја мрких медведа у Пиви. Председник Ловачког друштва „Бајо Пивљанин" Влатко Јоковић оценио је да су „давно сазрели услови да се

Фото Р. Крстинић

изврши санитарни одстрел мрког медведа и тиме смањи опасност по житеље Пиве и бројне туристе, који свакодневно пријављују блиске сусрете с овом звери".

Сведочи да је „популација медведа на територији Пиве толико велика да је постало уобичајено да се људи, посебно планинари и чобани, сусрећу с њима и то усред поднева". „Већ одавно медведи праве толику штету да се тешко може израчунати њен укупан износ. Штете су направљене на пчелињацима и воћњацима, а посебно на сточном фонду, који је готово немогуће сачувати од напада ове дивље звери", додаје.

Недавно је неколико ловаца саопштило да су видели седам медведа у размаку од километар и по, баш у селу Стабна, где се недуго затим и десио напад на ловца.

„Медведи се појављују свуда, буквално на сваком кораку по пивским селима. Људи који иду у шуму да беру печурке или боровнице кажу да виде толико много медведа да је то готово невероватно. Сада наша деца више не смеју да изведу стоку на испашу, јер се медведи појављују и у близини града Плужина. Толико их се намножило да су почели да силазе близу приградских насеља", саопштио је Јоковић. У име свих ловаца, захтева од Министарства пољопривреде да се „хитно изврши санитарни одстрел мрког медведа, који је заштићена врста дивљачи на коју је забрањен лов".

Мештани бројних црногорских села сматрају да је забрана лова на мрког медведа била грешка, јер се у међувремену толико намножио да постаје права ноћна мора за становнике.

Шта би се догодило да медвед нападне децу која иду у Основну школу „Бећко Јововић" у селу Стабна код Плужина? Директор ове осмолетке Милан Варезић каже да се „готово сваког дана на путу кроз Пиву може срести медвед, а појављује се и на раскрсници удаљеној неколико стотина метара од зграде ове основне школе".

Хоће ли власт одлучити да заштити грађане пре него што реши да смањи број медведа који угрожавају њихове животе и наносе ненадокнадиву материјалну штету?

Н. Ђурић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Događaji dana
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 95

Naslov: Vulin: BiH nema većih neprijatelja od onih koji bi da ukinu Republiku Srpsku

Вулин: БиХ нема већих непријатеља од оних који би да укину Републику Српску

У Дејтонском споразуму нигде не пише да Босна и Херцеговина мора бити део „евроатлантске заједнице", па није јасно зашто Шмит чланство у ЕУ и НАТО поставља БиХ као циљ, али је јасно да покушајем да укине одлуке Народне скупштине Републике Српске Шмит покушава да оконча дејтонску БиХ, поручио је потпредседник Владе Србије и сенатор Републике Српске Александар Вулин, поводом одлуке Кристијана Шмита да забрани реализацију закључака Народне скупштине Републике Српске донете на посебној седници крајем прошле године. „Босна и Херцеговина нема већих непријатеља од оних који би да укину Републику Српску. Србима на Косову и Метохији забрањују да бирају своје представнике, а у БиХ се Србима забрањује да њихова скупштина доноси самосталне одлуке. У Европи не постоји народ на чија права се обрушило више насиља. Покушати укинути вољу српског народа може само странац који о Србима није научио ништа, а који ништа не зна ни о Србији", истакао је Вулин.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Politika
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 512

Naslov: Vučević: Optužuju Vučića, a oni zovu na građanski rat

Strana: 6

Вучевић: Оптужују Вучића, а они зову на грађански рат

У једној гимназији у Новом Саду као новогодишња јелка је постављено „дрво срама", где се каче слике професора који нису подржали протесте уз најгоре поруке, поручио је премијер

Председник Владе Србије Милош Вучевић изјавио је јуче да му је чудно што поједини медији пишу да председник Александар Вучић позива на грађански рат, када, како је рекао, ти исти медији готово два месеца вапе за сукобима, свађама и поделама. Вучевић је то рекао коментаришући насловне стране појединих опозиционих медија на којима су упућене нове претње председнику Србије Александру Вучићу. „Чудно ми је да ти исти причају о грађанском рату, само кажу није још крв протекла и проваја да изазову братоубилачки рат. И те њихове намере смо давно прозрели. Немају они тај капацитет, нити могу да добаце даље од насловне стране у њиховим лоповским, фашистичким медијима." Таква мржња се, како је оценио, ретко среће. „Драго ми је да имамо исту опсесију – Србију. Само је они опсесивно мрзе јер не могу да зауставе њен напредак, а ми је свим срцем волимо и градимо, нашу независну, поносну и јаку Србију! Нема и никада неће бити компромиса са србомрсцима и осведоченим лопужама! А они нека мрзе и даље. Не могу нам ништа! И на тараби свашта пише... А то ђубре од новина зна се где ће већ сутра завршити. Србија неће ни стати, ни застати, ни један секунд! Живела Србија!", навео је Вучевић поводом медијских навода о „лојалистима" у СНС-у, које је оценио као срамне.

Приликом посете Матици Српској Вучевић је изјавио и да ће бити другог полугодишта у школама и да са таквим стварима нема игре, као и да

Фото Танјуг / С. Радовановић

Дејан Ристић, Милош Вучевић и Драган Станић

Матица српска је један од стубова нашег идентитета

Премијер је јуче са министром информисања и телекомуникација Дејаном Ристићем предао ИТ опрему Матици српској у Новом Саду. „Морамо заједно радити на очувању националног идентитета, а Матица српска је један од стубова нашег идентитета", рекао је Вучевић. Он је додао да је било неких идеја да се укине Летопис Матице српске, али да је тај изазов уз помоћ Републике превазиђен, а Летопис обележава два века постојања. Вучевић је изразио очекивање и да ће се грађевински радови на згради решавати у будућности. Ристић је казао да ће његово ресорно министарство наставити да доприноси установама културе. „Историја српске културе, науке и уметности не може се замислити без Матице српске. Многи ће рећи да је тешко спојиво дигитално са оним што баштини Матица, али ми верујемо да ово повезивање јесте нешто чему треба дати допринос", рекао је Ристић. Председник Матице српске Драган Станић истакао је да „са Милошем Вучевићем сарађујемо 12 година и то је увек била радост за Матицу српску, јер смо увек имали крајње отворене разговоре и сва питања решавали у интересу српске културе и идентитета".

ливена, а онда кажу да Вучић позива на грађански рат само зато што је рекао да, у странци којој он припада, постоје људи који су рекли да никада неће правити компромис са људима из данашње или некадашње ДС, пошто су они сви мање-више потекли из те странке. И да је то став једног језгра СНС-а, да не желе никакав компромис, политички компромис са људима из ДС-а, небитно да ли се налазе у овој или оној странци", рекао је Вучевић новинарима у Матици српској у Новом Саду, преноси Танјуг.

Премијер сматра да је то политички легитимно и да је добар став да се има чврста политика и идеологија. Поручио је да никада неће бити прихваћена прелазна влада, јер се, истакао је, мандат добија на изборима, од грађана и не може да се отме. „И то сад већ толико иритантно иде према грађанима Србије да је то, ја мислим, да се сада само гледа шта иритира грађане. Замислите ту глупост – неће Нову годину, јер нам стару дугујете, стварно? А ви дугујете нама децениje, да подсетимо све нас како сте нам појели те године као скакавци. Што се тиче позиције наше странке, избори су увек општа, а прелазне владе никада неће бити, око тога нема договора", казао је Вучевић.

Претходно премијер је на „Инстаграму" поручио: „Јадно и бедно! Неће никаква огавна кампања ових србомрзаца ни поделити, нити ослабити Србију, иако свим силама покушавају да изазову братоубилачки рат. И те њихове намере смо давно прозрели. Немају они тај капацитет, нити могу да добаце даље од насловне стране у њиховим лоповским, фашистичким медијима." Таква мржња се, како је оценио, ретко среће. „Драго ми је да имамо исту опсесију – Србију. Само је они опсесивно мрзе јер не могу да зауставе њен напредак, а ми је свим срцем волимо и градимо, нашу независну, поносну и јаку Србију! Нема и никада неће бити компромиса са србомрсцима и осведоченим лопужама! А они нека мрзе и даље. Не могу нам ништа! И на тараби свашта пише... А то ђубре од новина зна се где ће већ сутра завршити. Србија неће ни стати, ни застати, ни један секунд! Живела Србија!", навео је Вучевић поводом медијских навода о „лојалистима" у СНС-у, које је оценио као срамне.

Приликом посете Матици Српској Вучевић је изјавио и да ће бити другог полугодишта у школама и да са таквим стварима нема игре, као и да они професори који неће да предају неће више ни радити у просвети. Нагласио је да студенти могу да се организују како желе, али да око школа нема компромиса. „Нека сви воде рачуна, и ко неће да деци закључи оцене, нека добро води рачуна, просветна инспекција ће све преиспитати. Ту држава неће ћутати, ту се нећемо играти. Хоћете да проверите да ли је држава одлучна, ја вам саветујем да не проверавате, али ако желите видећете да ће држава реаговати. Нећете да радите? Има ко хоће, има других професора", рекао је Вучевић.

Додао је да ће онај ко не жели да присуствује часовима добити неоправдани. „Хоћете да ризикујете своје образовање, ризикујте, средња школа, нажалост, није обавезна", рекао је Вучевић. Поручио је да је у једној гимназији у Новом Саду као новогодишња јелка постављено „дрво срама", где се каче слике професора који нису подржали протесте уз најгоре поруке. „Баш лепе ствари учите децу, а ти сутра професори треба да им предају, да их испитују. То никада нико није радио. Толико су брутални – ко није са нама биће на стубу срама, њега ћемо прецртати, али мислим да ће ту држава морати да реагује", навео је Вучевић. Навео је да се никада није догодило да неко прави дрво срама. „Има професора који су их подржали, па је л' подржавају децу која хоће на наставу", рекао је Вучевић.

Ј. Филиповић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Društvo
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Hoću-neću - januarski ispitni rok

Napomena:
Površina: 269

Strana: 7

Хоћу-нећу – јануарски испитни рок

*Др Срђан Ђорђевић**

У принципу, хороскопе не читам. Но, баш данас ми западе за око бомбастичан наслов у једном од прекобројних таблоида о томе да се треба посебно чувати једног или више од укупно неколико нарочито ризичних јануарских дана. Нисам се ни усудио да кликнем даље, јер управо размишљам ког датума ће почети пријава за јануарски испитни рок, а ког датума би требало да буде мој термин за испитивање. Рекох себи, нек иде живот, па куд пукло да пукло и ако ти датуми буду управо они злокобни и упозоравајући из хороскопа.

Поводом очекиваних испитних датума нисам посве сигуран ни да ли су студенти сигурни шта би им одговарало. Они који блокирају или подржавају блокаду факултета мисле да би се одржавањем јануарског испитног рока у време кад му јесте време – обесмислила блокада. Они који не блокирају и не подржавају блокаду факултета очекују да се јануарски испитни рок одржи у време кад му јесте време. И у том „хоћу-нећу" рађа се јабука студентских премишљања. Они који су за то да јануар буде негде на пролеће имају на то природно право, али баш истим (али и позитивним) правом располажу и студенти који су за то да јануар буде и остане зимски месец. Међутим, „пролећни јануарци" не прихватају право „зимских јануараца". За разлику од тога, овим другима не сметају ставови ових првих.

Тако се стиже и до суштине осећаја слободе. Јер, ако тражиш нешто за себе мораш признати и да истим правом располаже и онај други. Зар не располаже свако правом да креира сопствено мишљење и да га слободно изрази? И то, без обзира на то да ли је реч о већинском, мањинском или потпуно појединачном мишљењу. У вртлогу (не) принципијелности тешко да би се могао одбранити став оних који изражавају хаотичан бунт зато што сматрају да власт не испуњава сврху заштите слободе оних који мисле другачије. Па, зар се иста примедба не би могла упутити и „плену му", уз претпоставку да изражава већинске ставове студената. Управо из тог разлога они који сматрају да су клицоноше атинске демократије трећег миленијума у амфитеатрима, требало би да имају свест о нужности прихватања права оних студената који желе да не пропуштају планирани испитни рок.

> Ако тражиш нешто за себе, мораш признати да тим правом располаже и онај други. Зар не располаже свако правом да креира сопствено мишљење и да га слободно изрази? И то, без обзира на то да ли је реч о већинском, мањинском или потпуно појединачном мишљењу

Довољно је бити поштен и признати право да и зима и пролеће теку; свако својим током.

*Редовни професор
Универзитета у Крагујевцу

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Politika
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 139

Naslov: Mesarovićeva: Nijedna laž neće uspeti da zaustavi našu zemlju

Strana: 6

Месаровићева: Ниједна лаж неће успети да заустави нашу земљу

Министарка привреде Адријана Месаровић оценила је јуче да се из чисте политичке немоћи и патолошке мржње према Србији у појединим медијима настављају најпрљавија кампања против наше земље и непрестано ширење мржње и лажи. „Али не смемо да ћутимо над нападима ове агресивне мањине. Њихова мржња и фрустрације због успеха Србије, због резултата које постижемо из дана у дан, добијају патолошке размере", навела је Месаровићева на „Инстаграму", преноси Танјуг. Истакла је да су грађани Србије одавно рекли да неће да живе на ивици економског амбиса и у гротлу политичког криминала. „Неће ниједна лаж успети да заустави нашу Србију! Ништа неће зауставити нашег председника Александра Вучића у даљој борби за модерну, јаку и стабилну Србију, за Србију на понос свих нас! Живела Србија!", поручује Месаровићева.

Ј. Ф.

Адријана Месаровић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Društvo
Autori: Redakcija
Teme: ostalo
Naslov: Gašić: Očekujemo prve regrute u septembru

Napomena:
Površina: 331

Strana: 8

МИНИСТАР ОДБРАНЕ О ОБАВЕЗНОМ ВОЈНОМ РОКУ

Гашић: Очекујемо прве регруте у септембру

Министар одбране Братислав Гашић рекао је да очекује да први регрути у касарне на обавезно служење војног рока буду упућени у септембру, а да пре тога Скупштина Србије до пролећа усвоји закон о обавезном увођењу војног рока. Гашић је за Танјуг рекао да је идеја за реактивирањем служења обавезног војног рока потекла од стране врховног команданта и председника Србије Александра Вучића и од Генералштаба Војске Србије, као нужна потреба да бисмо могли да пратимо сва безбедносна дешавања у овом тренутку, не само у нашем ближем или ширем окружењу, већ и у читавом свету.

„У Србији је 2011. године укинут војни рок. То је 13 или 14 генерација младих момака који нису имали никакав однос према војсци или обуци било ког типа. И наравно, толике године без служења војног рока довело је до тога да је наша резерва све старија и постаје полако и неодржива", рекао је министар.

Објаснио је да окосницу Војске Србије чини професионални састав и да ће тако бити и у будуће.

„Међутим, професионални састав се у случају потребе допуњава резервним саставом који мора да буде обучен да одговори задацима уколико се за то укаже потреба", рекао је он.

Додао је да очекује да закон о томе буде усвојен у скупштини, у периоду од марта до маја, а да је у току припрема нацрта акта који ће бити упућен парламенту на одлучивање и којим ће се дефинисати све појединости у вези са овим питањем.

Тренутно се срећује велики број војних амбуланти, касарни и полигонских места где ће последњих 15 дана војници приказати шта је то што су научили у претходних 60 дана

„Оно на чему ми у овом тренутку радимо као Министарство одбране и Војска Србије јесте стицање услова за поновно обнављање служења војног рока. То је срећивање великог броја војних амбуланти, великог броја касарни и свега онога што је потребно. Наравно, и полигонских места где ће последњих 15 дана војници приказати шта је то што су научили у претходних 60 дана", рекао је министар. Он је додао да ће обавезно служење војног рока бити за сва мушка лица од 18 до 30 година и да ће војни рок трајати 75 дана, од којих су 60 дана обука, а 15 дана су полигонски услови.

Фото Танјуг/В. Шпорчић

Братислав Гашић

Надокнада и војничка плата биће у складу са оним што смо планирали, а то је 75.000 динара за 75 дана

„За девојке ћемо имати добровољно служење војног рока, да све оне које буду желеле да се прикључе Војсци Србије могу добровољно да се пријаве. То изискује посебне услове за њих, које ћемо, наравно, у овом периоду, у наредних девет месеци и обезбедити. Надокнада и војничка плата биће у складу са оним што смо планирали, а то је 75.000 динара за 75 дана", навео је министар.

Додао је да они чије психофизичке способности не дозвољавају да служе војни рок, то неће ни чинити.

„Имате приговор савести који је такође био и у неком претходном периоду као важна ставка и онда се велики број младих људи позивао на приговор савести, а онда служио по неким установама, обдаништима. Сада је измена само у томе да ћемо све оне који се позову на приговор савести и не желе да служе под оружјем војни рок, укључити у систем Министарства одбране и у Војску Србије и ту ћемо им наћи адекватна места где ће моћи да служе војни рок без оружја", објаснио је он.

Напоменуо је да се ради и на враћању некадашњих гарнизонских центара у функцију, што ће бити од великог значаја за градове и општине у којима ће војска бити смештена, јер ће се самим тим и они брже економски развијати.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Društvo
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 496

Naslov: Analizira se kvalitet vode „crvene Drine”

Strana: 8

Фото Танјуг/Министарство заштите животне средине

Анализира се квалитет воде „црвене Дрине”

Представници Агенције за заштиту животне средине изашли су јуче ујутро на терен заједно са надлежним водним инспектором како би узорковањем на реци Дрини утврдили квалитет воде, након акцидента који је реку обојио у црвено, саопштило је Министарство за заштиту животне средине. Узет је узорак на левој обали Дрине, око 150 метара испод испуста, а узима се и узорак на локацији узводно од испуста- Такође, узорци ће бити узети и на десној обали реке. Након завршених анализа узорака, министарство ће наставити да обавештава грађане о потенцијалном загађењу насталом услед акцидента у Зворнику, Република Српска, преноси Танјуг. Како се наводи, информације о резултатима анализиране површинске воде биће објављене и у склопу финалног извештаја на сајту Агенције за заштиту животне средине.

Министарство је дан раније саопштило да се, према информацијама, акцидент догодио у Републици Српској „када је, услед већих падавина, дошло до одрона отпада са депоније муља фабрике 'Алумина' доо Зворник”.

Јавно предузеће „Водовод и канализација” Лозница обавестио је грађане у четвртак да је већ спровело узорковање и анализу воде на свим водоизворштима, да резултати анализа показују да је вода исправна за употребу и да нема одступања у параметрима који би указивали на било какву контаминацију.

„Имајући у виду значај здравствене безбедности, као и мере предострожности, наставићемо са узорковањем и анализама више пута у наредна 24 сата. Све надлежне институције и органи су обавештени и ситуација се непрекидно прати”, пренето је на званичном сајту Града Лознице.

Како се наводи у овом саопштењу, на основу добијених информација, узрок промене боје реке Дрине је повећано отапање снега у подручју Града Зворника, које је на путу до реке спирало наслаге боксита. Овај процес је довео до промене боје воде, али то није утицало на њен квалитет за коришћење.

„Обавили смо разговоре и са особама које су обавиле узорковање на месту где се ова вода улила који су нам потврдили да нема загађења. У случају било каквих промена, грађани ће бити благовремено обавештени”, наводе у овом јавном комуналном предузећу.

И анализе Завода за јавно здравље Шабац потврдиле су да су свих пет узорака воде за пиће, узетих са водоизворишта из којих се снабдевају мештани градова и општина дуж тока реке Дрине, где је прекјуче уочена црвена течност, хемијски исправни, пренео је Танјуг. Реч је о узорцима узетим са места где се становништво овог краја снабдева дринском водом. Завод за јавно здравље узорковао је и површинску воду за микробиолошке анализе и присуство тешких метала и та испитивања биће завршена током идуће недеље.

Б. Б.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Društvo
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 185

Naslov: Božićni pokloni za decu u Belom dvoru

Strana: 8

Фото Танјуг/В. Шпорчић

Божићни поклони за децу у Белом двору

Породица Карађорђевић приредила је јуче традиционални божићни пријем у Белом двору за децу без родитељског старања, са тешкоћама у интелектуалном развоју и социјално угрожену децу којој су уручени празнични поклони. Ида Јовановић, изасланица Катарине Карађорђевић, пренела је да је породица Карађорђевић посебно захвална Хуманитарној организацији „Лајфлан" из Чикага која је омогућила да и ове године 1.000 деце добије божићне пакетиће, пренео је Танјуг.„Овај божићни пријем у Белом двору наставља да буде прелепа традиција која слави љубав, доброту и радост даривања. Упућујем своју искрену захвалност великодушним појединцима, донаторима и волонтерима који су омогућили ово дивно окупљање", истакла је Јовановић. Додала је да је ово време за размишљање о вредности заједнице и пријатељства и период који подсећа на важност међусобне подршке. „Сваки осмех на лицу детета открива прави смисао празничног духа. Ово је дан за децу да славе, да се смеју и уживају у изненађењима која их очекују. Желим да, кад одрастете, и сами будете у прилици да помажете другима и наставите радост коју сада осећате", поручила је она. Председница Хуманитарне организације„ Лајфлајн" Дона Секулић рекла је да та организација током читаве године прикупљала поклоне који су јуче уручени деци током божићног пријема.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Društvo
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 264

Naslov: Od ponedeljka primena novog zakona o igrama na sreću

Strana: 8

Од понедељка примена новог закона о играма на срећу

Нове одредбе Закона о играма на срећу, које су ступиле на снагу 6. децембра прошле године, почињу да се примењују од понедељка, 6. јануара. Законом о изменама и допунама Закона о играма на срећу предвиђена су бројна ограничења за малолетнике, између осталог и обавеза провере годишта особа које улазе у аутомат клубове и кладионице. Проширена је и обавеза истицања постера са текстом упозорења о зависности од коцкања и забраном учешћа малолетника у тим активностима и на спољној страни излога објекта.

Постер са забраном треба да буде величине 100 са 80 центиметара и на њему треба да се налазе одговарајући текст

Обавезно је утврђивање идентитета играча приликом регистрације и за онлајн игре, како би се малолетницима онемогућило учешће

о превенцији болести зависности, као и контакт подаци установе коју је министарство надлежно за послове здравља сертификовало за лечење болести зависности од игара на срећу. Забрањено је и служење хране и алкохолних пића са више од пет одсто алкохола у кладионицама и аутомат клубовима, а рок за усклађивање пословања приређивача са том забраном је 1. јул 2026. године, преноси Танјуг.

Новина је и увођење могућности самоискључења и самоограничења играча, као и законска решења за онлајн приређиваче која се односе на информационо-комуникациони систем, односно обавезе обезбеђивања приступа њиховим базама података. Обавезно је и утврђивање идентитета играча приликом регистрације за онлајн игре, како би се малолетницима онемогућило учешће, а приређивачи су у обавези и да Управи за игре на срећу омогуће приступ њиховом линку видео-надзора.

Фото Пиксабеј

Када је реч о удаљености кладионица и аутомат клубова од основних и средњих школа, више није довољно само уверење Републичког геодетског завода, које се издаје на основу измерене удаљености, већ је обавезно и мишљење вештака саобраћајне струке. Казнене мере за нелегално приређивање игара на срећу предвиђају одузимање дозволе за приређивање игара у аутомат клубу, кладионици или у играчници (казина), уколико се само једном открије поновљена неправилност у истом простору.

Р. Д.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Hronika
Autori: M. Derikonjić
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 339

Naslov: Sedam novih optužnica za zločine nad Srbima na KiM

Strana: 9

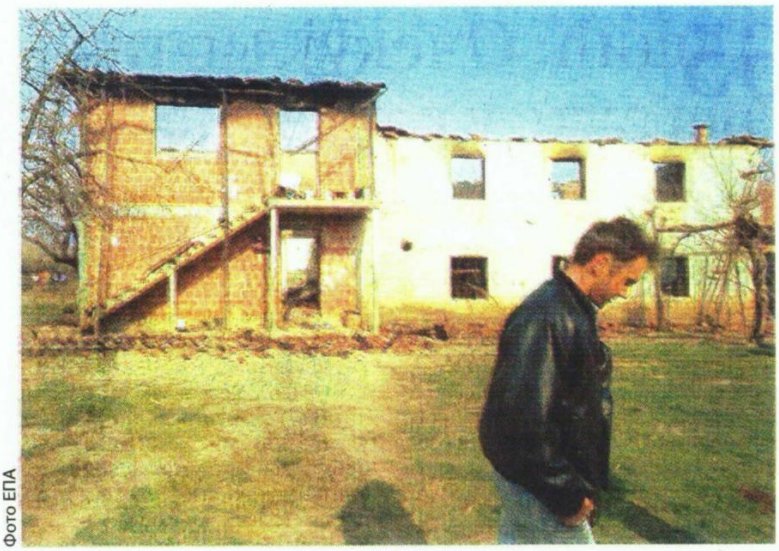

Фото ЕПА

Кућа спаљена током рата на Космету

Седам нових оптужница за злочине над Србима на КиМ

Јавно тужилаштво сматра да су окривљени кривична дела починили у намери етничког чишћења српског становништва

Јавно тужилаштво за ратне злочине Републике Србије од маја до краја децембра прошле године подигло је седам оптужница којима се окривљени који су њима обухваћени терете за кривична дела ратних злочина против цивилног становништва и организовање и подстицање на извршење геноцида и ратних злочина на територији Косова и Метохије током 1999. године. Према информацијама до којих је „Политика" дошла, с обзиром на то да оптужнице још нису правноснажне, због чега су подаци из њих недоступни за јавност, тужилачким актима обухваћено је десетак окривљених, а кривична дела која им се приписују извршена су на штету особа српске националности.

Према речима саговорника нашег листа упознатог са радом ЈТРЗ, неки од окривљених са поменутих оптужница налазе се у притвору у Србији, док је део њих недоступан српским правосудним органима.

– Треба да се зна шта се догађало током 1999. године на КиМ и да се утврди истина у вези са предметним дешавањима. Једина истина која се признаје је она судска и зато је подизање ових оптужница важно. Такође, сматрамо да ћемо процесуирањем окривљених охрабрити и друге оштећене да пријаве и сведоче о злочинима почињеним у јужној српској покрајини, да открију оно што је тужилаштву непознато – наводи „Политикин" саговорник.

Према његовим речима, велики број становника КиМ српске националности је због спаљених кућа поднео кривичне пријаве различитим тужилаштвима. После извесног времена највећи део њих је прослеђен Јавном тужилаштву за ратне злочине с обзиром на то да су кривична дела почињена у контексту оружаних сукоба, па се самим тим третирају као ратни злочини.

– Нико никоме не пали кућу из чиста мира, то јест, што би правници рекли, да би оштетио туђу ствар. На КиМ је то рађено да би се код српског становништва разбила илузија да може да живи на тој територији. Свиђало се то неком или не, то јесу кривична дела ратних злочина, јер је у питању намера етничког чишћења и протеривања становништва – наводи наш саговорник.

Он наводи и да ће тужилаштво захтевати да се поступци против окривљених који су недоступни српским правосудним органима суди у одсуству.

– Хрватска је направила бренд од суђења у одсуству. Велика већина поступака у којима су окривљени српске националности води се у њиховом одсуству. Не видим разлог, нарочито после коначне одлуке да се четворици хрватских официра оптуженима за злочин на Петровачкој цести суди у одсуству, да се и други поступци у којима су окривљени недоступни воде на овакав начин – закључује наш саговорник.

М. Дерикоњић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Hronika
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 188

Naslov: Prikupljeni dokazi u slučaju „Tunel" u Podgorici

Strana: 9

Прикупљени докази у случају „Тунел" у Подгорици

Ванрасправно веће Основног суда у Подгорици потврдило је оптужницу у предмету познатом као „Тунел", саопштено је из овог суда, а реч је о случају прокопавања тунела од једног приватног стана до депоа Вишег суда у Подгорици, 2023. године. „Потврђена је оптужница Основног државног тужилаштва у Подгорици којом се окривљенима В. М., М. М., Д. Ј., В. Е., П. М. и Н. М. ставља на терет извршење кривичног дела криминално удруживање у стицају са кривичним делом тешка крађа у саизвршилаштву, окривљеној К. Б. кривично дело криминално удруживање у стицају са кривичним делима тешка крађа у саизвршилаштву и фалсификовање исправе и окривљеном М. В. кривично дело помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела", наводи се у саопштењу које преноси Танјуг.

Председница већа Основног суда у Подгорици је, како се наводи, „нашла да прикупљени докази током истраге дају довољно основа за закључак да постоји основана сумња да су окривљени извршили кривична дела која су предмет оптужбе, при чему у конкретном случају није потребно боље разјашњење ствари да би се испитала основаност оптужнице". Додаје се да притом она није нашла да постоје законски разлози који би могли да доведу до обуставе кривичног поступка, односно одбацивања оптужбе у конкретном случају.

Приликом контроле оптужнице искључиво је, како су казали, цењено да ли има довољно доказа да су „окривљени основано сумњиви, што представља услов за подизање оптужнице, а оцена сваког доказа биће извршена тек након што сви докази буду изведени на главном претресу, када ће бити и проверене одбране окривљених, који негирају да су извршили кривична дела стављена им на терет".

Оптужница је подигнута против Вељка Марковића из Лознице, Милана Марковића из Лознице, Дејана Јовановића из Београда, Владимира Ерића из Лознице, Предрага Миротића из Зете, Катарине Бањовић из Подгорице, Николе Милачића из Подгорице и Маријана Вуљаја, настањеног у Тузима.

У оптужници се наводи да су окривљени почетком јула 2023. године у Подгорици постали припадници групе, заједно са више непознатих лица, коју је организовало за сада непознато лице, а која је имала за циљ вршење кривичног дела „тешка крађа", за које се може изрећи казна затвора од пет година или тежа.

Р. Х.

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Hronika
Autori: Aleksandar Bojović
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 563

Naslov: Od petardi najčešće stradaju tinejdžeri

Strana: 9

ПИРОТЕХНИКА УЗЕЛА ДАНАК ТОКОМ НОВОГОДИШЊИХ ПРАЗНИКА

Од петарди најчешће страдају тинејџери

Троје деце тешко је повређено након што су им пиротехничка средства експлодирала у рукама. Ови производи забрањени су за малолетнике, а казне за нарушавање јавног реда и мира иду и до 100.000 динара

Троје деце тешко је повређено за два дана током новогодишњих празника, након што су им петарде експлодирале у рукама.

Лекари у УКЦ Ниш збринули су два петнаестогодишњака са тешким повредама шаке. Један тинејџер довезен је из Крушевца у Ниш и након вишесатне операције доктори су му реконструисали обе шаке. И у Институту за мајку и дете у Београду пре два дана је примљен четрнаестогодишњи дечак са озбиљним повредама. Овај тинејџер је претходно у парку бацао петарде, али му је једна остала у руци и експлодирала. Он има тешке телесне повреде и доктори чине све да последице буду што мање, рекли су у институту.

Упркос апелима МУП-а и томе што су петарде забрањене малолетницима – пиротехника сваке године у ово доба узима данак. Трауме које петарде стварају изнова се догађају. Сваке године десетине одраслих и деце тешко се повреде на овај начин. Најчешће су повреде шака – око 40 одсто, следе повреде главе, очију, лица, врата, оштећење слуха… Нису ретке ни потпуне или делимичне ампутације прстију и шаке.

Посебно су опасне „дечје игре" – ко може дуже да држи петарду у устима и у руци или да петарду стави у џеп.

Тежина повреда зависи и од типа петарди, ракетица и ватромета. Статистички подаци Градског завода за јавно здравље Београд показују да готово половина озлеђених има мање од 16 година, а највише се петардама повређују деца од 10 до 14 година.

Јаке детонације пиротехничких средстава и бука коју производе плаше бебе, сметају старијим људима, хроничним болесницима, епилептичарима, животињама… Празнична славља уз петарде годишње буду фатална за чак 5.000 животиња а пси и мачке често умиру од срчаног удара изазваног стресом због претеране буке, подаци су појединих удружења за заштиту животиња у Србији.

Фото EPA-EFE/Filip Singer

У полицији наводе да је Законом о заштити потрошача забрањена продаја пиротехничких средстава малолетницима, а да извођење ватромета могу обављати само за то овлашћена правна лица на одобреној локацији, уз решење које је издало Министарство унутрашњих послова Србије.

У члану 17 Закона о јавном реду и миру наводи се да ће се онај ко паљењем пиротехничких производа нарушава јавни ред и мир или угрожава сигурност грађана казнити новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара или радом у јавном интересу од 40 до 120 часова.

„Ко пуцањем из ватреног или другог оружја или имитације оружја нарушава јавни ред и мир или угрожава сигурност грађана – казниће се новчаном казном од 100.000 до 150.000 динара или казном затвора од 30 до 60 дана", пише у закону.

Након низа повреда од пиротехничких средстава током празничних дана Белгија разматра увођење потпуне забране продаје ватромета и других експлозивних средстава, пренели су јуче бриселски медији.

Ипак, постоје несугласице о томе да ли би забрана требало да буде на националном нивоу или да се уведе на нивоу Европске уније, пренео је портал „Политико".

У Бриселу, где је на снази локална забрана пиротехничких средстава, за дочек Нове године било је испаљивања ракета и петарди, и то у центру града, а у престоници Белгије је потврђено 159 хапшења, док је полиција интервенисала више од 1.700 пута.

Такође, немачки званичници позвали су на сузбијање илегално увезених и кућних „бомби за ватромет", након што је пиротехника за личну употребу убила најмање пет људи широм земље у новогодишњој ноћи, пренели су медији.

Само у Берлину, полиција и болнички званичници рекли су да је 17 људи повређено експлозивом „кугелбомбен", чија је употреба законски ограничена само на професионалне ватромете, а пет жртава, међу којима су била и мала деца, задобило је тешке повреде руку, лица и очију, док су други тражили помоћ због опекотина и оштећења слуха, пренео је јуче „Гардијан".

Већина страдалих били су младићи који су погинули у одвојеним несрећама док су покушавали да запале пиротехнику, у неким случајевима користећи илегалне ватрометне бомбе које су монтирали ради спектакуларнијег ефекта. „Кугелбомбен" је углавном био допремљен из Пољске или Чешке и комбинован је са компонентама као што су аеросолне лименке и пластичне цеви, за већи прасак и вишу путању, пренели су медији.

Можда би и у Србији требало размислити о увођењу потпуне забране пиротехничких средстава.

Александар Бојовић

Datum: 04.01.2025
Medij: Politika
Rubrika Hronika
Autori: Redakcija
Teme: ostalo

Napomena:
Površina: 204

Naslov: Uprava Kazneno-popravnog zavoda Niš obradovala decu iz doma „Duško Radović"

Strana: 9

Управа Казнено-поправног завода Ниш обрадовала децу из дома „Душко Радовић"

Управа Казнено-поправног завода Ниш је, поводом новогодишњих и божићних празника, штићеницима дома „Душко Радовић" у том граду поклонила новогодишње пакетиће како би својом акцијом скренула пажњу јавности на положај деце без родитељског старања и оне која се налазе у тешкој социо-економској ситуацији.

Директор Управе за извршење кривичних санкција Дејан Царевић је истакао да су поклони за најмлађе још један доказ хуманости управе КПЗ Ниш, која је током 2024. године у два наврата помогла рад Клинике за гинекологију и акушерство у том граду, саопштено је из Управе за извршење кривичних санкција.

Царевић је подсетио да су осуђеници за нишко породилиште шили чаршаве, компресе и навлаке за радне површине које се користе за порођаје и хируршке интервенције, након чега су шили униформе и за запослене.

Запослени и осуђена лица више казнено-поправних установа годинама уназад у време новогодишњих празника својом хуманошћу скрећу пажњу јавности на децу која се налазе у посебно осетљивом положају.

Р. Х.

Фото УИКС